

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΔΙΑΓΓΕΛΗ

Γ
ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΙΣ ΤΑΞΕΙ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΩΝ
ΑΡΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Ι. Κ. ΣΕΙΤΑΝΙΔΟΥ

Εν Γαλατῶν, ὁδῶν Μαχμουδέ, ἀριθ. 7—9.

1910

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΔΙΑΓΓΕΛΗ

46088

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΝΩΤΕΡΑΙΣ ΤΑΞΕΣΙ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Ι. Κ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΟΥ

Εν Γαλατῆ, ὁδῶ Μαχμουδιέ, ἀριθ. 7—9.

1910

Πᾶν αντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Ι.Κ.ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

Γαλατῆ, Περμποταζάρω, ὁδῷ Τσεσμέ, ἀρ. 4.

ΟΡΙΣΜΟΙ

---

§ 1. Ἡ ἑλληνικὴ γραμματικὴ διδάσκει τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους λαλεῖται καὶ γράφεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσση.

§ 2. Ἡ γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διαίρεται εἰς 4 μέρη: εἰς φθογγολογικόν, τυπικόν, ἔτυμολογικόν καὶ συντακτικόν.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

---

§ 3. Φθογγολογικόν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὅποιον πραγματεύεται περὶ τῶν φθόγγων ἢ τῶν φωνῶν.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΥΤΩΝ

§ 4. Ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, μεταχειριζόμεθα λέξεις· π. χ. ἡ μήτηρ γράφει ἐπιστολήν.

§ 5. Αἱ λέξεις ἀποτελοῦνται ἐκ **συλλαβῶν**, αἱ δὲ συλλαβαὶ ἐκ **γραμμάτων**. π. χ. μήτηρ = μῆ-τηρ, μ-η-τ-η-ρ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 6. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι εἴκοσι τέσσαρα, μικρὰ καὶ κεφαλαῖα:

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω.

§ 7. Όλα τὰ γράμματα ὁμοῦ ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν δύο πρώτων γραμμάτων λέγονται **ἀλφάβητος** ἢ **ἀλφάβητον**.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

§ 8. Τὰ γράμματα διαίρουνται εἰς **φωνήεντα** καὶ εἰς **σύμφωνα**.

§ 9. Τὰ φωνήεντα εἶναι 7: α, ε, η, ι, ο, υ, ω· τὰ δὲ σύμφωνα 17: β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Γύμνασμα.—Διάκρινον τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα τῶν ἐπομένων λέξεων:

χρῆμα, σκώληξ, μήτηρ, πόλις, πατρίς, γέφυρα, ξίφος, ποταμός, χώρα, Νικόλαος, λέων, γαλῆ, βάτραχος, χελώνη, φυτόν, δέρμα, δόξα, ζωή, θρανίον, σωτήρ, ψάλτης, πίναξ, μαθητής, ναός, σχολεῖον.

ΦΩΝΗΕΝΤΑ

§ 10. Τὰ γράμματα **α, ε, η, ι, ο, υ, ω** λέγονται **φωνήεντα**, διότι μόνα ἐκφωνοῦνται καὶ ἀποτελοῦσι συλλαβὴν.

§ 11. Τὰ φωνήεντα διαιροῦνται εἰς **μακρὰ η** καὶ **ω**, εἰς **βραχέα ε** καὶ **ο** καὶ εἰς **δίχρονα α, ι** καὶ **υ**.

§ 12. Τὰ φωνήεντα **α, ι** καὶ **υ** λέγονται **δίχρονα**, διότι ἄλλοτε εἶναι μακρὰ, ἄλλοτε δὲ βραχέα.

§ 13. Τὰ μακρὰ φωνήεντα σημειοῦμεν δι' εὐθείας γραμμῆς —, τὰ δὲ βραχέα διὰ καμπύλης — π.χ. κῆ-πος, κώ-πη, σε-λή-νη.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσι τὰ μακρὰ, βραχέα καὶ δίχρονα φωνήεντα τῶν ἐπομένων λέξεων :

λόγος, θύρα, κῆπος, χώρα, ζῶη, κόραξ, νέος, μῦλον, ψυχὴ, λίθος, ξύλον, νύξ, φυτόν, μεσσηβρία, πίτυρον, πρόβατον, βιβλίον, πίναξ, φύλαξ, χήν, γέρον, τράπεζα, θρανίον.

ΣΥΜΦΩΝΑ

§ 14. Τὰ γράμματα **β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ**, λέγονται **σύμφωνοι**, διότι μόνα δὲν δύνανται ν' ἀποτελέσωσι συλλαβὴν, ἀλλ' ἐκφωνοῦνται πάντοτε μετὰ τῶν φωνήεντων π.χ. Πέτρος, Πτρς.

§ 15. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς **ἄφωνα** καὶ εἰς **ἡμίφωνα**.

§ 16. Τὰ ἄφωνα εἶναι 9 : **β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ**.

§ 17. Τὰ ἡμίφωνα εἶναι 8 : **ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ (ς)**.

Γύμνασμα.— Νὰ διακριθῶσιν εἰς τὰς ἐπομένας λέξεις,

α') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα.

β') τὰ μακρὰ, τὰ βραχέα καὶ τὰ δίχρονα φωνήεντα

καὶ γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα.

ναός, κῆπος, δόξα, Στέφανος, πῦρ, τάφος, ξύλον, ψάλτης, λάρυγξ, ρυάκιον, φόρεμα, βαθύς, θρόνος, κόπος, γράφω, δούλη, κιβωτός, λέων, φαγητόν, περιστερά, λέξις, μάθημα, γάλα, κεράσιον, Σάββατον, κρέας, μέλισσα, ψιττακός, Χαρίλαος.

ΑΦΩΝΑ

§ 18. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται κατὰ τὴν προφορὰν εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα καὶ ὀδοντόφωνα ἢ εἰς ψιλὰ, μέσα καὶ δασέα.

	ψιλὰ	μέσα	δασέα
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
χειλεόφωνα	π	β	φ
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ

ΗΜΙΦΩΝΑ

§ 19. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς διπλᾶ ζ, ξ, ψ, εἰς ἔνρινα μ καὶ ν, εἰς ὑγρά λ καὶ ρ καὶ εἰς τὸ συριστικὸν σ (ς).

§ 20. Τὰ ἡμίφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο συμφώνων ζ=σδ, ξ=κσ, ψ=πδ.

Γύμνασμα. — Διακρίνον ὅλα τὰ εἶδη τῶν γραμμάτων τῶν λέξεων :

Πέλεκυς, χελιδών, ρίς, λιμὴν, θάλασσα, λέων, γίγας, δένδρον, τιμὴ, μέλι, σταφυλὴ, δίψα, πλάξ, πονηρία, διδάσκαλος, σίτος, χώρα, ψῆφος, φῶς, βιβλιοπώλης, ζωγράφος, μπλέα, τετράδιον, σπόρος, τράπεζα.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

§ 21. Δύο φωνήεντα, ὅταν ἀποτελῶσι μίαν φωνήν, λέγονται **δίφθογγοι**. π. χ. $αι = ε$, $οι = ι$.

§ 22. Αἱ δίφθογγοι εἶναι ἕνδεκx: **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ, α, η, ω**.

§ 23. Αἱ δίφθογγοι **αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, νυ**, λέγονται **κύριαι**, αἱ δὲ δίφθογγοι **α, η, ω** λέγονται **καταχρηστικάι**.

§ 24. Τὸ πρῶτον φωνήεν τῶν διφθόγγων λέγεται **προτακτικόν**, τὸ δὲ δεύτερον **ὑποτακτικόν**.

Γύμνασμα.—Νὰ γραφῶσι,

α') τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα,

β') τὰ φωνήεντα καὶ τὰ σύμφωνα ἰδιαιτέρως,

γ') τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἡμίφωνα,

δ') τὰ ψλά, μέσx καὶ δισέx,

ε') τὰ οὐρανισκόφωνα, χειλέφωνα καὶ ὀδοντόφωνα,

ς') τὰ διπλά, ἔρινα, ὑγρά καὶ τὸ συριστικόν

καὶ ζ') αἱ δίφθογγοι.

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

§ 25. Τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια χωρίζονται αἱ λέξεις, λέγονται **συλλαβαί**. π. χ. *σε.λήνη*, *σε-λή-νη*.

§ 26. Ἡ λέξις, ἥ ὅποια ἔχει μίαν συλλαβήν, λέγεται **μονοσύλλαβος**. π. χ. *μῦς*.

§ 27. Ἡ λέξις λέγεται **δισύλλαβος**, ὅταν ἔχη δύο συλλαβάς. π. χ. *γα-λή*.

§ 28. Ἡ λέξις, ὅταν ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται **trisύλλαβος**. π. χ. *γά-φυ ρα*.

§ 29. Ἡ λέξις, ἡ ὁποία ἔχει περισσοτέρας τῶν τριῶν συλλαβῶν, λέγεται **πολυσύλλαβος**. π. χ. στρα-τι-ώ-της.

§ 30. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται **λήγουσα**, ἡ πρὸ τῆς λήγουσας **παραλήγουσα** καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσας **προπαραλήγουσα**.

π. χ.   μα   θη   τῆς
προπαραλήγουσα παραλήγουσα λήγουσα

Γύμνασμα. — α') Ὅρισον τὰς κατωτέρω λέξεις κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν καί:

β) διακρίνον τὴν λήγουσαν, παραλήγουσαν καὶ προπαραλήγουσαν αὐτῶν.

χελιδῶν, θάλασσα, σταφυλή, δένδρον, μῦς, κόραξ, πιπνόν, διδάσκαλος, κῆπος, βιβλιοπώλης, φῶς, μέλι, νύξ, κιμωλία, κόπος, στρατιώτης, βιβλίον, κάτοπτρον, τράπεζα.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

§ 31. Ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς λέγεται **συλλαβισμὸς**. π. χ. σχο-λεῖ-ον, μα-θη-τής.

§ 32. Ὁ συλλαβισμὸς τῶν λέξεων γίνεται κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας:

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος. π. χ. σε-λή-νη.

β') Δύο ἢ τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς. π. χ. ἀ-στρα-πή.

γ') Δύο ἢ τρία σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων χωρίζονται, ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λέξεως ἑλληνικῆς. π. χ. ἄν-θρω-πος.

δ') Δύο ὁμοια σύμφωνα χωρίζονται· π. χ. ἴπ-πος.

ε') Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσότερων λέξεων, χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· π. χ. συγ-γε-νής.

ς') Τὸ σύμφωνον, τοῦ ὁποῖου τὸ φωνήεν ἐχάθη, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· π. χ. πα-ρέ-χω.

Γύμνασμα.—Χώρισον τὰς ἐπομένας λέξεις εἰς συλλαβὰς.

ξύλον, σελήνη, ἀστραπή, κάτοπτρον, πίθηκος, ἄνθρωπος, σκάπτω, πρόθυμος, πέρδιξ, πρύμνη, πρῶρα, πάρδαλις, παρθένος, κίτρινον, δένδρον, τακτικός, βιβλίον, μαθητής, κάνιστρον, γύμνασμα, χελιδών, σύντροφος, πρόστιμον, κάθοδος, μέθοδος, κατέβη, κατήλθε, παράγω.

ΧΡΟΝΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

§ 33. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **βραχεῖα**, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνήεν· π. χ. ῥόδορ, ξέρορ.

§ 34. Ἡ συλλαβὴ εἶναι **μακρά**, ὅταν ἔχη μακρὸν φωνήεν ἢ δίφθογγον· π. χ. κώ-δωρ, ἐ-παί-της.

§ 35. Αἱ λέγουσαι τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν **αι** καὶ **οι** ἄνευ τελικοῦ συμφώνου, εἶναι **βραχεῖαι**· π. χ. καλοί, οἰκίαι.

§ 36. **Θέσει μακρά** εἶναι ἡ συλλαβὴ, ὅταν ἔχη βραχὺ ἢ δίχρονον φωνήεν, μετ' αὐτὸ δὲ ὑπάρχωσι δύο ἢ τρεῖς σύμφωνα ἢ διπλοῦν· π. χ. ἐ-χθρόρ, ἄρ-θρω-πορ, τό-ξορ.

§ 37. Ἡ **δίχρονος συλλαβὴ** ἄλλοτε εἶναι μακρά, ἄλλοτε δὲ βραχεῖα· π. χ. μοι-ρα, χώ-ρα.

Γύμνασμα.—Διάκρινον τὰς μακρὰς καὶ βραχεῖας συλλαβὰς τῶν λέξεων :

νήσος, κόπος, ξένος, χόρτος, κόπη, τάξις, ψάλτης, γέροντες, ζῶον, σίτος, σελήνη, ἄστρον, ξένοι, χῶραι, γονεύς, παῖς, μοῖρα, οἰκίαι, χῶρα, μυῖα, σχολεῖον.

ΤΟΝΟΙ

§ 38. Ἐξ ὄλων τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων μία προφέρεται δυνατότερον τῶν ἄλλων· π. χ. *παι-δί-ον*.

§ 39. Ἐπί τῶν συλλαβῶν, αἱ ὁποῖαι προφέρονται δυνατότερον, τίθενται ἰδιαιτέρα σημεῖα, τὰ ὅποια λέγονται **τόνοι**.

§ 40. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς: **ὀξεῖα** (´), **βαρεῖα** (˘) καὶ **περισπωμένη** (˜).

§ 41. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης· π. χ. *καρπός, μήτηρ, μάχαιρα*.

§ 42. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὅταν δὲν ὑπάρχη κατόπιν σημεῖον στίξεως· ἄλλως μεταβάλλεται εἰς ὀξεῖαν· π. χ. *στρατός στρατός*.

§ 43. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης· π. χ. *γε.ῶ, μῆ.λον*.

§ 44. Ὁ **ὀξύτονος** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *κωνηρός*· **προοξύτονος**, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. *ξένος*· **προπροοξύτονος**, ὅταν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· π. χ. *γέροντα*.

§ 45. Ἡ **περισπωμένη** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. *με.λε.ῶ*· **προπερισπωμένη** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. *σῶμα*.

Γύμνασμα.—Όνόμασον τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις, ὡς τονίζονται.
 μαθητῆς, βιβλίον, πρόβατον, βραβεῖον, κηπουρός, στρα-
 τιώτης, κριτής, πίναξ, μάθημα, κῆπος, γαλῆ κεφαλῆ, τρά-
 πεζα, γῆ, νῆσος, ψωλεά, στρουθίον.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

§ 46. Πᾶσα βραχὴ συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *λό-γος, ξέ-ρος.*

§ 47. Πᾶσα θήσει μικρὰ συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *τά-ξις.*

§ 48. Ἡ προπαραλήγουσα πάντοτε ὀξύνεται· π. χ. *θάνα-τος, μάχαιρα.*

§ 49. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μικρὰ, ἡ παραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται· π. χ. *σε.λήγη.*

§ 50. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μικρὰ, ἡ προπαραλήγουσα συνήθως δὲν τονίζεται· π. χ. *ἀνθρώπου.*

§ 51. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι βραχὴ, ἡ προπαραλήγουσα τονίζεται· π. χ. *ἄνθρωπος.*

§ 52. Μικρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης περι-σπᾶται· π. χ. *μῆμα.*

§ 53. Εἰς τὰς διρθόγγους ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τοῦ ὑποτα-κτικοῦ φωνήεντος· π. χ. *χαίρω.*

§ 54. Πᾶσα λέξις, λήγουσα εἰς **αυ, ευ** καὶ **ου**, τονιζο-μένη περισπᾶται· π. χ. *πανταχοῦ, βασιλεῦ.*

Γύμνασμα.—Τονίσσον τὰς λέξεις :

νομος, ναος, μῆλον, νησος, κωδων, κηφην, δωρον, δωδεκα, σχολειον, που, πανταχου, γονευ, παραθυρον, γεφυρα, μητηρ, πετρα, βαμβαξ, χωραι, κηποι, χαιρω, γραφειον, ταξις, χοιρος, ζων, τετραδιον, τετραδιου, προβατων.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

§ 55. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ φωνῆεν δέχεται **πνεῦμα**· π. χ. *ἀήρ, ἅγιος*.

§ 56. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο: **ψιλὴ** (Ψ) καὶ **δασειὰ** (Ψ').

§ 57. Ὅπως οἱ τόνοι, οὕτω καὶ τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· π. χ. *αὐτός, αὔρα*.

§ 58. Αἱ περισσότεραι λέξεις δέχονται **ψιλὴν**.

§ 59. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ **υ** δασύνεται· π. χ. *ἐπάρχω*.

§ 60. Τὰς δασυνομένας λέξεις διακρίνομεν συνήθως ἐκ τῆς προφορᾶς θέτοντες πρὸ αὐτῶν μίαν τῶν λέξεων **κατά, ἀπό, μετά**· π. χ. *αγιαῶ, καθαγιαῶ = αγιαῶ οδος, κάθοδος = ὁδός, αρπαῶ, ἀφαρπαῶ = ἀρπαῶ, ἐρμηνεῶ, μεθερμηνεῶ = ἐρμηνεῶ*.

ΑΤΟΝΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

§ 61. Ἄτονοι λέξεις ἢ ἄτονα λέγονται λέξεις μονοσύλλαβοι, αἱ ὅποια δὲν δέχονται τόνον.

§ 62. Αἱ ἄτονοι λέξεις εἶναι δέκα:

α') 4 ἄρθρα **ὀ, ἦ, οἶ, αἶ**·

β') 3 προθέσεις **ἐν, εἰς, ἐκ**·

γ') τὰ μέγιστα **ὡς καὶ οὐ**·

καὶ δ') ὁ σύνδεσμος **εἰ**·

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ

§ 63. **Πάθη** λέγονται αἱ μεταβολαί, τὰς ὁποίας πάσχουσι τὰ φωνήεντα.

§ 64. Πάθη τῶν φωνηέντων εἶναι: ἡ ἔκτασις, ἡ τροπή, ἡ συστολή, ἡ συγκοπή, ἡ συναίρεσις. ἡ ἔκτασις καὶ ἡ κροάσις.

1. Ἐκτασις.

§ 65. Ἐκτασις λέγεται ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· π. χ. ἀκούω, ἤκουον.

2. Τροπή.

§ 66. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ φωνήεντος εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ ἰδίου χρόνου· π. χ. τρέφω, τροφή.

3. Συστολή.

§ 67. Συστολή λέγεται ἡ μεταβολὴ μακροῦ φωνήεντος εἰς βραχύ· π. χ. δίδω, δόσις.

4. Συγκοπή,

§ 68. Συγκοπή λέγεται ἡ ἀποβολὴ φωνήεντος ἐν μέσῳ λέξεως· π. χ. πατέρος-πατρός.

5. Συναίρεσις.

§ 69. Συναίρεσις λέγεται ἡ συνένωσις δύο φωνηέντων ἢ ἐνός φωνήεντος καὶ μιᾶς διφθόγγου εἰς φωνῆεν μακρόν ἢ διφθόγγον· π. χ. γα.λεία=γα.λή, γα.λείαι=γα.λαῖ.

§ 70. Τὸ ἐκ συναιρέσεως προκύπτον φωνῆεν περισπᾶται.

ὅταν τονίζηται τὸ πρῶτον τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων. π. χ. *συνκέα* = *συνκῆ*, ὁξύνεται δέ, ὅταν τονίζηται τὸ δεύτερον. ὡς *δαῖς* = *δαίς*.

6. Ἐκθλιψις.

§ 71. Ἐκθλιψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνηέντος λέξεως, πρὸ τοῦ ἀρχτικοῦ τῆς ἐπομένης. π. χ. *κατὰ ἐμοῦ* = *κατ' ἐμοῦ*.

§ 72. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος (').

§ 73. Ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται, τὸ ψιλὸν σύμφωνον τῆς προηγουμένης λέξεως τρέπεται εἰς δασύ. π. χ. *κατὰ ἡμῶν, κατ' ἡμῶν, καθ' ἡμῶν*.

§ 74. Κατὰ τὴν ἐκθλιψιν ὁ τόνος, τῶν μὲν κλιτῶν λέξεων ἀναβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβὴν, τῶν δὲ ἀκλιτῶν χάνεται. π. χ. *πολλὰ εἶπες, πόλλ' εἶπες, παρὰ ἐκείνου παρ' ἐκείνου*.

7. Κράσις.

§ 75. Κράσις λέγεται ἡ συγχώνευσις διὰ συναϊρέσεως δύο λέξεων εἰς μίαν. π. χ. *καὶ ἐγώ* = *κἀγώ*.

§ 76. Τὸ σημεῖον τῆς κράσεως λέγεται *κορωνίς* (').

§ 77. Κατὰ τὴν κράσιν τὸ *ι* καὶ ὁ τόνος χάνονται, ὅταν εὑρίσκωνται ἐν τῇ πρώτῃ λέξει. π. χ. *καὶ ἐγώ, κἀγώ, καὶ εἶτα, κῆτα*.

§ 78. Τὸ δασύ πνεῦμα, τῆς μὲν πρώτης λέξεως διατηρεῖται καὶ μετὰ τὴν κράσιν, τῆς δὲ δευτέρας χάνεται, ἀφοῦ τραπῆ τὸ ψιλὸν σύμφωνον τῆς προηγουμένης λέξεως εἰς δασύ. π. χ. ὁ *ἀνήρ* = *ἀνήρ*, τὸ *ἡμάτιον* = *θοῖμάτιον*.

§ 79. Τὸ φωνῆεν, τὸ ὁπίον προκύπτει ἐκ κράσεως, εἶναι μακρόν. π. γ. τὰ ἄλλα=τάλλα.

Γύνασμα. — Ἐφάρμεσον τὰ γωστὰ πάθη τῶν φωνηέντων ἐπὶ τῶν ἐξῆς λέξεων:

κατὰ ἡμῶν, μετὰ αὐτοῦ, γαλέα, γελάω, καὶ ἐκεῖνος, ἔλλιζον, τὸ ἐλάχιστον, διὰ αὐτόν, μπτέρος, τρεψῆ, κατὰ ἐκάστην, τὰ ἄλλα, τὸ ἐναντίον, γέροντες, ποιηήν, δῶσις, Ξενόφάν, ἔρχομην, ἀκουον, λέον, τὰ ἀγαθὰ, λέγος, χελιδόν, πατέρ, ἀηδόν, πολλά ἔλεγε, ἀντί ἐμοῦ.

ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

§ 80. **Χειλοδόφωνον** μετὰ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ψ· ὡς ἄραξι=ἄραψ, ἔγραψα=ἔγραψα.

§ 81. **Οὐρανισκόφωνον** μετὰ τοῦ σ ἐνοῦται εἰς ξ· ὡς κόρακι=κόραξ, ἔτρεχσα=ἔτρεξα.

§ 82. **Ὀδοντόφωνον** πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· ὡς τάπητις=τάπη, γραφίδις=γραφίς.

§ 83. Τὸ ν κχι ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται· ὡς ρίτις=ρίτις, ὀδόντις=ὀδοίτις.

§ 84. Τὸ ν πρὸ τῶν **χειλοδόφωνων** τρέπεται εἰς μ· ὡς συν-πατριώτης=σιμπατριώτης.

§ 85. Τὸ ν πρὸ τῶν **οὐρανισκόφωνων** τρέπεται εἰς γ· ὡς συν-γενής=συγγενής.

§ 86. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν λ, μ, ν, ρ ἀφομοιοῦται· ὡς συν-λόγος=σβ.λλογος, συν-μαθητής=συμμαθητής, συν-ροή=σινροή.

§ 87. Τὸ **δ** πρὸ τοῦ **ν** τρέπεται εἰς **ν**. Πέλοπος-*νησος* = Πελοπόννησος.

§ 88. Τὸ **κ** καὶ τὸ **χ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς δύο **ττ**. ὡς *φυλάκιω* = *φυλάττω*, *ταράχιω* — *ταράττω*.

§ 89. Τὰ οὐρανισλόφωνα **κ**, **γ**, **χ**, πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **γ**. ὡς *πλέγμα* = *πλέγμα*.

§ 90. Τὰ χειλεόφωνα **π**, **β**, **φ** πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **μ**. ὡς *βλέπ-μα* = *βλέμμα*, *τρίβ-μα* = *τρίμμα*, *γράφ-μα* — *γράμμα*.

§ 91. Τὰ ὀδοντόφωνα **τ**, **δ**, **θ** πρὸ τοῦ **μ** τρέπονται εἰς **δ**. ὡς *ἡδ-μα* = *ἡσμα*.

§ 92. Το **ρ** διπλασιαζέται, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη βραχύφωνηεν· ὡς *ρέω* = *ἔρροον*.

§ 93. Το **γ** καὶ τὸ **δ** μετὰ τοῦ **ι** τρέπονται εἰς **ζ**. ὡς *ἐλπίδιω* = *ἐλπίζω*, *ἀρπάγιω* = *ἀρπάζω*.

§ 94. Τὰ ψιλὰ **κ**, **π**, **τ** πρὸ τῆς δασείας τρέπονται εἰς δασέα **θ**, **δ**, **χ**. ὡς *κατ' ἡμῶν* = *καθ' ἡμῶν*.

§ 95. Ὅταν εἰς δύο κατὰ σειράν συλλαβὰς ὑπάρχη **δασὺ σύμφωνον**, τὸ **δασὺ** τῆς πρώτης συλλαβῆς τρέπεται εἰς **ψιλόν**. ὡς *θρίχει* = *τρίχεις*.

Γύνασμα. — Διόρθωσον τὰς ἐπομένας λέξεις :

ἔμμεχος, χάρακς, συνφωνία, κατάρους, συνλαβή, συνχαίρω, ἐπιμερίς, φύλακς, ἐλπίδς, χάριτς, γράφ-μα, συνπάθεια, στέμμα, συνκάτοικος, σύνλογος, συνράπτω, ταράχιω, ἐραψα, ἐνκέφαλος, κόμμα, βάμμα, σύνμαχος, πανμεγέθς, ἐνγράμματος, κάλυμμα, σύνσωμος, συνσίτιον, ἐνκρίνω, ἐνρινον, ἐνκλις, σύνζυγος.

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΕΩΣ

§ 96. Σημεῖα στίξεως εἶναι :

ἡ τελεία .	αἱ παρενθέσεις ( )
ἡ ἄνω τελεία ·	τὰ εἰσαγωγικά « »
τὸ κόμμα ,	τὰ ἀποδιωπνητικά . . .
τὸ ἐρωτηματικόν ;	ἡ παράγραφος §
τὸ θαυμαστικόν !	τὸ διαιρητικόν -
τὰ διαλυτικά . .	τὸ ὑφέν ~
ἡ ἀπόστροφος ’	τὸ ἐπεξηγηματικόν :
ἡ κορωνίς ’	αἱ ἀγκύλαι [ ]
ἡ παῦλα —	

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 97. **Τυπικόν** καλεῖται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται περὶ τῶν τύπων τῶν λέξεων.

§ 98. **Τύποι** λέγονται αἱ διάφοροι μορφαί, τὰς ὁποίας λαμβάνουσιν αἱ λέξεις.

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 99. Ὅσαι αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ὁμιλῶμεν καὶ γράφωμεν, λέγονται **μέρη τοῦ λόγου**.

§ 100. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα: ἄρθρον, ἰ-

Γραμματικὴ Μ. Θ. Λεξιλογικὴ

διαστικόν, επίθετον, ἄντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

§ 101. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διακροῦνται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα.

§ 102. Κλιτὰ λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια κλίνονται. ἄκλιτα δέ, ὅσα δὲν κλίνονται.

§ 103. Τὰ κλιτὰ εἶναι ἕξ: τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἄντωνυμία, τὸ ῥῆμα, καὶ ἡ μετοχή.

§ 104. Τὰ ἄκλιτα εἶναι τέσσαρα: ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

ΠΩΤΙΚΑ

§ 105. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἄντωνυμία καὶ ἡ μετοχὴ λέγονται πτωτικά, διότι ἔχουσι γένος, ἀριθμὸν, κλίσιν καὶ πτώσιν.

§ 106. Τὰ γένη εἶναι τρία: ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον· π. χ. ἀνήρ, γυνή, παιδίον.

§ 107. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο: ἐνικός καὶ πληθυντικός.

108. Ὁ ἐνικός ἀριθμὸς σημαίνει ἕν, ὁ δὲ πληθυντικός πολλά· π. χ. παιδίον, παιδιά.

§ 109. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς: πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη.

§ 110. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε: ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική.

§ 111. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ λέγονται ὀρθαὶ πτώσεις, ἡ δὲ γενική, δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ πλάγιοι.

Γύμνασμα.— Διίκρινον τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπομένων λέξεων :

ὁ μαθητής, οἱ μαθηταί, τὸ βιβλίον, τὰ βιβλία, ἡ οἰκία, αἱ οἰκίαι, ἡ θάλασσα, τὰ μῆλα, οἱ καρποί, τὸ σχολεῖον, ἡ κεφαλὴ, αἱ ψυχαί, τὰ φύλλα, οἱ ἵπποι, ὁ πατήρ, αἱ χελιδόνες, αἱ φωλαί, οἱ κόρακες, τὰ πλοῖα.

1. ΑΡΘΡΟΝ

§ 112. Ἄρθρα λέγονται αἱ λέξεις **ὁ, ἡ, τό**, αἱ ὁποῖαι τίθενται πρὸ τῶν ὀνομάτων· π. χ. **ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ παιδίον.**

§ 113. Ἐκ τῶν ἄρθρων διακρίνεται τὸ γένος τῶν ὀνομάτων. Οὕτω ἀρσενικοῦ γένους εἶναι, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον **ὁ, θηλυκοῦ**, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον **ἡ**, καὶ **οὔδετέρου**, ὅσα λαμβάνουσι τὸ ἄρθρον **τό**· π. χ. **ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, τὸ τέκνον.**

§ 114. Τὰ ἄρθρα καθιστῶσι τὰ ὀνόματα γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· π. χ. **Ἰωάννης, ὁ Ἰωάννης.**

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά
Κλ.	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ	ῶ

Παρατηρήσεις.

§ 115. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τίθεται τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

§ 116. Τὰ ἄρθρα **ὄ, ἦ, αἰ, αἰ** δασύνονται καὶ δὲν τονίζονται.

Γύνασμα — Θέσον τὰ κατάλληλα ἄρθρα πρὸ τῶν ἐπομένων λέξεων :

κῆπος—πατρός,—πατήρ γράφει πρὸς—θεῖον,—φύλλα τῶν δένδρων πίπτουσιν,—οἰκίαι—πόλεως εἶναι ὑψηλαί,—πίλος—Γεωργίου ἐχάθη,—ψυχαὶ πετῶσιν εἰς—ἀγρούς, ἐν—ναῶ πρόσεύχονται—χριστιανοί,—Ἰωάννης ἐν—οἰκίᾳ διάγει καλῶς,—κύνες—ποιμένων,—τράπεζαν—οἰκίας—ἀδελφοῦ,—ἀνθρώποις καὶ—ζῴοις,—κώδων—ναοῦ,—ιχθύες—θαλάσσης.

2. ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

§ 117. **Οὐσιαστικά** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανερόνουςι πρόσωπα, ζῶα, φυτὰ ἢ πράγματα· π. χ. *Ἐλένη, γαλῆ, μη.λέα, τράπεζα.*

§ 118. Τὰ οὐσιαστικά διαιροῦνται εἰς **συγκεκριμένα** καὶ εἰς **ἀόηθονμένα**.

§ 119. **Συγκεκριμένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια αἰσθανόμεθα· π. χ. *ἄνθρωπος, δένδρον, λέων.*

§ 120. **Ἀόηθονμένα** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια δὲν αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ μόνον ἐννοοῦμεν· π. χ. *κακόν, ἀρετή, εὐλιχρίεια.*

§ 121. **Κύρια** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, διὰ τῶν ὁποίων

ὀνομαζόμενον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὠρισμένον· π. χ. Δημήτριος, Ἀθήναι, Αἴμος.

§ 122. **Προσηγορικὰ** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, διὰ τῶν ὁποίων ὀνομαζόμενα ὅλα τὰ ὁμοειδῆ ὄντα· ὡς παῖδες, οἰκίαι, μητέρες, βιβλία.

§ 123. **Περιληπτικὰ** λέγονται τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά· π. χ. στρατός, λαός, στόλος, πλῆθος.

Γύνασμα.—Νὰ διακριθῶσιν ἐκ τῶν κατωτέρω οὐσιαστικῶν τὰ συγκεκριμένα, τὰ ἀφηρημένα, τὰ κύρια, τὰ προσηγορικὰ καὶ τὰ περιληπτικά:

οἶκος, λαός, ἀρετή, ἀγαθότης, δικαιοσύνη, χαρά, ἀδικία, οὐρανός, βιβλίον, στρατός, στρατηγός, πιπνά, χελιδών, ἄρτος, τράπεζα, φιλία, Σπάρτη, Κωνσταντινούπολις, βόες, γαλῆ, κύνες, Πέτρος, Δημοσθένης, στόλος.

ΘΕΜΑ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ, ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ

§ 124. **Θέμα** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον δὲν μεταβάλλεται.

§ 125. **Χαράκτηρ** λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς φήξης.

§ 126. **Κατάληξις** λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον μεταβάλλεται.

π. χ.	Θέμα	Χαράκτηρ	Κατάληξις
	λόγ	γ	ος
	χασθ	θ	ά

ΚΛΙΣΕΙΣ

§ 127. **Κλιτὰ** λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια μεταβάλλουσι κατάληξιν· π. χ. ὁ **μαθητής**, τοῦ **μαθητοῦ**, οἱ **μαθηταί**.

§ 128. Αἱ μεταβολαὶ τῶν καταλήξεων γίνονται κατ' ἰδιαιτέρον τύπον, ὅστις ὀνομάζεται **κλίσις**.

§ 129. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς: **πρώτη**, **δευτέρα** καὶ **τρίτη**.

§ 130. Ὅσα ὀνόματα κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν λέγονται **πρωτόκλιτα**, ὅσα κατὰ τὴν δευτέραν, **δευτερόκλιτα**, καὶ ὅσα κατὰ τὴν τρίτην, **τριτόκλιτα**.

Πρώτη κλίσις.

§ 131. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἀρσενικά λήγουσιν εἰς **ας** καὶ **ης**, τὰ δὲ θηλυκά εἰς **α** καὶ **η**· π. χ. ὁ **καρίας**, ὁ **κριτής**, ἡ **χαρά**, ἡ **τροφή**.

§ 132. Ἡ πρώτη κλίσις οὐδέτερα δὲν ἔχει.

Δευτέρα κλίσις.

§ 133. Κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς **ος** καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς **ον**· π. χ. ὁ **κῆπος**, ἡ **ὁδός**, τὸ **μῆλον**.

Τρίτη κλίσις.

§ 134. Κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν κλίνονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσότεράν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ **γέρον**, τοῦ **γέροντος**, ἡ **λαμπάς**, τῆς **λαμπάδος**.

Γύνασμα.—Νὰ διακριθῶσι τὰ πρωτόκλιτα, τὰ δευτερόκλιτα καὶ τὰ τριτόκλιτα τῶν ἐξῆς ὀνομάτων :

πολιτης, χαρά, ταμίας, λύκος, φυτόν, λέων, χάρις, ἵππος, δικαστής, μαθητής, θάλασσα, γλῶσσα, κῆπος, ναός, βιβλίον, μάθημα, ποιμὴν, ἀπδών, γερων, ὄρνις, στατρίς, κόραξ.

ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 135. Τὰ πρωτόκλιτα ὀνόματα ἔχουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ἴσας συλλαβὰς καὶ λέγονται **ἰσοσύλλαβα**.

§ 136. Τὰ πρωτόκλιτα μεταβάλλουσι τὰ κατὰλήξεις αὐτῶν ὡς ἐξῆς :

	Ἐνικός ἀριθμός.				Πληθυν. ἀριθμός.	
	Ἄρσενικά.		Θηλυκά.		Ἄρσ. Θηλ.	
Ὀν.	ας	ης	α	η	αι	
Γεν.	ου	ου	ας	ης	ων	
Δοτ.	α	η	α	η	αις	
Αἰτ.	αν	ην	αν	ην	ας	
Κλ.	α	ι-α	α	η	αι	

Παραδείγματα.

Ἄρσενικά.

	Ἐνικός ἀριθμός			Πληθυντικός ἀριθμός.		
	Ὀν.	ὁ	νεανίας	κριτής	οἱ	νεανίαι
Γεν.	τοῦ	νεανίου	κριτοῦ	τῶν	νεανιῶν	κριτῶν
Δοτ.	τῷ	νεανίᾳ	κριτῇ	τοῖς	νεανίαις	κριταῖς
Αἰτ.	τόν	νεανίαν	κριτήν	τούς	νεανίας	κριτάς
Κλ.	ῶ	νεανία	κριτά	ῶ	νεανίαι	κριταί

Ἐνικός ἀριθμὸς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	χαρὰ	τροφή		αἱ	χαραὶ	τροφαὶ
Γεν.	τῆς	χαρᾶς	τροφῆς		τῶν	χαρῶν	τροφῶν
Δοτ.	τῇ	χαρᾷ	τροφῇ		ταῖς	χαραῖς	τροφαῖς
Αἰτ.	τὴν	χαρὰν	τροφήν		τὰς	χαρὰς	τροφὰς
Κλ.	ᾧ	χαρᾷ	τροφῇ		ᾧ	χαραὶ	τροφαὶ

Ἐνικός ἀριθμὸς.

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Θηλυκά.

Ὄν.	ἡ	γλῶσσα	τράπεζα		αἱ	γλῶσσαι	τράπεζαι
Γεν.	τῆς	γλώσσης	τραπέζης		τῶν	γλωσσῶν	τραπέζων
Δοτ.	τῇ	γλώσσει	τραπέζει		ταῖς	γλώσσαις	τράπεζαις
Αἰτ.	τὴν	γλῶσσαν	τράπεζαν		τὰς	γλώσσας	τραπέζας
Κλ.	ᾧ	γλῶσσει	τραπέξει		ᾧ	γλώσσαι	τράπεζαι

Παρατηρήσεις.

§ 137. Ὅσα ὀνόματα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὀξύνονται, εἰς δὲ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται· π. χ. ἡ χαρὰ, τῆς χαρᾶς, τῇ χαρᾷ, τὴν χαρὰν, ᾧ χαρᾷ.

§ 138. Ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς **ης** ἀρσενικῶν λήγει εἰς **η**· ὡς ᾧ *Μυρτιάδῃ*, ᾧ *Εἰρηνοδικῃ*, ᾧ *Ἀριστείδῃ*.

§ 139. Τὰ εἰς *της* καὶ τὰ σύνθετα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς *πῶλης*, *μέτρης*, *ώρης*, *τρίβης*, *λάτρης*, *ἄρχης*, λήγουσιν εἰς τὴν κλητικὴν εἰς **α** βραχύ· ὡς ᾧ *μαθητά*, ᾧ *κριτά*, ᾧ *βιβλιοπῶλα*, ᾧ *τελῶνα*.

§ 140. Τὰ κύρια ὀνόματα κλίνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὸν ὅποιον ἀπκντῶσιν· ὡς ὁ *Μιλτιάδης*, αἰ *Ἀθηναί*.

§ 141. Ἐκ τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν, ὅσα πρὸ τοῦ **α** ἔχουσι *ῶωνῆεν* ἢ *ορ*, φυλάττουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον τρέπουσι τὸ **α** εἰς **η**· ὡς ἡ *χαρά*, τῆς *χαρᾶς*, τῆ *χαρᾶ*· ἡ *οἰκία*, τῆς *οἰκίας*· ἡ *τραπέζα*, τῆς *τραπέζης*, τῆ *τραπέζῃ*.

§ 142. Ἡ κατὰ λέξιν **ας** τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι πάντοτε μακρά· ὡς τῆς *μουσᾶς*, τῆς *οἰκίας*.

§ 143. Πάντα τὰ πρωτόκλιτα οὐσιαστικὰ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ περισπῶνται· ὡς τῶν *χρῶν*, τῶν *τροφῶν*, τῶν *τραπέζων*.

Γύμνασμα. — Κλίνον τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

ὁ ἐργάτης, ὁ λοχίας, ὁ κροσῶλης, ὁ εἰρηνοδίκης, ὁ Ἀριστείδης, ὁ δικαστής, ἡ χώρα, ἡ οἰκία, ἡ χάλαζα, ἡ κεφαλή, ἡ ζώνη, ἡ ἐλπίς, ἡ ἐσπέρα, ἡ κλίνη, ἡ ἄμαξα, ἡ βροχή, ἡ μαθήτρια, ὁ ἀνθοπώλης, ὁ ποιητής, ἡ ξηρά, ἡ διακοπή, ὁ τελώνης, ὁ πολίτης, ἡ ἀρετή, ἡ μουσα, ἡ σφαῖρα.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς **α** ληγόντων θηλυκῶν.

§ 144. Ὅσα θηλυκὰ τρέπουσι τὸ **α** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **η**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς ἡ *τραπέζα*, ἡ *μουσα*.

§ 145. Ὅλα τὰ ὀξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *φωλεά*, *στιά*.

§ 146. Ὅλα τὰ προπκροξύτονα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς *τέφουρα*, *μάχαιρα*, *τραπέζα*.

§ 147. Τὰ εἰς **εια** πκροξύτονα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς *ὄγια*, *βασιλεία*, *κολακεία*.

§ 148. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παραλήγουσαν δίφθογγον, πλὴν τῆς **αι**, ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μοῖρα, σφαῖρα.

§ 149. Τὰ εἰς **ρα** δισύλλαβα, ὅταν ἔχωσιν εἰς τὴν παραλήγουσαν φωνῆν ἢ τὴν δίφθογγον **αι**, ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς χώρα, αὔρα.

§ 150. Τὰ εἰς **αια** δισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** βραχύ· ὡς μαῖα.

§ 151. Τὰ εἰς **αια** ὑπερδισύλλαβα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν· ὡς ἐλαία, κεφαία.

Γύμνασμα. — Τόνισον τὰς λέξεις :

γλώσσα, θάλασσα, χώρα, μαχαιρα, πεινα, δουλεια, βασιλειο, μαια, ἔλαια, ὄρα. πετρα, σαυρα, μοιρα, μουσα σημαια, κακια, αγορα, φώλεα, σφαῖρα, ἀληθειο, μυια, πύφωρο, σφύρα.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

§ 152. **Συνηρημένα** λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια συναῖρουνται· ὡς γα.λέα-γα.λή.

§ 153. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι **ὀλοπαθῆ**, ἧτοι συναῖρουνται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

Παραδείγματα.

Ἐπικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ἄρσενικά.

Ὄν.	ὁ	Βορρέας-ᾶς	Ἐρμέας-ῆς	οἱ	Ἐρμέαι-αῖ
Γεν.	τοῦ	Βορρέου-ᾶ	Ἐρμέου-οῦ	τῶν	Ἐρμέων-ῶν
Δοσ.	τῷ	Βορρέε-ζῆ	Ἐρμέε-ῆ	τοῖς	Ἐρμέεσι-αῖς
Αἰτ.	τόν	Βορρέαν-ᾶν	Ἐρμέαν-ῆν	τούς	Ἐρμέας-ᾶς
Κλ.	ᾧ	Βορρέε-ᾶ	Ἐρμέε-ῆ	ᾧ	Ἐρμέαι-αῖ

Θηλυκό.

Ὀν.	ἡ	Ἀθηνάα	ᾶ	γαλέα-ῆ	αῖ	γαλέαι-αι
Γεν.	τῆς	Ἀθηνάας	-ᾶς	γαλέας-ῆς	τῶν	γαλέων-ῶν
Δοτ.	τῇ	Ἀθηνάα	-ᾶ	γαλέα-ῆ	ταῖς	γαλέαις-αῖς
Αἰτ.	τήν	Ἀθηνάαν	-ᾶν	γαλέαν-ῆν	τάς	γαλέας-ᾶς
Κλ.	ᾧ	Ἀθηνάα	-ᾶ	γαλέα-ῆ	ᾧ	γαλέαι-αι

Παρατήρησις.

§ 154. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύμνασμα. — Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ δ-νόματα :

ἡ ροδῆ, ἡ λεοντῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ συκῆ, ὁ Ἀπελλῆς.

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 155. Τὰ δευτερόκλιτα ὀνόματα εἶναι, ὡς τὰ πρωτόκλιτα, ἰσοσύλλαβα, λαμβάνουσι δὲ τὰς ἐπομένας καταλήξεις :

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	ος	ον		εῖ		α
Γεν.	ου	ου		ων		ων
Δοτ.	ω	ω		αις		οις
Αἰτ.	ον	ον		ους		α
Κλ.	ος (ε)	ον		οι		α

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.			Π.ληθυντικὸς ἀριθμὸς.		
	Ἄρσεν.	Θηλ.		Ἄρσεν.	Θηλ.
Ὀν.	ὁ λόγος	ἡ ὁδός	οἱ	λόγοι	αἱ ὁδοί
Γεν.	τοῦ λόγου	τῆς ὁδοῦ	τῶν	λόγων	τῶν ὁδῶν
Δοτ.	τῷ λόγῳ	τῇ ὁδῷ	τοῖς	λόγοις	ταῖς ὁδοῖς
Αἰτ.	τὸν λόγον	τὴν ὁδόν	τούς	λόγους	τάς ὁδοὺς
Κλ.	ὦ λόγε(ος)	ὦ ὁδο(έ)	ὦ	λόγοι	ὦ ὁδοί

Οὐδέτερον.

Ὀν.	τὸ	μήλον	τὰ	μήλα
Γεν.	τοῦ	μήλου	τῶν	μήλων
Δοτ.	τῷ	μήλῳ	τοῖς	μήλοις
Αἰτ.	τὸ	μήλον	τὰ	μήλα
Κλ.	ὦ	μήλον	ὦ	μήλα

Παρατηρήσεις.

§ 156. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίως: τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν. π. χ. τὸ *μήλον*, ὦ *μήλον*.

§ 157. Τὸ **α** εἰς τὸ τέλος τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχύ. π. χ. *μήλα*.

§ 158. Ἡ κλητικὴ τῶν εἰς **ος** ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀγγεῖ εἰς **ος** καὶ **ε**. π. χ. ὦ *λόγος* καὶ ὦ *λόγε*.

§ 159. Ὅσα δευτερόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ὀξύνονται. π. χ. ὁ *καρπός*, τοῦ *καρποῦ*.

Γύμνασμα.— Κλίτων τὰς λέξεις :

ὁ βοσκός, ἡ δσδεστος, τὸ ἔρπετόν, ὁ βάτραχος, ἡ ψῆφος,
τὸ ταμεῖον, ὁ τροχός, ἡ τροφός, τὸ τέκνον, ὁ παράδεισος,
τὸ κηρίον, τὸ ὄνον, τὸ φαγητόν, ἡ ἔρημος, τὸ κιβώτιον, ὁ
ἵππος, τὸ λάχανον, ὁ κυνηγός,

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

§ 160. Τὰ συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι ὀλοπαθῆ.

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ἄρσεν.

Οὐδ.

Ὄν. ὁ νόος-οῦς τὸ ὀστέον-οῦν	οἱ νόοι-νοῖ τὰ ὀστέα-ᾶ
Γεν. τοῦν-οῦ-νοῦ τοῦ ὀστέου-οῦ	τῶν νόων-ῶν τῶν ὀστέων-ῶν
Δοτ. τῷ νόῳ-ῳ τῷ ὀστέῳ-ῳ	τοῖς νόοις-νοῖς τοῖς ὀστέοις-οῖς
Αἰτ. τὸν νόον-νοῦν τὸ ὀστέον-οῦν	τούς νόους-νοῦς τὰ ὀστέα-ᾶ
Κλ. ὦ νόε-νοῦ ὦ ὀστέον-οῦν	ὦ νόοι-νοῖ ὦ ὀστέα-ᾶ

Παρατήρησις.

§ 161. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται.

Γύμνασμα.— Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐπόμενα :

ὁ ροῦς, ὁ πλοῦς, ὁ χνοῦς.

ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 162. Τὰ **τριτόκλιτα** ὀνόματα λέγονται καὶ **περιτοσύλλαβα**, διότι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν ἢ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ· π. χ. ὁ *λέων*, τοῦ *λέοντος*.

§ 163. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὑρίσκεται, ἔάν ἐκ τῆς γενικῆς ἀφαιρεθῇ ἡ κατάληξις **ος**· π. χ. *ἄραβος*, *ἄραβ*=θέμα, *ος*=κατάληξις.

§ 164. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα κατὰ τὸν χαρακτήρα χωρίζονται εἰς **φωνηεντόληκτα** καὶ εἰς **συμφωνόληκτα**· π. χ. *ἄραβος*=συμφωνόληκτον, *πόλεως*=φωνηεντόληκτον.

§ 165. Τὰ συμφωνόληκτα ὀνόματα διακρίνονται εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτήρα **οὐρανισκόφωνον**, **χειλεόφωνον**, **ὀδοντόφωνον**, **ύγρον** καὶ **σ**.

166. Τὰ τριτόκλιτα λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὰ φωνήεντα **α**, **ι**, **υ**, **ω** καὶ εἰς τὰ σύμφωνα **ν**, **ρ**, **ς**, **ξ**, **ψ**.

§ 167. Τὰ **τριτόκλιτα** λαμβάνουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις:

		<i>Ἑνικός ἀριθμός.</i>		<i>Πληθυντικός ἀριθμός.</i>	
		<i>Ἄρσ.</i>	<i>Θηλ.</i>	<i>Ἄρσ.</i>	<i>Θηλ.</i>
<i>Ὄν.</i>	—	—	—	ες	α
<i>Γεν.</i>	ος	ος	—	ων	ων
<i>Δοτ.</i>	ι	ι	—	σι	σι
<i>Αἰτ.</i>	ν-α	—	—	ας	α
<i>Κλ.</i>	—	—	—	ες	α

Παραδείγματα.

1. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτηῖρα οὐρανιακόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ κέραξ	ὁ ὄνουξ	ὁ λάρυγξ
Γεν.	τοῦ κέρακος	τοῦ ὄνουχος	τοῦ λάρυγγος
Δοτ.	τῷ κέρακι	τῷ ὄνουχι	τῷ λάρυγγι
Αἰτ.	τὸν κέρακα	τὸν ὄνουχα	τὸν λάρυγγα
Κλ.	ῶ κέραξ	ῶ ὄνουξ	ῶ λάρυγξ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ κέρακες	οἱ ὄνουχες	οἱ λάρυγγες
Γεν.	τῶν κέρακων	τῶν ὄνουχων	τῶν λάρυγγων
Δοτ.	τοῖς κέραξι	τοῖς ὄνουξι	τοῖς λάρυγγι
Αἰτ.	τούς κέρακας	τούς ὄνουχας	τούς λάρυγγας
Κλ.	ῶ κέρακες	ῶ ὄνουχες	ῶ λάρυγγες

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντ. ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ πλάξ	αἷξ	αἰ	πλάκες	αἶγες
Γεν.	τῆς πλακῶς	αἰγῶς	τῶν	πλακῶν	αἰγῶν
Δοτ.	τῇ πλακί	αἰγί	ταῖς	πλακῆι	αἰγί
Αἰτ.	τὴν πλάκα	αἶγα	τάς	πλάκας	αἶγας
Κλ.	ῶ πλάξ	αἷξ	ῶ	πλάκες	αἶγες

Παρατηρήσεις.

§ 168. Ὅσα ὀνόματα ἔχουσι χαρακτηῖρα οὐρανιακό-
 φωνον, λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ς καὶ
 τρέπουσι τὸ οὐρανιακόφωνον εἰς ξ· ὡς αἶγας=αἷξ.

§ 169. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτηρ μετὰ τοῦ **θ** τῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **ξ**· ὡς τοῖς *κόρακι* = *κόραξι*.

§ 170. Τὰ ἔχοντα χαρακτηρα οὐρανισκόφωνον ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ἡ αἰξ, ὦ αἰξ· ὁ ὄρνυξ, ὦ ὄρνυξ.

§ 171. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς *πλάξ*, *πλαξός*, *πλαξι*.

Γύμνασμα.— Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐπόμενα :

ὁ φύλαξ, ὁ ἄνθραξ, ὁ πίναξ, ὁ ρύαξ, ὁ φάρυγξ, ὁ κίπρυξ, ἡ μάστιξ, ἡ πτέρυξ, ἡ πλάστιγξ, ἡ ψλόξ, ἡ διῶρυξ.

2. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτηρα χειλέφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντ. ἀριθμὸς.

Ὀν.	ὁ	γυψ	ἄραψ	οἱ	γυπες	ἄραβες
Γεν.	τοῦ	γυπός	ἄραβος	τῶν	γυπῶν	ἀράβων
Δοτ.	τῷ	γυπί	ἄραβι	τοῖς	γυψί	ἄραβι
Αἰτ.	τὸν	γυπα	ἄραβα	τούς	γυπας	ἄραβας
Κλ.	ὦ	γυψ	ἄραψ	ὦ	γυπες	ἄραβες

Θηλυκά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντ. ἀριθμὸς.

Ὀν.	ἡ	σκνίψ	φλέψ	αἱ	σκνίπες	φλέβες
Γεν.	τῆς	σκνιπός	φλεβός	τῶν	σκνιπῶν	φλεβῶν
Δοτ.	τῇ	σκνιπί	φλεβί	ταῖς	σκνιψί	φλεψί
Αἰτ.	τὴν	σκνίπα	φλέβα	τὰς	σκνίπας	φλέβας
Κλ.	ὦ	σκνίψ	φλέψ	ὦ	σκνίπες	φλέβες

Παρατηρήσεις.

§ 172. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλεόφωνον λαμβάνουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ς, ὅπερ μετὰ τοῦ χειλεόφωνου τρέπεται εἰς ψ· π. χ. ὁ γύπς=γύψ, ὁ ἄραβς=ἄραψ.

§ 173. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ὁ χειλεόφωνος χαρακτῆρ μετὰ τοῦ σ τῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς ψ· ὡς τοῖς ἄραβσι=ἄραψι.

§ 174. Ἡ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἔχόντων χαρακτῆρα χειλεόφωνον εἶναι ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· ὡς ὁ ἄραψ, ὦ ἄραψ.

§ 175. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς ὁ γύψ, τοῦ γυπός, ἢ φ.λέψ, τῆς φ.λεβός.

Γύμνασμα.—Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς: ὁ κώνωψ, ὁ Πέλοψ, ὁ Κύκλωψ, ὁ αἰθίοψ, ὁ σκώληξ, ὁ χά· λυψ, ἢ λαίλαψ.

3. Ὄνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα ὀδοντόφωνον.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	λέβης	γέρον	γίγας	γέλως
Γεν.	τοῦ	λέβητος	γέροντος	γίγαντος	γέλωτος
Δοτ.	τῷ	λέβητι	γέροντι	γίγαντι	γέλωτι
Αἰτ.	τὸν	λέβητα	γέροντα	γίγαντα	γέλωτα
Κλ.	ὦ	λέβης	γέρον	γίγαν	γέλως

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	οἱ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες
Γεν.	τῶν	λεβήτων	γερόντων	γιγάντων	γελώτων
Δοτ.	τοῖς	λέβησι	γέρουσι	γίγασι	γέλωσι
Αἰτ.	τούς	λέβητας	γέροντας	γίγαντας	γέλωτας
Κλ.	ὧ	λέβητες	γέροντες	γίγαντες	γέλωτες

Θηλυκά.

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὅν.	ἡ	χάρις	ἐλπίς	ὄρις	λαμπάς
Γεν.	τῆς	χαρίτος	ἐλπίδος	ὄριθος	λαμπάδος
Δοτ.	τῇ	χαρίτι	ἐλπίδι	ὄριθι	λαμπάδι
Αἰτ.	τὴν	χάριν	ἐλπίδα	ὄριν	λαμπάδα
Κλ.	ὧ	χάρι	ἐλπίς	ὄρι	λαμπάς

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	αἱ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄριθες	λαμπάδες
Γεν.	τῶν	χαρίτων	ἐλπίδων	ὄριθων	λαμπάδων
Δοτ.	ταῖς	χαρίσι	ἐλπίσι	ὄρισι	λαμπάσι
Αἰτ.	τάς	χάριτας	ἐλπίδας	ὄριθας	λαμπάδας
Κλ.	ὧ	χάριτες	ἐλπίδες	ὄριθες	λαμπάδες

Οὐδέτερα.

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὅν.	τὸ	σῶμα	μέλι
Γεν.	τοῦ	σώματος	μέλιτος
Δοτ.	τῷ	σώματι	μέλιτι
Αἰτ.	τὸ	σῶμα	μέλι
Κλ.	ὧ	σῶμα	μέλι

Πληθυντικός ἀριθμός.

τά	σώματα
τῶν	σωμάτων
τοῖς	σώμασι
τά	σώματα
ὧ	σώματα

Παρατηρήσεις.

§ 176. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ὀνομάτων, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα ὀδοντόφωνον, σχηματίζεται διὰ προσθήκης τοῦ ς, ὅποτε ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτηρ ἀποβάλλεται. ὡς λαμπάδος = λαμπάς, χάριτες = χάρις.

§ 177. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων γίνεται ἐκ τοῦ θέματος, ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ὁ χαρακτηρ. ὡς τὸ σῶματ = σῶμα.

§ 178. Κατὰ γενικὸν κανόνα πάντα τὰ ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν. ὡς ἡ λαμπάς, ᾧ λαμπάς, ἡ σφραγίς, ᾧ σφραγίς.

§ 179. Ἐκ τῶν εἰς ις ληγόντων, τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς α, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα τὴν κλητικὴν ἀνευ σ καὶ τὴν αἰτιατικὴν εἰς ν. π. χ. ἡ ἐλπίς, τὴν ἐλπίδα, ᾧ ἐλπίς, ἡ χάρις, τὴν χάριν, ᾧ χάρις.

§ 180. Ἐκ τῶν ἐχόντων ντ, τὰ μὲν ὀξύτονα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ παροξύτονα ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα. π. χ. ὁ ὀδοῦς, ᾧ ὀδοῦς, ὁ γέρον, ᾧ γέρον.

§ 181. Τὰ σύμφωνα ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλονται, τὸ δὲ πρὸ αὐτῶν βραχὺ φωνῆεν ἐκτείνεται εἰς μακρόν. π. χ. γέροντσι = γέρονσι, ὀδόντες = ὀδοῖς.

§ 182. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἐξαίρουνται ὀλίγα τινά: ὡς παιδων, ὠτων, δάδων, φῶτων.

Γύμνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἀκόλουθα:

ὁ λέων, ὁ ἄρχων, ὁ ἐλέφας, ὁ θεράπων, ἡ σφραγίς, ὁ τάπηξ, ὁ Κάλχας, ὁ ἰδρώς, τὸ θαῦμα, τὸ μνήμα, ἡ ἐφημερίς, ἡ ἐβδομάς, ἡ νεάνις, ὁ πένης, ἡ καθαριότης, ἡ πατρίς, ἡ ἔρις.

4. Ὀνόματα ἔχοντα χαρακτῆρα ὑγρόν.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ρήτωρ	ποιμὴν	μὴν	πατῆρ	ἀγών.
Γεν.	τοῦ	ρήτορος	ποιμένοσ	μηνός	πατρός	ἀγώνοσ
Δοτ.	τῷ	ρήτορι	ποιμένι	μηνί	πατρί	ἀγῶνι
Αἰτ.	τόν	ρήτορα	ποιμένα	μῆνα	πατέρα	ἀγῶνα
Κλ.	ῶ	ρῆτορ	ποιμὴν	μὴν	πάτερ	ἀγῶν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	ρήτορες	ποιμένες	μῆνες	πατέρες	ἀγῶνες
Γεν.	τῶν	ρητόρων	ποιμένων	μηνῶν	πατέρων	ἀγώνων
Δοτ.	τοῖσ	ρήτορσι	ποιμέσι	μησὶ	πατράσι	ἀγῶσι
Αἰτ.	τοὺσ	ρήτορας	ποιμένασ	μῆνασ	πατέρασ	ἀγῶνασ
Κλ.	ῶ	ρήτορεσ	ποιμένες	μῆνεσ	πατέρεσ	ἀγῶνεσ

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	βραχίων	κλητῆρ	οἱ	βραχιόνεσ	κλητῆρεσ
Γεν.	τοῦ	βραχιόνοσ	κλητῆροσ	τῶν	βραχιόνων	κλητῆρων
Δοτ.	τῷ	βραχίονι	κλητῆρι	τοῖσ	βραχίοσι	κλητῆρσι
Αἰτ.	τόν	βραχίονα	κλητῆρα	τοὺσ	βραχιόνασ	κλητῆρασ
Κλ.	ῶ	βραχίον	κλητῆρ	ῶ	βραχιόνεσ	κλητῆρεσ

Θηλυκά.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄν.	ἡ ρίς	χελιδῶν	αἶ ρίνες	χελιδόνες
Γεν.	τῆς ρινός	χελιδόνος	τῶν ρινῶν	χελιδόνων
Δοτ.	τῇ ρινί	χελιδόνι	ταῖς ρισί	χελιδόσι
Αἰτ.	τὴν ρίνα	χελιδόνα	τάς ρίνας	χελιδόνας
Κλ.	ῶ ρίς	χελιδῶν	ῶ ρίνες	χελιδόνες

Παρατηρήσεις.

§ 183. Τὰ ὑγρόκλητα σχηματίζουν σχεδὸν πάντα τὴν ὀνομαστικὴν ἄνευ ς· π. χ. ἀγῶν, χελιδῶν, μήν, πατήρ.

§ 184. Ὀλίγιστα ἔχοντα χαρακτηῖρα ν, σχηματίζουν τὴν ὀνομαστικὴν διὰ προσθήκης τοῦ ς. Εἰς ταῦτα ἀποβάλλεται τὸ ν πρὸ τοῦ ς καὶ ἐκτείνεται τὸ βραχὺ φωνῆεν τοῦ θέματος εἰς μακρόν· π.χ. ρίνς=ρίς, τάλας=τάλας, μέλας=μέλας.

§ 185. Ἐκ τῶν ὑγρόκλητων τὰ μὲν ὀξύτονα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ἰμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τὰ δὲ μὴ ὀξύτονα ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα. Ἐξαιροῦνται τὰ ὀνόματα πατήρ καὶ σωτήρ· π. χ. ὁ ἀγῶν, ὦ ἀγῶν, ὁ ποιμήν, ὦ ποιμήν, ὁ πατήρ, ὦ πάτερ, ὁ ρήτωρ, ὦ ρήτορ, ὁ σωτήρ, ὦ σωτήρ.

§ 186. Εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ρ, συγκόπτεται ἐνίοτε τὸ ε εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δὲ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μετὰ τὴν ἀπὸβολὴν τοῦ ε παρεντίθεται α βραχὺ· π.χ. πατέρος=πατρός, πατέρι=πατρί, πατέροι=πατράσι.

Γύμνασμα.—Κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα κλῖνον τὰ ἐπόμενα: ὁ Ἑλλάν, ὁ σωτήρ, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ ἀστήρ, ὁ σωλάν, ὁ λιμῆν, ὁ δελφίν, ὁ λειψών, ὁ αἰών, ἡ ἀπδών, ὁ παιάν, ἡ εἰκῶν, ὁ χειμών, ὁ πνεύμων.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

§ 187. Τὰ συνηρημένα ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι ὀλοπκθῆ ἢ ὀλιγοπκθῆ, διακρίνονται δὲ κατὰ τὸν χαρακτήρα εἰς ἀφωνόκλητα, εἰς ὑγρόκλητα, εἰς διγυμόκλητα καὶ εἰς φωνεντόκλητα.

Παραδείγματα.

1. Ἀφωνόκλητα.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ξενοφάνων-ων	Δοτ.	τῷ Ξενοφάντι-ωντι
Γεν.	τοῦ Ξενοφάντος-ώντος	Αἰτ.	τὸν Ξενοφάντα-ώντα
		Κλ.	ῶ Ξενοφάνων

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ πλακίεις-οῦς	οἱ πλακίεντες-οὔντες
Γεν.	τοῦ πλακίεντος-οὔντος	τῶν πλακίεντων-οὔντων
Δοτ.	τῷ πλακίεντι-οὔντι	τοῖς πλακίεσι-οὔσι
Αἰτ.	τὸν πλακίεντα οὔντα	τούς πλακίεντας-οὔντας
Κλ.	ῶ πλακίεις-οῦς	ῶ πλακίεντες-οὔντες

2. Ὑγρόκλητα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ Ποσειδάων-ων	Δοτ.	τῷ Ποσειδάωνι-ωνι
Γεν.	τοῦ Ποσειδάωνος-ώνος	Αἰτ.	τὸν Ποσειδάωνα-ώνα
		Κλητ.	ῶ Ποσειδῶν

3. Σιγμόκληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Σωκράτης	ὁ	Περικλέης-ῆς
Γεν.	τοῦ	Σωκράτεος-ους	τοῦ	Περικλέεος-έους
Δοτ.	τῷ	Σωκράτεϊ-ει	τῷ	Περικλέεϊ-έει-εἶ
Αἰτ.	τόν	Σωκράτεα-τ(ν)	τόν	Περικλέεα-έα-ῆ
Κλ.	ῶ	Σώκρατες	ῶ	Περίκλεες-εις

Θηλυκά.

Οὐδέτερα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ἐρικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.

Ὄν.	ἡ	αἰδώς	ἡώς	τὸ	γένεος	τὰ	γένεα-η
Γεν.	τῆς	αἰδόρος-οῦς	ἡόρος οῦς	τοῦ	γένεος-ους	τῶν	γενέων ῶν
Δοτ.	τῇ	αἰδοί-οἶ	ἡοί-οἶ	τῷ	γένεϊ-ει	τοῖς	γένεσι
Αἰτ.	τήν	αἰδόα-ῶ	ἡόα-ῶ	τὸ	γένος	τὰ	γένεα-η
Κλ.	ῶ	αἰδοῖ	ἡοῖ	ῶ	γένος	ῶ	γένεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 188. Τὰ συνηρημένα ἀφωνόκληκτα σχηματίζουνσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὴν ὀνομαστικὴν· π. χ. ὁ Ξεροφῶν, ῶ Ξεροφῶν.

§ 189. Εἰς τὰ σιγμόκληκτα τὸ **Θ** ἀποβάλλεται μεταξὺ τῶν φωνηέντων καὶ τὰ φωνήεντα συναιροῦνται· π. χ. τοῦ γένεος = γένεος = γένους, τὰ γένεσα = γένεα = γένη.

§ 190. Τὸ **ε**ς τοῦ θέματος τρέπεται εἰς μὲν τὰ ἀρσενικά εἰς **ης**, εἰς δὲ τὰ οὐδέτερα εἰς **ος**· π. χ. ὁ Σωκράτες = Σωκράτης, γερες = γένος.

§ 191. Εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τὸ ἐν **σ** ἀποβάλλεται· π.χ. γένεσσι=γένεσι.

§ 192. Τὰ εἰς **ως** λήγοντα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **οἷ**· π.χ. ἡ αἰδώς, τῆ αἰδοῖ, ᾧ αἰδοῖ.

§ 193. Τὰ ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ σιγμόληκτα σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὸ θέμα· π.χ. Σώκρατες.

§ 194. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὴν ὀνομαστικὴν· π.χ. τὸ γένος, ᾧ γένος.

4. Φωνεντόληκτα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἰχθύς	γονεὺς	οἱ	ἰχθύες	γονέες-εἰς
Γεν.	τοῦ	ἰχθύος	γονέως	τῶν	ἰχθύων	γονέων
Δοτ.	τῷ	ἰχθύϊ	γονέει-εἰ	τοῖς	ἰχθύσι	γονεῦσι
Αἰτ.	τόν	ἰχθύν	γονέα	τούς	ἰχθῦς	γονέας εἰς
Κλ.	ᾧ	ἰχθύς	γονεῦ	ᾧ	ἰχθύες	γονέες εἰς

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πῆχυς	βοῦς	ἦρως	μάντις
Γεν.	τοῦ	πήχεως	βοός	ἦρωος	μάντεως
Δοτ.	τῷ	πήχεϊ-εἰ	βοῖ	ἦρωϊ	μάντει-εἰ
Αἰτ.	τόν	πήχυν	βοῦν	ἦρωα	μάντιν
Κλ.	ᾧ	πήχῃ	βοῦ	ἦρως	μάντι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	πήχες-εις	βέες	ἦρωες	μάντεες-εις
Γεν.	τῶν	πήχεων	βοῶν	ἦρώων	μάντεων
Δοτ.	τοῖς	πήχεσι	βουσι	ἦρωσι	μάντεσι
Αἰτ.	τούς	πήχεας-εις	βοῦς	ἦρωας	μάντεας-εις
Κλ.	ᾧ	πήχες-εις	βέες	ἦρωες	μάντεες-εις

Θηλυκά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθ. ἀριθ.

Ὄν.	ἡ	πόλις	ἡχώ	Σαπφώ	αἱ πόλεες-εις
Γεν.	τῆς	πόλεως	ἡχόρος-οῦς	Σαπφόρος οὔς	τῶν πόλεων
Δοτ.	τῇ	πόλει-ει	ἡχότι-οἱ	Σαπφότι-οἱ	ταῖς πόλεσι
Αἰτ.	τὴν	πόλιν	ἡχόρα-ᾧ	Σαπφόρα ᾧ	τάς πόλεις
Κλ.	ᾧ	πόλι	ἡχοῖ	Σαπφοῖ	ᾧ πόλεες-εις

Οὐδέτερον.

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	ἄστν	σίναπι	τὰ	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Γεν.	τοῦ	ἄστεως	σινάπεως	τῶν	ἄστεων	σινάπεων
Δοτ.	τῷ	ἄστει-ει	σινάπει-ει	τοῖς	ἄστεσι	σινάπεσι
Αἰτ.	τὸ	ἄστν	σίναπι	τὰ	ἄστεα-η	σινάπεα-η
Κλ.	ᾧ	ἄστν	σίναπι	ᾧ	ἄστεα-α	σινάπεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 195. Τὰ μὴ ὀξύτονα φωνηεντόκλητα σχηματίζουν τὴν κλητικὴν ἄνευ **σ**, τὰ δὲ ὀξύτονα ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. ὁ ἰχθύς, ᾧ ἰχθύς, ὁ πῆχυς, ᾧ πῆχυς.

§ 196. Τῶν φωνηεντολήκτων τὰ περιστότερα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς **ως** καὶ τονίζονται παρὰ τὸν κανόνα τοῦ τονισμού ἐπι τῆς προπαραληγουσῆς· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστεως.

§ 197. Τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αυ, ευ** καὶ **ου** σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν ἄνευ τοῦ **σ** καὶ περισπῶνται. π. χ. ὁ βασιλεὺς, βασιλεῦ, ὁ βοῦς, ὦ βοῦ.

§ 198. Τὸ **υ** τῶν διφθόγγων **αυ, ευ** καὶ **ου** πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται· π. χ. ὁ βασιλεὺς, τοῦ βασιλέως.

§ 199. Ἡ δοτικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τῶν εἰς **ω** ληγόντων φωνηεντολήκτων σχηματίζονται, εἰς **οἷ**· ἡ ἡχώ, ὦ ἡχοῖ.

§ 200. Ἐκ τῶν ἔχόντων θεματικὸν φωνήεν **ι** καὶ **υ**, ἄλλα μὲν φυλάττουσιν αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις, ἄλλα δὲ τρέπουσιν αὐτὸ εἰς **ε**· π. χ. ἡ πόλις, τῆς πόλεως, ὁ ἰχθύς, τοῦ ἰχθύος.

§ 201. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς· π. χ. ὁ βοῦς τοῦ βοός.

§ 202. Ἐξαιρεοῦνται αἱ γενικαὶ πληθυντικαὶ τῶν ὀνομάτων: *θῶων, Τρώων.*

Γύμνασιον.—Κλίτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὰ ἐξῆς: ὁ βασιλεὺς, ἡ κωμῆλοπις, ἡ δύναμις, ἡ θλιψίς, ὁ πέλεκυς, ἡ δρυς, τὸ πεπερι, ἡ ὄφρυς, ὁ ἰσρέυς, ἡ Θεανῶ, ἡ αἰσθηνίς, ὁ στόχυς, ὁ ὄφις, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ μῦς, ὁ βότρυς.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 203. Ἀνώμαλα ὀνόματα λέγονται ὅσα παρουσιάζουσιν ἀνωμαλίαν ἐν τῇ κλίσει· π. χ.

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	Ζεὺς	ἡ	Λήδα	ὁ	Λεωνίδας
Γεν.	τοῦ	Διός	τῆς	Λήδας	τοῦ	Λεωνίδα (ου)
Δοτ.	τῷ	Δί	τῇ	Λήδᾳ	τῷ	Λεωνίδᾳ
Αἰτ.	τὴν	Δα	τὴν	Λήδαν	τὸν	Λεωνίδα
Κλ.	ῶ	Ζεῦ	ῶ	Λήδα	ῶ	Λεωνίδα

Ἑρικός ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	γυνή	τὸ	γάλα	αἱ	γυναῖκες	τὰ	γάλακτα
Γεν.	τῆς	γυναίκος	τοῦ	γαλακτος	τῶν	γυναικῶν	τῶν	γαλάκτων
Δοτ.	τῇ	γυναίκε	τῷ	γάλακτι	ταῖς	γυναίξιν	τοῖς	γάλαξι
Αἰτ.	τὴν	γυναῖκα	τὸ	γάλα	τὸς	γυναῖκας	τὰ	γάλακτα
Κλ.	ῶ	γύναι	ῶ	γάλα	ῶ	γυναῖκες	ῶ	γάλακτα

Ἑρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	ἄναξ	ἡ	ἀλώπηξ	οἱ	ἄνακτες	αἱ	ἀλώπεκες
Γεν.	τοῦ	ἄνακτος	τῆς	ἀλώπεκος	τῶν	ἀνάκτων	τῶν	ἀλωπέκων
Δοτ.	τῷ	ἄνακτι	τῇ	ἀλώπεκι	τοῖς	ἄναξι	ταῖς	ἀλώπεξιν
Αἰτ.	τὸν	ἄνακτα	τὴν	ἀλώπεκα	τοὺς	ἄνακτας	τὰς	ἀλώπεκας
Κλ.	ῶ	ἄναξ	ῶ	ἀλώπηξ	ῶ	ἄνακτες	ῶ	ἀλώπεκες

Ἑρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	χείρ	νύξ	τὸ	γόνυ	δόνου
Γεν.	τῆς	χειρὸς	νυκτός	τοῦ	γόνατος	δόρατος
Δοτ.	τῇ	χειρὶ	νυκτί	τῷ	γόνατι	δόρατι
Αἰτ.	τὴν	χείρα	νύκτα	τὸ	γόνυ	δόνου
Κλ.	ῶ	χείρ	νύξ	ῶ	γόνυ	δόνου

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	χεῖρες	νύκτες	τὰ	γόνατα	δόρατα
Γεν.	τῶν	χειρῶν	νυκτῶν	τῶν	γονάτων	δοράτων
Δοτ.	ταῖς	χερσὶ	νυξί	τοῖς	γόνασι	δόρασι
Αἰτ.	τάς	χεῖρας	νύκτας	τὰ	γόνατα	δόρατα
Κλ.	ᾧ	χεῖρες	νύκτες	ᾧ	γόνατα	δόρατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Γεν.	τοῦ	ὔδατος	φρέατος	ἦπατος
Δοτ.	τῷ	ὔδατι	φρέατι	ἦπατι
Αἰτ.	τὸ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ
Κλ.	ᾧ	ὔδωρ	φρέαρ	ἦπαρ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὰ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα
Γεν.	τῶν	ὔδατων	φρέατων	ἦπάτων
Δοτ.	τοῖς	ὔδασι	φρέασι	ἦपाσι
Αἰτ.	τὰ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα
Κλ.	ᾧ	ὔδατα	φρέατα	ἦπατα

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ ἀνὴρ	κύων	ἡ ναῦς	οἱ ἄνδρες	οἱ κύνες	αἱ νῆες
Γεν.	τοῦ ἀνδρός	κυῖος	τῆς νεώς	τῶν ἀνδρῶν	κυνῶν	τῶν νεῶν
Δοτ.	τῷ ἀνδρὶ	κυνὶ	τῇ νηὶ	τοῖς ἀνδράσι	κυσὶ	ταῖς νηυσὶ
Αἰτ.	τὸν ἀνδρα	κύνα	τὴν ναῦν	τοὺς ἀνδρας	κύνας	τάς ναῦς
Κλ.	ᾧ ἄνερ	κύον	ᾧ ναῦ	ᾧ ἄνδρες	κύνες	ᾧ νῆες

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν. ὁ μάρτυς πρεσβευτής	οἱ μάρτυρες πρέσβεις-εις.
Γεν. τοῦ μάρτυρος πρεσβευτοῦ	τῶν μαρτύρων πρέσβειων
Δοτ. τῷ μάρτυρι πρεσβευτῇ	τοῖς μάρτυσι πρέσβεισι
Αἰτ. τὸν μάρτυρα πρεσβευτήν	τούς μάρτυρας πρέσβεις-εις.
Κλ. ὦ μάρτυ πρεσβευτά	ὦ μάρτυρες πρέσβεις-εις.

Ἄκλιτα.

§ 204. Ἄκλιτα λέγονται, ὅσα δὲν κλίνονται· π. χ. ὁ Ἄδάμ, τοῦ Ἄδάμ, τὸ Πάσχα τοῦ Πάσχα, ὁ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωσήφ.

Ἰδιόκλιτα.

§ 204. Ἰδιόκλιτα λέγονται, ὅσα κλίνονται κατ' ἰδιαιτέραν κλίσιν. π. χ. ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾷ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.

Ἐτερόκλιτα.

§ 205. Ἐτερόκλιτα λέγονται τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις· π. χ. τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τῷ πυρί, τὸ πῦρ, ὦ πῦρ, τὰ πυρά τῶν πυρῶν, τῆς πυρός, τὰ πυρά, ὦ πυρά.

Ἐλλειπτικά.

§ 207. Ἐλλειπτικά λέγονται, ὅσα ἀπντῶσιν εἰς ἓνα μόνον ἀριθμὸν ἢ εἰς τινὰς μόνον πτώσεις· π. χ. αἱ Ἀθηναίαι, τὸ Πάσχα, ὑπὸ μάλης.

3. ΓΝΟΜΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

§ 208. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι τὰ οὐσιαστικά κατὰ ποιότητα καὶ ιδιότητα· π. χ. *πίναξ μέλας, ἄρτος ξηρός, οἰκία ὠραία.*

§ 209. Τὰ ἐπίθετα διακροῦνται εἰς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, εἰς τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ εἰς διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΤΡΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 210. Τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα εἶναι τὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τρεῖς γένη καὶ ἰδιαιτέραν κατάληξιν δι' ἕκαστον γένος· π. χ.

ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν,

ὁ ξηρός, ἡ ξηρά, τὸ ξηρόν,

ὁ νέος, ἡ νέα, τὸ νέον,

ὁ πᾶς, ἡ πᾶσα, τὸ πᾶν,

ὁ παχὺς, ἡ παχεῖα, τὸ παχύ,

ὁ διπλοῦς, ἡ διπλή, τὸ διπλοῦν,

αὐτὸς ὁ χάρις, ἡ ^{γυνή} χαρίσσα, τὸ ^{ἴων} χάριον,

ὁ μέλας, ἡ μέλαινα, τὸ μέλαρ.

Παρατηρήσεις.

§ 211. Ὅσα ἄρσενικά ἐπίθετα ἔχουσι πρὸ τοῦ **ος** φωνῆν **θ ρ**, σχηματίζουσι τὰ θηλυκὰ εἰς **α**, ὅσα δὲ ἔχουσι σύμφωνον, εἰς **η**· π. χ. νέος, νέα, ξηρός, ξηρά, καλός, καλή.

§ 212. Θηλυκὰ τινὰ ἐπίθετα ἔχοντα τὸ ἄρσενικὸν δευτε-

ρόκλητον φέρουσιν ἐνίοτε οὐσιαστικοῦ χαρακτήρα· π. γ. *ἄξια*, *παραλία*.

Γύνασμα — Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐπιθέτων :

ἄξιος, γλυκὺς, ἀνδρείος, καθαρὸς, ταπεινός, ἱερός, γε-
λόεις, ἐλεύθερος, ἀπλοῦς, τελευταῖος, σπουδαῖος, χαλκοῦς,
ταχύς, μικρός.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 213. **Τριγενῆ καὶ δικατάληκτα** λέγονται τὰ ἐπι-
θετα, τὰ ὅποια ἔχουσι τρία γένη καὶ δύο καταλήξεις, μίαν
διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ τὸ θηλυκόν, καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέ-
τερον· π. γ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελές,
ὁ φρόνιμος, ἡ φρόνιμος, τὸ φρόνιμον,
ὁ εὐγνώμων, ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον,
ὁ ἄχαρις, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι,
ὁ δίπονος, ἡ δίπονος, τὸ δίπονον.

Παρατηρήσεις.

§ 214. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἶναι συνήθως δικατάληκτα·
π. γ. ὁ καὶ ἡ εὐγνώμων, τὸ εὐγνώμον.

§ 215. Τὰ θηλυκὰ διακρίνονται τῶν ἀρσενικῶν ἐκ τοῦ ἄρ-
θρου· π. γ. ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής.

§ 216. Ἐπίθετά τινα παρυσιαζόνται ὡς δικατάληκτα καὶ
τρικατάληκτα· π. γ. ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη, τὸ ἔρημον ἢ ὁ καὶ
ἡ ἔρημος, τὸ ἔρημον.

Γύνασμα. — Σχημάτισον τὰ τρία γένη τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἄδικος, πλήρης, δυστυχής, τετράπους, εὐώδης, ἐλεήμων,

ἡνίοχ
οἰκία
τεχνιστοί

παράδοξος, σώφρων, εὐελπίς, εὐνους, ἀπατρις, κακοήθης, φιλόδοξος, ἀμελής, δασώδης, ἀγνωστος, εὐτυχής.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΙΓΕΝΗ ΚΑΙ ΜΟΝΟΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

§ 216. **Διγενῆ** καὶ **μονοκατάληκτα** λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουσι δύο γένη καὶ μίαν κατάληξιν· π. χ.

ὁ βλάξ,	ἡ βλάξ,
ὁ ἄρπαξ,	ἡ ἄρπαξ,
ὁ φύλαξ,	ἡ φύλαξ,
ὁ μακρόχειρ,	ἡ μακρόχειρ.

Παρατηρήσεις.

§ 218. Τὰ ἀρτενικά τῶν διγενῶν καὶ μονοκατάληκτων διαφέρουσι τῶν θηλυκῶν μόνον κατὰ τὸ ἄρθρον· π. χ. ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ.

§ 219. Ὅλιγα ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ οὐδέτερον λῆγον εἰς **ικόν**· ὡς ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ, τὸ ἀρπακτικόν.

Γύνασμα.—Σχημάτισον καὶ τὰ δύο γένη τῶν ἐπιθέτων :
νῆστις, ἄπαις, μύωψ, ἑκατόχειρ, ὀμπλήξ, πένης, νυκτοφύλαξ, πρεσβύωψ.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 220. Τὰ ἐπίθετα, ὡς τὰ οὐσιαστικά, κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων καὶ διακρίνονται εἰς **πρωτόκλιτα**, **δευτερόκλιτα** καὶ **τροιτόκλιτα**, εἶναι δὲ συνηρημένα ἢ ἀσυνάρτητα.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	καλή	καθάρᾱ	πάσα	γλυκεία
Γεν.	τῆς	καλῆς	καθάρᾱς	πάσης	γλυκείας
Δοτ.	τῇ	καλῇ	καθάρᾱ	πάσῃ	γλυκείᾱ
Αἰτ.	τήν	καλήν	καθάρᾱν	πάσαν	γλυκείαν
Κλ.	ᾧ	καλή	καθάρᾱ	πάσα	γλυκεία

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	καλαί	καθάραι	πάσαι	γλυκείαι
Γεν.	τῶν	καλῶν	καθάρων	πασῶν	γλυκεῶν
Δοτ.	ταῖς	καλαῖς	καθάραις	πάσαις	γλυκεαῖς
Αἰτ.	τάς	καλάς	καθάρᾱς	πάσας	γλυκείας
Κλ.	ᾧ	καλαί	καθάραι	πάσαι	γλυκείαι

2. Συνηρημένα.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ
Γεν.	τῆς	χρυσέας-ῆς	ἀργυρέας-ᾶς	διπλόης-ῆς
Δοτ.	τῇ	χρυσέᾳ-ῆ	ἀργυρέᾳ-ᾶ	διπλόῃ-ῆ
Αἰτ.	τήν	χρυσέαν-ῆν	ἀργυρέαν ᾶν	διπλόην-ῆν
Κλ.	ᾧ	χρυσέα-ῆ	ἀργυρέα-ᾶ	διπλόη-ῆ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	χρῦσει-αι	ἀργύρει-αι	διπλόαι-αι
Γεν.	τῶν	χρῦσέων ὦν	ἀργυρέων ὦν	διπλόων ὦν
Δοτ.	ταῖς	χρῦσαῖς αἰς	ἀργυρέαις αἰς	διπλόαις αἰς
Αἰτ.	τάς	χρῦσέας ἄς	ἀργυρέας ἄς	διπλόας ἄς
Κλ.	ᾶ	χρῦσει-αι	ἀργύρει-αι	διπλόαι-αι

Παρατηρήσεις

§ 220. Τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς **α** τρέπουσιν εἰς τὰς πλαγίαις πτώσεις τὸ **α** εἰς **η**, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, φυλάττουσι δὲ αὐτό, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνήεν ἢ **θ**: ὡς ἡ χαριέσσα, τῆς χαριέσσης, ἡ καθαρά, τῆς καθαράς, ἡ ἀγία, τῆς ἀγίας.

§ 221. Τὰ εἰς **α** λήγοντα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ **α** μακρόν, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι δευτερόκλιτον, ἔχουσι δὲ τὸ **α** βραχύ, ὅταν τὸ ἀρσενικὸν αὐτῶν εἶναι τριτόκλιτον ὡς ἡ τελευταία, ἡ γλυκεία.

§ 222. Ἐκ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται, ὅπως καὶ τὰ ἀρσενικά, ἐνῶ τὰ ἔχοντα τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: π. χ. οἱ κέοι, τῶν κέων, αἱ κέαι, τῶν κέων, οἱ ταχεῖς, τῶν ταχέων, αἱ ταχεῖαι, τῶν ταχειῶν.

§ 223. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι ὀλοπαθῆ, ἤτοι συναίρουσιν εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ περισπῶνται.

Γύνασμα.—Κλίνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐξῆς ἐπίθετα:

λαμπρά, ἀπλή, ὁμοῖο, ξυλίην, φαιδρά, σιδηρά, ἀγία, παχία, χαριέσσα, ἀναγκαῖα, πτωχή, γελοέσσα, κυανῆ.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἑνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	χρήσιμος	ἡ	χρήσιμος	τὸ	χρήσιμον
Γεν.	τοῦ	χρησίμου	τῆς	χρησίμου	τοῦ	χρησίμου
Δοτ.	τῷ	χρησίμῳ	τῇ	χρησίμῳ	τῷ	χρησίμῳ
Αἰτ.	τὸν	χρήσιμον	τὴν	χρήσιμον	τὸ	χρήσιμον
Κλ.	ὦ	χρήσιμος	ὦ	χρήσιμος	ὦ	χρήσιμον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρήσιμοι	αἱ	χρήσιμοι	τὰ	χρήσιμα
Γεν.	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων	τῶν	χρησίμων
Δοτ.	τοῖς	χρησίμοις	ταῖς	χρησίμοις	τοῖς	χρησίμοις
Αἰτ.	τούς	χρησίμους	τάς	χρησίμους	τὰ	χρήσιμα
Κλ.	ὦ	χρήσιμοι	ὦ	χρήσιμοι	ὦ	χρήσιμα

2. Συνηρημένα.

Ἑνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	χρῦσσεος-χρυσσοῦς	τὸ	χρῦσσειον-χρυσσοῦν
Γεν.	τοῦ	χρυσσεοῦ-χρυσσοῦ	τοῦ	χρυσσεοῦ-χρυσσοῦ
Δοτ.	τῷ	χρυσσέῳ-χρυσσῷ	τῷ	χρυσσέῳ-χρυσσῷ
Αἰτ.	τὸν	χρῦσσειον-χρυσσοῦν	τὸ	χρῦσσειον-χρυσσοῦν
Κλ.	ὦ	χρῦσσεος-χρυσσοῦς(ε-ε=οῦ)	ὦ	χρῦσσειον-χρυσσοῦν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	χρῦσοι-χρῦσοι	τά	χρῦσα-χρῦσα
Γεν.	τῶν	χρῦσέων-χρῦσῶν	τῶν	χρῦσέων-χρῦσῶν
Δοτ.	τοῖς	χρῦσείοις-χρῦσοῖς	τοῖς	χρῦσείοις-χρῦσοῖς
Αἰτ.	τούς	χρῦσοὺς-χρῦσοῦς	τά	χρῦσα-χρῦσα
Κλ.	ᾧ	χρῦσοι-χρῦσοι	ᾧ	χρῦσα-χρῦσα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	καί ἡ	εὔνοος-εὔνοος	τὸ	εὔνοον-εὔνοον
Γεν.	τοῦ	καί τῆς	εὔνοου-εὔνου	τοῦ	εὔνοου-εὔνου
Δοτ.	τῷ	καί τῇ	εὔνωφ-εὔνωφ	τῷ	εὔνωφ-εὔνωφ
Αἰτ.	τόν	καί τήν	εὔνοον-εὔνοον	τὸ	εὔνοον-εὔνοον
Κλ.	ᾧ		εὔνοος-εὔνοος	ᾧ	εὔνοον-εὔνοον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	καί αἱ	εὔνοοι-εὔνοοι	τά	εὔνοα
Γεν.	τῶν		εὔνων-εὔνων	τῶν	εὔνων-εὔνων
Δοτ.	τοῖς	καί ταις	εὔνοοις-εὔνοοις	τοῖς	εὔνοοις-εὔνοοις
Αἰτ.	τούς	καί τὰς	εὔνοοὺς-εὔνοοὺς	τά	εὔνοα
Κλ.	ᾧ		εὔνοοι-εὔνοοι	ᾧ	εὔνοα

Παρατηρήσεις.

§ 224. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ἐπίθετα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις περισπῶνται· ὡς ὁ χρῦσοῦς, τοῦ χρῦσοῦ, τῷ χρῦσῷ.

§ 225. Ἡ δίφθογγος εἰς τὸ τέλος τῶν μὴ ὀξύτων λογίζεται ὡς βραχεῖα· π. χ. οἱ εὔνοοι.

§ 226. Τὰ οὐδέτερα ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς ρους, χνους, χρους, νους μένουσιν ἀσυναίρετα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰ

τατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ὡς τὰ εὐροα, τὰ εὐχροα.

Γύνασμα. — Κλίνον τὰ ἐπόμενα :

ψυχρός, λαμπρόν, ἀνδρείος, φιλόσοφος, τριπλοῦν, χαλκοῦς, σιδεροῦν ἄγνωστος, παράδοξον, ἀργυροῦς, ὁμοιος, φαιδρός, κοῦφον, πενταπλοῦν. ἄχρουν, ἀπλοῦς, κυανοῦς, πλούσιος, πτωχόν, σπουδαῖον, ὠφέλιμος, ἀγρυπνον.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ

1. Ἄσυναίρετα.

Ἄρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πᾶς	μέλας	χαρίεις
Γεν.	τοῦ	παντός	μέλανος	χαρίεντος
Δοτ.	τῷ	παντί	μέλανι	χαρίεντι
Αἰτ.	τόν	πάντα	μέλανα	χαρίεντα
Κλ.	ῶ	πᾶς	μέλαν	χαρίεν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	πάντες	μέλανες	χαρίεντες
Γεν.	τῶν	πάντων	μελάνων	χαρίεντων
Δοτ.	τοῖς	πᾶσι	μέλασι	χαρίεσι
Αἰτ.	τούς	πάντας	μέλανάς	χαρίεντας
Κλ.	ῶ	πάντες	μέλανεσ	χαρίεντες

Θήλυκά.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	ἀγνώμων	εὐδαίμων	ὀμήλιξ	φιλόπατρις
Γεν.	τῆς	ἀγνώμονος	εὐδαίμονος	ὀμήλικος	φιλοπάτριδος
Δοτ.	τῇ	ἀγνώμονι	εὐδαίμονι	ὀμήλικι	φιλοπάτριδι
Αἰτ.	τὴν	ἀγνώμονα	εὐδαίμονα	ὀμήλικα	φιλοπάτριδα
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμον	εὐδαίμον	ὀμήλιξ	φιλόπατρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμήλικες	φιλοπάτριδες
Γεν.	τῶν	ἀγνώμόνων	εὐδαίμόνων	ὀμήλικων	φιλοπατριδῶν
Δοτ.	ταῖς	ἀγνώμοσι	εὐδαίμοσι	ὀμήλιξι	φιλοπάτρισι
Αἰτ.	τάς	ἀγνώμονας	εὐδαίμονας	ὀμήλικας	φιλοπάτριδας
Κλ.	ᾧ	ἀγνώμονες	εὐδαίμονες	ὀμήλικες	φιλοπάτριδες

Οὐδέτερα.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπουν	πάν	ἄχαρι
Γεν.	τοῦ	εὐδαίμονος	τετράποδος	παντός	ἀχάριτος
Δοτ.	τῷ	εὐδαίμονι	τετράποδι	παντί	ἀχάριτι
Αἰτ.	τὸ	εὐδαίμον	τετράπουν	πάν	ἄχαρι
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμον	τετράπουν	παν	ἄχαρι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα
Γεν.	τῶν	εὐδαίμόνων	τετραπόδων	πάντων	ἀχάριτων
Δοτ.	τοῖς	εὐδαίμοσι	τετράποσι	πᾶσι	ἀχάρισι
Αἰτ.	τά	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα
Κλ.	ᾧ	εὐδαίμονα	τετράποδα	πάντα	ἀχάριτα

2. Συνηρημένα.

Ἄρσενικά.

Ἐρικός ἀριθμός			Πληθυντικός ἀριθμός		
Ὄν.	ὁ	παχύς	οἱ	παχέες-εἰς	
Γεν.	τοῦ	παχέος	τῶν	παχέων	
Δοτ.	τῷ	παχέϊ εἰ	τοῖς	παχέσι	
Αἰτ.	τόν	παχύν	τούς	παχέας-εἰς	
Κλ.	ῶ	παχύς	ῶ	παχέες-εἰς	

Ἄρσενικά καὶ Θηλυκία.

Ἐρικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	καὶ ἡ	ἐπιμελής	εὐώδης	συνήθης
Γεν.	τοῦ	καὶ τῆς	ἐπιμελέος οὔς	εὐώδεος-ους	συνήθεος-ους
Δοτ.	τῷ	» τῇ	ἐπιμελεῖ-εἰ	εὐώδει-ει	συνήθει-ει
Αἰτ.	τόν	» τὴν	ἐπιμελεα-ῆ	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Κλ.	ῶ		ἐπιμελές	εὐῶδες	σύνηθες

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	καὶ αἱ	ἐπιμελέες-εἰς	εὐώδεις-εἰς	συνήθειες-εἰς
Γεν.	τῶν	» τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	εὐώδεων-ῶν	συνήθειων-ῶν
Δοτ.	τοῖς	» ταῖς	ἐπιμελέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τούς	» τὰς	ἐπιμελέας-εἰς	εὐώδεας-εἰς	συνήθεας-εἰς
Κλ.	ῶ		ἐπιμελέες-εἰς	εὐώδεις-εἰς	συνήθειες-εἰς

Οὐδέτερα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὸ	ἐπιμελής	παχὺ	εὐῶδες	σύνηθες
Γεν.	τοῦ	ἐπιμελέος-οῦς	παχέος	εὐώδεος-οῦς	συνήθεος-οῦς
Δοτ.	τῷ	ἐπιμελεῖ εἰ	παχέϊ εἰ	εὐώδεϊ-εἰ	συνήθεϊ-εἰ
Αἰτ.	τὸ	ἐπιμελής	παχὺ	εὐῶδες	σύνηθες
Κλ.	ῶ	ἐπιμελές	παχὺ	εὐῶδες	σύνηθες

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	τὰ	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Γεν.	τῶν	ἐπιμελέων-ῶν	παχέων	εὐώδεων-ῶν	συνήθεων ὠν
Δοτ.	τοῖς	ἐπιμελέσι	παχέσι	εὐώδεσι	συνήθεσι
Αἰτ.	τὰ	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η
Κλ.	ῶ	ἐπιμελέα-ῆ	παχέα	εὐώδεα-η	συνήθεα-η

Παρατηρήσεις.

§ 227. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦ οὐδέτερου ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα· π. χ. ὁ ἐπιμελής, ῶ ἐπιμελές, τὸ ἐπιμελές.

§ 228. Τὰ σύνθετα εἰς τὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐκτός τῶν ἔχόντων εἰς τὴν παραλήγουσαν ὦ καὶ τῶν ληγόντων εἰς **ηρης** καὶ **φρων**· π. χ. ὁ συνήθης, ῶ σύνηθες, ὁ πλήρης, ῶ πλήρες, ὁ εὐγνώμων, ῶ εὐγνώμων, ὁ μεγαλόφρων, ῶ μεγαλόφρον.

§ 229. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν μὴ ὀξύτόνων ἐπιθέτων παροξύνεται ἐκτός τῶν ληγόντων εἰς **ῶδης**· π. χ. τῶν συνήθων, τῶν πετρωδῶν.

§ 230. Ἐκ τῶν εἰς **υς** ληγόντων ὀνομάτων, τὰ μὲν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **ος** μὲ **ο**, τὰ δὲ οὐσιαστικά εἰς **ως** μὲ **ω**. π. χ. ὁ παχὺς, τοῦ παχέος, ὁ πέλεκυς, τοῦ πελέκεως.

§ 231. Τὰ εἰς **υ** λήγοντα οὐδέτερα ἐπίθετα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μένουσιν ἄσυναίρετα. Τούναντίον τὰ εἰς **υ** λήγοντα οὐδέτερα οὐσιαστικά συναίρουσιν. π. χ. τὰ παχέα, τὰ ἄστεια-ἄστη.

Γύμνασμα.— Κλῖνον κατὰ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐξῆς:

ὁ ἀμελής, ἡ μεγαλόφρων, ἡ δυστυχής, ὁ ταχύς, τὸ δυστυχές, ὁ βραδύς, ὁ δυσώδης, τὸ εὐέλπι, ὁ κακοήθης, τὸ κακόηθες, ὁ ταχύπους, τὸ εὐθύ, ὁ σώφρων, τὸ σώφρον, ὁ φυγάς, ὁ λευκόθριξ, ὁ φιλέρις, τὸ ὄξύ, ὁ τετράπους, τὸ πετρῶδες, ὁ θυμῶδης, τὸ δίπνηχυ, ἡ πλάνης, ὁ ἄρπιαξ, ἡ ὀμφίλιξ, ὁ βλάξ, ἡ δίπους, ἡ φιλόπατρις, ἡ ἀπάτωρ, ἡ πένης, ἡ νῆστις, ἡ μύωψ, τὸ δίπουν,

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 232. Ἄνωμαλα λέγονται τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια κλίνονται ἀνωμαλῶς. π. χ. ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα, ὁ πολλός, ἡ πολλή, τὸ πολύ.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τὸ μέγα
Γεν.	τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
Δοτ.	τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
Αἰτ.	τὸν μέγαν	τὴν μεγάλην	τὸ μέγα
Κλ.	ῶ μέγα	ῶ μεγάλη	ῶ μέγα

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	μεγάλοι	αἱ	μεγάλαι	τά	μεγάλα
Γεν.	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων
Δοτ.	τοῖς	μεγάλοις	ταῖς	μεγάλαις	τοῖς	μεγάλοις
Αἰτ.	τούς	μεγάλους	τάς	μεγάλας	τά	μεγάλα
Κλ.	ὧ	μεγάλοι	ὧ	μεγάλαι	ὧ	μεγάλα

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ὁ	πολύς	ἡ	πολλή	τό	πολύ
Γεν.	τοῦ	πολλοῦ	τῆς	πολλῆς	τοῦ	πολλοῦ
Δοτ.	τῷ	πολλῷ	τῇ	πολλῇ	τῷ	πολλῷ
Αἰτ.	τόν	πολύν	τήν	πολλήν	τό	πολύ
Κλ.	ὧ	πολύς	ὧ	πολλή	ὧ	πολύ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	οἱ	πολλοί	αἱ	πολλαί	τά	πολλά
Γεν.	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν
Δοτ.	τοῖς	πολλοῖς	ταῖς	πολλαῖς	τοῖς	πολλοῖς
Αἰτ.	τούς	πολλοὺς	τάς	πολλάς	τά	πολλά
Κλ.	ὧ	πολλοί	ὧ	πολλαί	ὧ	πολλά

Παρατηρήσεις.

§ 233. Ἡ ἐνική ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδέτερου τῶν ἐπιθέτων **μέγας** καὶ **πολύς** κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, αἱ δὲ πλάγαι πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ πληθυντικός κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

§ 234. Τὰ θηλυκά τοῦ **μέγας** καὶ **πολύς** εἶναι ὀμαλά καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλίσιν.

§ 235. Τὸ ἐν λ τοῦ ἐπιθέτου πολὺς ἐκπίπτει, ὅταν ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ υ· π. χ. ὁ πολὺς, τοῦ πολλοῦ, τὸ πολὺ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 236. Τὰ ἐπίθετα ἔχουσι τρεῖς βαθμοὺς, **κεικόν**, **συγκριτικόν** καὶ **ὑπερθετικόν**· π. χ. ἀγαθός, ἀγαθότερος, ἀγαθότατος.

§ 237. Ὁ θετικός, συγκριτικός καὶ ὑπερθετικός βαθμὸς τῶν ἐπιθέτων λέγονται **παραθετικά**.

§ 238. Τὰ ἐπίθετα τοῦ **συγκριτικοῦ** βαθμοῦ σχηματίζονται διὰ τῶν καταλήξεων **τερος, τερα, τερον**, τὰ δὲ ἐπίθετα τοῦ **ὑπερθετικοῦ** διὰ τῶν καταλήξεων **τατος, τατη, τατον**· π. χ.

νέος,	νεώτερος,	νεώτατος,
ξηρός,	ξηρότερος,	ξηρότατος,
ἐνδοξός,	ἐνδοξότερος,	ἐνδοξότατος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
ἀπλοῦς,	ἀπλούστερος,	ἀπλούστατος,
εὐπρόος,	εὐπρόωτερος,	εὐπρόωτατος,
ἐπιμελής,	ἐπιμελέστερος,	ἐπιμελέστατος,
σώφρων,	σωφρονέστερος,	σωφρονέστατος,
ταχύς,	ταχύτερος,	ταχύτατος,
βλάξ,	βλακίστερος,	βλακίστατος,
χαρίεις,	χαριέστερος,	χαριέστατος,
ἀχαρίς,	ἀχαρίστηρος,	ἀχαρίστατος,
μέλας,	μελάντερος,	μελάντατος.

Παρατηρήσεις.

§ 239. Τὰ εἰς **οτερος** καὶ **οτατος** παραθετικά γράφονται μὲ **ω**, ὅταν ἡ πρὸ τοῦ **οτερος** συλλαβὴ εἶναι βραχὴ, γράφονται δὲ μὲ **ο**, ὅταν εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά· π. χ.

τέος,   νεώτερος,   νεώτατος,
 ξηρός,   ξηρότερος,   ξηρότερος,
 ἔνδοξος,   ἔνδοξότερος,   ἔνδοξότατος.

§ 240. Τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς **ικος**, **ιμος**, **ινος**, **ιος**, **ανος**, **αρος**, **ατος**, **αλος**, ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχὺ καὶ γράφονται εἰς τὸν συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν μὲ **ω**· π. χ. ὤφελιμος, ὤφελιμώτερος, ὤφελιμώτατος, ἰκανός, ἰκανώτερος, ἰκανώτατος.

§ 241. Τὰ ἐκ τοῦ **τιμή**, **λύπη**, **νίκη**, **θυμός**, **κίνδυνος**, **ψῦχος** σύνθετα ἐπίθετα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν καὶ γράφονται εἰς τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν μὲ **ο**· π. χ. ἐντιμότερος, φιλονικότερος, ἐπικινδυνότερος, μεγαλυψυχότερος.

§ 242. Πολλάκις τὰ παραθετικά γίνονται περιφραστικῶς· ὡς φίλτερος ἢ μάλλον φίλος, φίλτατος ἢ μάλιστα φίλος.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων :

ἀγαθός, ἀμελής, ὀξύς, ἀξίος, ἀγνώμων, ἀσθενής, σῶφρων, φιλόστοργος, ἀνδρείος, ταχύς, πλήρης, εὐχρους, εὐπλους, ἤρεμος, μαλακός, καθαρός, εὐώδης, ἀνιαρός, εὖνους, κακός, καλός, ἄρπαξ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 243. Ἄνωμαλα παραθετικά λέγονται τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά τῶν ἐπιθέτων, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται ἄνωμάλως ὡς

ἀγαθός,	ἀγαθότερος,	ἀγαθότατος,
»	»	ἄριστος,
κακός,	χειρότερος,	κάκιστος,
»	»	χείριστος,
μέγας,	μεγαλειότερος,	μέγιστος,
καλός,	καλλίτερος,	κάλλιστος,
μικρός,	μικρότερος,	μικρότατος,
»	»	ἐλάχιστος,
ὀλίγος,	ὀλιγώτερος,	ὀλίγιστος,
»	»	ἐλάχιστος,
πολύς,	πλειότερος,	πλείστος,
»	περισσότερος,	»
ταχύς,	ταχύτερος,	τάχιστος,
ἡδύς,	ἡδύτερος,	ἡδύτατος,
»	»	ἡδιστος,
αἰσχυρός,	αἰσχυρότερος,	αἰσχυρότατος,
»	»	αἰσχιστος,
μακρός,	μακρότερος,	μακρότατος,
»	»	μήκιστος,
παλαιός,	παλαιότερος,	παλαιότατος,
μέσος,	μεσαιότερος,	μεσαιότατος,
ἴδιος,	ιδιαιότερος,	ιδιαιότατος,
φίλος,	φίλτερος,	φίλτατος.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 244. Τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων εἶναι ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληπτα. Ἐκ τούτων τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν πρώτην ὡς ὁ καθαρώτερος, τοῦ καθαρωτέρου, ἡ καθαρωτέρα, τῆς καθαρωτέρας, τὸ καθαρώτερον, τοῦ καθαρωτέρου, ὁ καθαρώτατος, τοῦ καθαρωτάτου κτλ.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 245. Ἀριθμητικά λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ἀριθμούς· π. γ. πέντε παιδιά.

§ 246. Τὰ ἀριθμητικά διχρῖνονται εἰς ἐπίθετα καὶ οὐδισιακά.

1. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 247. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα φανερόνουςι τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν. διαιροῦνται δὲ εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, χρονικά καὶ διανεμητικά.

Ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἐπίθετα.

§ 248. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά δηλοῦσιν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν π. γ. εἰς στατήρ, δύο μῆλα.

§ 249. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά εἶναι: εἶς, μία, ἓν,

δύο, τρεῖς, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα . . .

§ 250. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ πέντε ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἑξῆς :

	Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.	Ἄρ. Θηλ. Οὐδ.	Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν. εἷς	μία ἕν	τρεις τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν. ἐνός	μιάς ἐνός	τριῶν τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ. ἐνί	μιᾶ ἐνί	τρισὶ τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ. ἕνα	μίαν ἕν	τρεις τρία	τέσσαρες	τέσσαρα

Παρατηρήσεις.

§ 251. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμητικῶν μόνον τὸ θηλυκὸν **μία** κλίνεται κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὰ δὲ λοιπὰ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

§ 252. Τὸ ἀριθμητικὸν **μία** εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἑξαιρετικῶς τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης.

§ 253. Τὸ ἀριθμητικὸν **τρεῖς** μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν ἔχει **ει**, εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πτώσεις καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον γράφεται μὲ **ι**.

§ 254. Τὰ ἀπὸ τοῦ **πέντε** μέχρι τοῦ **ἑκατὸν** ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δὲν κλίνονται. π. χ. **πέντε, ἑπτὰ, τριάκοντα**.

§ 255. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ **διακόσια** καὶ ἐπέκεινα κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα. π. χ. **διακόσιοι, διακοσίων, διακοσίοις, διακοσίους**.

§ 256. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ **ἕν, ἕξ, ἑπτὰ, ἑκατὸν** καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν παράγονται δασύνονται. π. χ. **ἕν, ἑνδεκα, ἑπτὰ, ἑπτακόσια, ἕξ, ἑξήκοντα**.

§ 257. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ δυνάμεθα νὰ παραστή-

σωμεν, ὡς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι, διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφά-
βήτου, ἐν προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τρία ἕτερα σημεῖα, τὸ
στήγμα (Σ') ὡς ἕξ, τὸ κόππη (Ζ) ὡς ἑννεήκοντα καὶ τὸ
σμπι (⊙) ὡς ἑννεακόσια καὶ θέσωμεν ἐπ' αὐτῶν κε-
ραίαν ὡς

1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,
α'	β'	γ'	δ'	ε'	ς'	ζ'	η'	θ'
10,	20,	30,	40,	50,	60,	70,	80,	90,
ι'	κ'	λ'	μ'	ν'	ξ'	ο'	π'	ζ'
100,	200,	300,	400,	500,	600,	700,	800,	900.
ρ'	σ'	τ'	υ'	φ'	χ'	ψ'	ω'	⊙'

258. Πρὸς παράστασιν τῶν χιλιάδων θέτομεν τὴν κε-
ραίαν κάτωθεν τῶν γραμμάτων·

ὡς	1000	2000	3000
	α,	β,	γ,

Γύνασμα. —

α') Γράψον τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς
μέχρι τοῦ χιλία.

β') Πράστησον διὰ γραμμάτων τοὺς ἐπομένους ἀριθμούς:
5, 4, 15, 32, 27, 112, 211, 142, 336, 698, 1850, 901, 703,
489, 573, 864, 390.

Τακτικά ἀριθμητικά.

§ 259. Τὰ τακτικά ἀριθμητικά δεικνύουσι τὴν τά-
ξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τι· π. χ. πρῶτος, δεύτερος, τρί-
τος, τέταρτος.

§ 260. Τὰ τακτικά ἀριθμητικά γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύ-
των καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ εἴκοσι γίνονται διὰ
τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως **τος**, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ εἴκοσι

καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῆς καταλήξεως ὅτος· π. γ. τρίτος, τριακοστός.

§ 261. Ἐκ τῶν τακτικῶν σχηματίζονται ἀνωμάλως τὸ **πρῶτος, δεῦτερος, ἔβδομος καὶ ὄγδοος.**

§ 262. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα καὶ διακρίνονται εἰς πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτα.

Γύνασμα.—Σχηματίζουν τακτικὰ ἐκ τῶν ἐπομένων ἀπολύτων :
ἕξ, δώδεκα, χίλια εἴκοσι πέντε, τριάκοντα, ἑκατόν, ἐξήκοντα δύο, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, διακόσια ὀγδοήκοντα ἑννέα, χίλια τριακόσια, ἑνενήκοντα ὀκτώ.

Χρονικὰ Ἀριθμητικὰ.

§ 263. Τὰ **χρονικὰ ἀριθμητικὰ** σημαίνουν, εἰς πόσον χρόνον γίνεται τι ὡς **τρίτατος, τεταρταῖος.**

§ 264. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς **αἰος** ὡς **δεύτερος**—**δευτεραῖος.**

§ 265. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ εἶνε ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα καὶ κλίνονται ὁμαλῶς.

Πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ.

§ 266. Τὰ **πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ** γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων διὰ προσθήκης τῶν καταλήξεων **πλοῦς, πλάσιος** καὶ σημαίνουν ἐπανάληψιν τοῦ ἰδίου ποσοῦ ὡς **δύο, διπλοῦς, διπλάσιος.**

§ 267. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Γύνασμα. — Σχημάτισον τὰ χρονικά καὶ πολλαπλασιαστικά τῶν ἐξῆς ἀπολύτων:

πέντε, ἕξ, ἑπτὰ, εἴκοσι, τριάκοντα, ἐξήκοντα, διακόσια, ἑνεήκοντα, τετρακόσια, ἑβδομήκοντα, χίλια, πενήκοντα, ἑπτακόσια, τεσσαράκοντα.

Διανεμητικὰ ἀριθμητικά

§ 268. Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσι διανομήν.

§ 269. Ταῦτα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν διὰ τῶν προθέσεων **ἀνά, κατὰ καὶ οὖν**. π. χ. *ἀνά* τρεῖς, *ἀνά* τέσσαρες, *κατὰ* τρία, *οὖν* πέντε.

2. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 270. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐδιαστικά φανερόνουσιν ἀπλῶς ποσότητα, λέγουσι δὲ εἰς **ας**. π. χ. μονάς, *δυσ*, τριάς, *τετράς*, πεπτάς, *ἑξάς*, *ἑβδομάς*, *ὀγδοάς*, *ἐννεάς*, *δεκάς*.

§ 271. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

Ἐρικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ	μονάς	αἱ	μονάδες
Γεν.	τῆς	μονάδος	τῶν	μονάδων
Δοτ.	τῇ	μονάδι	ταῖς	μονάσι
Αἰτ.	τὴν	μονάδα	τάς	μονάδας
Κλ.	ᾧ	μονάς	ᾧ	μονάδες

Γύνασμα. — Σχημάτισον τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστι-

κά, διανεμητικὰ καὶ ἀφρηρημένα οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν ἐξῆς ἀπολύτων:
 τρεῖς, μία, ἓν, δύο, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα, πέντε,
 ἕξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα, τεσσαρά-
 κοντα, πενήκοντα, ἐξήκοντα, ἑκατόν, διακόσια, τριακόσια,
 τετρακόσια, χίλια.

4. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 272. Ἄντωνυμῖαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι τί-
 θενται ἀντὶ τῶν ὀνομάτων.

§ 273. Αἱ ἀντωνυμῖαι εἶναι **προσωπικαί, δεικτικαί, ἐρωτηματικαί, ἀλληλοπαθεῖς, αὐτοπαθεῖς, κτη-
 τικαί, ἐπιμεριστικαί, ἀναφορικαί, ἀόριστοι καὶ ἀρνητικαὶ ἢ ἀπαγορευτικαί.**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 274. **Προσωπικαὶ** λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι
 δηλοῦσι τὰ πρόσωπα.

Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία: **πρῶτον, δεύτερον καὶ
 τρίτον.**

Ἑνικός ἀριθμός.

Α'. πρόσωπον. Β'. πρόσωπον. Γ'. πρόσωπον.

Ὄν.	ἐγώ	σύ	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γεν.	ἐμοῦ-μου	σου	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτ.	ἐμοί-μοί	σοί	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτ.	ἐμέ-μέ	σέ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡμεῖς	ὕμεις-σαις	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γεν.	ἡμῶν	ὕμῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὕμῖν	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς-μᾶς	ὕμᾶς-σᾶς	αὐτοῦς	αὐτάς	αὐτὰ

Παρατηρήσεις.

§ 275. Ὁ πληθυντικός τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου δασύνεται.

§ 276. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς γράφεται ἄνευ ν.

§ 277. Ἡ ἀντωνυμία αὐτός, ὅταν σημαίνει ἀντικείμενον ὄρισμένον, λέγεται ὀριστική. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνει συνήθως ἄρθρον καὶ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἐπιθέτου ἴδιος. ὡς ὁ αὐτὸς ἄνεμος πνέει—ὁ ἴδιος ἄνεμος πνέει.

§ 278. Ἡ αὐτὸς λέγεται ἐπαναληπτική, ὅταν διὰ αὐτῆς ἐπαναλαμβάνομεν πρόσωπον, ζῶν ἢ πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἀνεφέρχμεν προηγουμένως· ὡς ὁ διδάσκαλος προσεκάλεσε τὸν Ἰωάννην καὶ συνεβούλευσεν αὐτὸν ἐνώπιον τῶν μαθητῶν.

§ 279. Αἱ πλάγια πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ἐκφέρονται πολλακίς καὶ ἄνευ τοῦ αυ· ὡς τὸ βιβλίον αὐτοῦ, τὸ βιβλίον του.

§ 280. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι μου, μοί, μέ, μᾶς, σοῦ, σοί, σέ, σᾶς καὶ αἱ ἀποκεικομμένοι πλάγια πτώσεις τῆς αὐτὸς λέγονται ἐγκλιτικαὶ λέξεις, διότι ὁ τόνος αὐτῶν ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν ἢ ἀποβάλλεται· ὁ πατήρ μου, τὸ ἀδάκιόν σου.

§ 281. Ὁ τόνος τῶν ἀνωτέρω μονοσυλλάβων προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μεταβαίνει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως, ὅταν αὕτη εἶναι προπικροζύτονος ἢ προπερισπωμένη· ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἀποβάλλεται· ὡς τὰ τετράδιά μου, τὰ δῶρά σας, ἡ γαλῆ της, τὸ βιβλίον σου, ὁ πατήρ μας.

§ 282. Ἡ περισπωμένη κατὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου μεταβάλλεται εἰς ὀξεῖαν· ὡς τὰ δῶρά του.

Γύμνασμα. — Θέσον εἰς τὰς ἐπομένους προτάσεις τὰς καταλλήλους προσωπικὰς ἀντωνυμίας προσέχων εἰς τὴν ἔγκλισιν τοῦ τόνου.

Ὁ ἀδελφός—ἔχει ἑκατὸν γρόσια. Οἱ γονεῖς—εἶναι εὐτυχεῖς. Ἡ σχολή—εἶναι ὠραία. Ὁ ἐξάδελφος—ἀνεχώρησε χθές. Τὸ παιδίον τοῦ φίλου—ἀσθενεῖ βαρῶς. Τὰ ἄνθη—δὲν εἶναι τόσον ὠραία. Ἐλάβον ἓν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ—. Ἡ γαλῆ—ἐχάθη. —καὶ ὁ πατήρ— ἐξήλθομεν χθές εἰς περίπατον. Ποῦ εἶναι τὸ τετράδιον—;

ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 283. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουσι πρὸς δεῖξιν προσώπου ἢ πράγματος καὶ εἶναι αἱ ἐπόμεναι :

οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, ὅδε, ἥδε, τόδε, τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτον, τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτον.

§ 284. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὅν.	οὗτος	αὕτη	τούτο	οὗδε	ἧδε	τόδε
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούδε	τῆςδε	τούδε
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τῷδε	τῇδε	τῷδε
Αἰτ.	τούτων	ταύτην	τούτο	τόνδε	τήνδε	τόδε

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὅν.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα	οὗδε	αἶδε	τάδε
Γεν.	τούτων	ταύτων	τούτων	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις	τοῖςδε	ταῖςδε	τοῖςδε
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα	τούςδε	τάςδε	τάδε

Παρατηρήσεις.

§ 285. Τὸ οὐδέτερον τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν καὶ συνήθως δὲν ἔχει ν.

§ 286. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ οὗτος δεικνύει τὰ παρόντα, ἡ ἐκεῖνος τὰ παρελθόντα, ἡ οὗδε τὰ μέλλοντα, ἡ τόσος καὶ ἡ τοσοῦτος τὸ πλῆθος καὶ ἡ τοιοῦτος τὴν ποιότητα.

Γύμνασμα.—Κλῖνον τὰς ἀντωνυμίας :

τόσος, τόση, τόσον, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν), τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 287. Ἐρωτηματικά λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν ἐρωτῶμεν ὡς τίς ἤ τιθε :

§ 288. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι **τίς, τί, ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.**

§ 289. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης καὶ κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἑξῆς :

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ἄρσ. Θηλ.

Οὐδ.

Ὅν.

τίς

τί

τίνες

τίνα

Γεν.

τίνος

τίνος

τίνων

τίνων

Δοτ.

τίνι

τίνι

τίσι

τίσι

Αἰτ.

τίνα

τί

τίνας

τίνα

§ 290. Αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

Παρατηρήσεις.

§ 291. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία **τίς** δὲν ἐγκλίνει τὸν τόνον τῆς καὶ τίθεται πάντοτε ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὡς **τίς ἦλθε;**

§ 292. Ἐκ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ **τίς** τίθεται ἐπὶ ἀοριστίας, ἡ **ποῖος** ἐπὶ ποιότητος, ἡ **πόσος** ἐπὶ ποσότητος καὶ ἡ **πότερος** ἐπὶ μερισμοῦ.

Γύμνασμα.—

Κλῖνον τὰς ἀντωνυμίας: ποῖος, ποία, ποῖον, πόσος, πόση, πόσον, πότερος, ποτέρα, πότερον.

Εὐφροσύνη Αδαμασίου

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 293. Ἀλληλοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσιν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν· ὡς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

§ 294. Αἱ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν καὶ κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον ἀριθμὸν ὡς ἑξῆς·

	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 295. Αὐτοπαθεῖς λέγονται αἱ ἀντωνυμῖαι, αἱ ὁποῖαι φανερόνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν εἰς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ· ὡς *λοῦω ἑμαυτόν*.

§ 296. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι δὲν ἔχουσιν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, γίνονται δὲ ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτός καὶ κλίνονται μονολεκτικῶς, ἐκτὸς τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ α' καὶ β' προσώπου.

Ἐνικός ἀριθμός.

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Γεν. ἑμαυτοῦ-ῆς-οῦ	σεαυτοῦ-ῆς-οῦ	ἐαυτοῦ-ῆς-οῦ
Δοτ. ἑμαυτῶ-ῆ-ῶ	σεαυτῶ-ῆ-ῶ	ἐαυτῶ-ῆ-ῶ
Αἰτ. ἑμαυτόν-ῆν-ὀ	σεαυτόν-ῆν-ὀ	ἐαυτόν-ῆν-ὀ

Πληθυντικός ἀριθμός.

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αἰς-οῖς	ὑμῖν αὐτοῖς-αἰς-οῖς	ἐαυτοῖς-αἰς-οῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ὑμᾶς αὐτούς-ἄς-ἅ	ἐαυτούς-ἄς-ἅ

Παρατήρησις.

§ 297. Ἡ αὐτοπαθὴς ἄντωνυμία τοῦ γ' προσώπου γράφεται καὶ ἄνευ τοῦ ε, πάντοτε ὅμως μετὰ δασείας πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς προσωπικῆς· ὡς ἐαυτοῦ καὶ αὐτοῦ.

Γύνασμα.—

Γράψον ἐν τῷ τετραδίῳ τὰς αὐτοπαθεῖς ἄντωνυμίας.

ΚΤΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 298. Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμιαί φανερόνουςι πρόσωπον ἢ πράγμα, εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει τι· ὡς ὁ ἐμὸς πατήρ.

§ 299. Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμιαί εἶνε :

α' πρόσωπον,	β' πρόσωπον.	γ' πρόσωπον.
ἐμός, ἐμή, ἐμίν,	σός, σή, σόν,	ὁ, ἡ, τὸ ἐχυτοῦ-ῆς-οῦ
ἡμέτερος-α-ον.	ὑμέτερος-α-ον.	ὁ, ἡ, τὸ ἐχυτῶν.

§ 300. Αἱ κτητικαὶ ἄντωνυμιαί τοῦ α' καὶ β' προσώπου κλίνονται ὁμαλῶς εἰς τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

§ 301. Ἡ κτητικὴ ἄντωνυμία τοῦ γ' προσώπου κλίνεται, μεταβαλλομένου μόνον τοῦ ἄρθρου· ὡς ὁ ἐαυτοῦ, τοῦ ἐαυτοῦ, τῷ ἐαυτοῦ, οἱ ἐαυτοῦ, αἱ ἐαυτοῦ, τὰ ἐαυτοῦ.

Παρατηρήσεις.

302. Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα ὡς τοιαύτην καὶ τὸ ἐπίθετον **ἰδικός** μετὰ τῶν πλάγιων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ὡς ὁ **ἰδικός μου**, ἡ **ἰδική μου**, τὸ **ἰδικόν μου**.

§ 303. Συνήθως ἀντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν μεταχειρίζομεθα τὰς πλάγιαις πτώσεις τῶν προσωπικῶν π. χ. ὁ **ἐμός πατήρ**, ἡ ὁ **πατήρ μου**.

Γύνασμα.—Κλίνον τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας.

ΕΠΙΜΕΡΙΣΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 304. Ἐπιμεριστικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσι μέρος ποσοῦ τινος ὡς ἕκαστος ἐμῶν.

§ 305. Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐξῆς: ἔτερος, ἔτερα, ἔτερον, ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον, ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, ἐκάτερος, ἐκάτερα, ἐκάτερον, ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα.

§ 306. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐπίθετα.

§ 307. Ἡ ἀντωνυμία **ἀμφότεροι** κλίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Γύνασμα.—Κλίνον τὰς ἀνωτέρω ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 308. Ἀναφορικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα ὀρισμένον ἢ ἀόριστον ὡς ὅστις θέλει, ἕς ἔλθῃ.

§ 309. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι εἶναι: ὅς, ἧ, ὃ, ὅστις, ἧτις, ὅ,τι, οἷος, οἷα, οἷον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον, ὅσπερ, ἧπερ, ὅπερ.

§ 310. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα, μόνον ἢ ὅστις, ἐπειδὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἀναφορικῆς ὅς καὶ τῆς ἀορίστου τίς, κλίνεται καὶ τονίζεται ἰδιαιτέως.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ἦν.	ὅστις	ἧτις	ὃ,τι	οἷτινες	αἷτινες	ἄτινα
Ἦεν.	οὗτινος	ἧςτινος	οὗτινος	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Ἦον.	ῶτινι	ἧτινι	ῶτινι	οἷςτισι	αἷςτισι	αἷςτισι
Ἦιτ.	ὄντινα	ἧντινα	ὃ,τι	οὗςτινας	ἄςτινας	ἄτινα

Παρατηρήσεις.

§ 311. Ὅλαι αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι ἄρχονται ἀπὸ ρωμάντων καὶ δασύνονται.

§ 312. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντωνυμῖας ὅστις ἔχει ὑποδιαστολὴν πρὸς διάκρισιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Γύμνασμα.—

Κλίνον τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμῖας: ὅς, ἧ, ὃ, οἷος, οἷα, ὅσον, ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον, ὅσος, ὅση, ὅσον, ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον.

ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 313. Αἱ ἄοριστοι ἀντωνυμῖαι δηλοῦσιν ἀντικείμενα γενικά καὶ ἄοριστα ὡς ἑνὴ τις.

§ 314. Αἱ ἄοριστοι ἀντωνυμῖαι εἶναι αἱ ἐξῆς: **τίς, τί, ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα, ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια.**

§ 315. Ἡ ἄοριστος **τίς** κλίνεται ὡς ἐπίθετον τριγενές καὶ δικατάληκτον ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός ἀριθμός.			Πληθυντικός ἀριθμός.			
	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὀν.	τίς	τί	τινές	τινῶν	τινῶν	τινῶν
Γεν.	τινός	τινὶ	τισὶ	τισῶν	τισῶν	τισῶν
Δοτ.	τινὶ	τινὶ	τινῶν	τινῶν	τινῶν	τινῶν
Αἰτ.	τινά	τί	τινάς	τινάς	τινάς	τινάς

§ 316. Ἡ ἄοριστος ἀντωνυμία **ἔνιοι** κλίνεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν καὶ σημαίνει μερικοί ὡς ἔνιοι τῶν μαθητῶν = μερικοὶ τῶν μαθητῶν.

§ 217. Ἡ ἀντωνυμία **δεῖνα** συνήθως κλίνεται ὡς ὄνομα τρατόκλιτον ὡς ὁ δεῖνα, τοῦ δεῖνος, τῶ δεῖνι, τὸν δεῖνα, οἱ δεῖνες, τῶν δεῖνων, τοὺς δεῖνας.

Παρατηρήσεις.

§ 318. Ἡ ἄοριστος ἀντωνυμία **τίς** τονίζεται εἰς τὰς πλάγιαι πτώσεις ἐπὶ τῆς ληγούσης, οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου καὶ ἐγκλίνει τὸν τόνον της.

§ 319. Ἡ ἐγκλισις τοῦ τόνου γενικῶς γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας:

α'.) Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη, ἡ ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς· ὡς γαλῆ τισ, γαλαῖ τισες, μαθητῆς τισ, μαθηταὶ τισες.

β'.) Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς λέξεως μεταβαίνει εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως· ὡς ἀνθρώπος τισ, ἀνθρώποι τισες, δῶρόν τι, δῶρά τινα.

γ'.) Ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος, ἡ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικὴ λέξις χάνει τὸν τόνον τῆς, ἡ δὲ δι-σύλλαβος τὸν φυλάττει· ὡς βιβλίον τι, βιβλία τινά.

§ 320. Ἡ ἀντωνυμία δεῖνα μένει πολλάκις καὶ ἄκλιτος, κλινομένου μόνου τοῦ ἄρθρου· ὡς ὁ δεῖνα, τοῦ δεῖνα.

Γύνασμα. — Γράψον τὰς ἀρίστους ἀντωνυμίας προσθέτων εἰς ἐκάστην πῶσιν καὶ κατάλληλόν τι οὐσιαστικόν.

ΑΡΝΗΤΙΚΑΙ ἢ ΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 321. Ἀρνητικαὶ ἢ ἀπαγορευτικαὶ εἶναι αἱ ἀντωνυμίαι οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν, μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν, διότι μεταχειρίζομεθα αὐτάς ἐπὶ ἀρνήσεως ἢ ἀπαγορεύσεως.

§ 322. Αἱ ἀρνητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἶς, μία, ἓν καὶ τοῦ συνδέσμου οὐδέ, κλινομένης δὲ ὡς τὰ εἰρημένα ἀριθμητικὰ· ὡς οὐδεῖς, οὐδεός, οὐδενί, οὐδένα, οὐδεμία, οὐδεμίᾳς.

Ὁμοίως, σχηματίζονται ἐκ τῶν αὐτῶν ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ συνδέσμου μηδὲ αἱ ἀπαγορευτικαὶ ἀντωνυμίαι.

Γύνασμα.— Διακρίνον τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐπομένων ἀνω-
νωμιῶν :

ἐμός, σός, ἡμεῖς, ὅστις, ὅσος, οὗτος, ἑαυτοῦ, ἡμᾶς αὐτοῦ
ἑαυτόν, ὁ ἑαυτοῦ, σύ, αὐτός, αὐτῆς, ποῖος, ὅποια, μηδέν
οὐδεμία, ἕκαστος, ἀμφότεροι, τίς, τίνος, τίνα, πόσον, τίνος
ὄ,τι, ταῦτα, ὅποσα, ἀλλήλα, ἑκάτερος, οἶος, ἴν, ἐνιοί,
δεῖνα, τάδε, ἀλλήλοισ, ὑμεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς, τὸ ἑαυτοῦ, σεαυ-
τῶν, ὅσπερ, ἄτινα, αἵτινες, ὅπόσον, ἡμέτερον, ὑμέτερος
ἑμοί, σά.

5. Ρ Η Μ Α

§ 323. **Ρήματα** λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι φανεροῦ-
νται τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. γράφω, πάσχω,
λοδομαι, ἐγναίνω.

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 324. Ἡ **διάθεσις**, ἡ **φωνή**, ἡ **συζυγία**, ἡ **ἔγ-
κλισις**, ὁ **χρόνος**, τὸ **πρόσωπον** καὶ ὁ **ἀριθμὸς** εἶναι
τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος.

Διάθεσις.

§ 325. Αἱ **διαθέσεις** τῶν ρημάτων εἶναι τέσσαρες·
ἐνεργητικὴ, **παθητικὴ**, **μέση** καὶ **οὐδετέρα**.

§ 326. Ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἢ ἐνεργητικῆς
λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὁποῖα φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμε-
νον ἐνεργεῖ ὡς ὁ Δημήτριος γράφει.

§ 327. **Παθητικῆς διαθέσεως ἢ παθητικὰ** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **πάσχει**· ὡς ὁ Ἰωάννης ἐτιμωρήθη.

§ 328. **Οὐδέτερας διαθέσεως ἢ οὐδέτερα** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια φανερόνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον εὐρίσκεται εἰς τινα κατάστασιν, ἧτοι **οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει**· ὡς ὁ Δημοσθένης ὑγιαίνει.

§ 329. **Μέσης διαθέσεως ἢ μέσα** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια σημαίνουςιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον **ἐνεργεῖ καὶ πάσχει**· ὡς ὁ Φωκίων κτερίζεται.

Φωνή.

§ 330. **Φωνή** λέγεται ὁ τύπος, τὸν ὅποιον λαμβάνει τὸ ῥῆμα πρὸς ἔκφρασιν τῶν τεσσάρων διαθέσεων.

§ 331. Αἱ φωναὶ εἶναι δύο: **ἐνεργητικὴ, καὶ μέση ἢ παθητικὴ.**

§ 332. Ἡ μὲν ἐνεργητικὴ φωνὴ λήγει εἰς **ω**, ἡ δὲ παθητικὴ ἢ μέση εἰς **ομαι**· ὡς τρέχω, λούομαι.

Παρατηρήσεις.

§ 333. Τὰ μέσα καὶ παθητικὰ ῥήματα εἶναι καὶ μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς, τὰ δὲ ἐνεργητικὰ ἐνεργητικῆς φωνῆς· ὡς λέω, λύομαι, λούομαι.

§ 324. Ῥήματά τινα παθητικὰ ἐξαιρετικῶς εἶναι ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ λέγονται **αὐτοπαθῆ**· ὡς πάσχω.

§ 335. Τὰ οὐδέτερα ῥήματα ἀδιαφόρως εἶναι ἐνεργητικῆς ἢ μέσης φωνῆς.

§ 336. **Ἀποθετικὰ** λέγονται τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα, τὰ ὅποια εἶναι μέσης φωνῆς· ὡς ἐργάζομαι.

§ 337. Τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα λέγονται **μεταβατικά**, ὅταν σημαίνωσιν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου μεταβιβάσαντες εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς λέγω.

§ 338. Ἐ**μετάβαρα** λέγονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ἢ ὅποια δὲν μεταβιβάζει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς ἀναχωρῶ.

Γύνασμα. — Διάκρινον τὴν φωνὴν καὶ τὴν διάθεσιν τῶν ἐξῆς ρημάτων :

λέγω, κρίνω, τρέχω, νίπτομαι, ὑγιαίνω, περιπατῶ, ψάλλω, ἀσθενῶ, μαραίνομαι, ἐνδύομαι, τρώγω, ἠσυχάζω, σκέπτομαι, ἀποθνήσκω, φαίνομαι, θλίβομαι, κοιμῶμαι, φέρω, χορεύω, κρύπτομαι, ἀναπαύομαι, θερμαίνομαι, ζῶ.

Συζυγία.

§ 339. **Συζυγία** λέγεται ὁ τύπος, κατὰ τὸν ὅποιον κλίνεται τὸ ρῆμα.

§ 340. Αἱ συζυγίαι εἶναι δύο: ἡ τῶν **βαρυτόνων** ἢ **ἀσυναίρετων** καὶ ἡ τῶν **συνηρημένων**.

§ 341. **Βαρυτόνα** λέγονται τὰ ρήματα τὰ ὅποια δὲν συναίρουσιν, **συνηρημένα** δὲ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια συναίρουσιν.

Ἐγκλίσις.

§ 342. Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι τέσσαρες: ὀριστική, ὑποτακτική, προστακτική καὶ εὐκτική.

Χρόνος.

§ 343. Οἱ χρόνοι εἶναι ἕξ: ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἀόριστος, παρακείμενος καὶ ὑπερδυντελικός.

§ 344. Ἐκ τῶν χρόνων τούτων, ὅσοι ἀποτελοῦνται ἐκ

μίας λέξεως, λέγονται **ἄπλοϊ**, ὅσοι δὲ ἐκ δύο λέξεων, **δύνθετοι** ὡς *λύω*, θὰ *λύω*.

Πρόσωπον.

§ 345. Τὰ **πρόσωπα** εἶναι τρία :

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
γράφω	γράφεις	γράφει
γράφομεν	γράφετε	γράφουσι

Ἀριθμός.

§ 346. Οἱ **ἀριθμοὶ** εἶναι δύο, **ἐνικός** καὶ **πληθυντικός**· καὶ ὁ μὲν ἐνικός σημαίνει ἓν ὑποκείμενον, ὁ δὲ πληθυντικός δύο ἢ πολλά· ὡς ὁ *παῖς* τρέχει, οἱ *παῖδες* τρέχουσι.

ΘΕΜΑ, ΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΕΝ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ,
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ, ΕΓΚΛΙΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΕΝ.

§ 347. **Θέμα** λέγεται τὸ ἀμετάβλητον μέρος τοῦ ρήματος.

§ 348. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ**, τὸ δὲ φωνῆεν, τὸ ὅποιον εἶναι πρὸ τοῦ χαρακτήρος, **θεματικὸν φωνῆεν**.

§ 349. (Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα ρήματα ὁ χαρακτήρ εἶναι καὶ θεματικὸν φωνῆεν.)

§ 350. **Πρόσωπικαὶ καταλήξεις** λέγονται τὰ γράμματα, τὰ ὅποια τίθενται μετὰ τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν προσώπων· π. χ. γράφω· γράφ=θέμα, α=θεματικὸν φωνῆεν, φ=χαρακτήρ, ω=προσωπικὴ καταλήξις.

§ 351. Ἑγκλιτικὰ λέγονται τὰ φωνήεντα, τὰ ὅποια λαμβάνει ἐκάστη ἔγκλισις ἰδιαιτέρως.

§ 352. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα διακρίνονται εἰς φωνεντόληκτα καὶ εἰς συμφωνόληκτα ὡς λέω, γράφω.

Γύνασμα. — Διακρίνον τὸ θέμα, τὸ θεματικὸν φωνήεν, τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν κατάληξιν τῶν ἐξῆς ῥημάτων:

λέγω, τρέχω, ἐξέρχομαι, θερμαίνω, θερμαίνομαι, ἀκούω, ἔρχομαι, μένω, σύρομαι, δακρύω, παιδεύω, μελετῶ, λαμβάνω φαίνομαι, περιπατῶ, τιμῶ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ὅριστική.	Υποτακτική.	Προστακτική.
ω	ω	—
εις	ῆς	ε
ει	ῆ	ῆ
ομεν	ομεν	—
ετε	ητε	ετε
ουσι	ωσι	ωσι

Παράδειγμα

Ὅριστική.	Υποτακτική.	Προστακτική.
λύω	λύω	—
λύεις	λύῃς	λύε
λύει	λύῃ	ἄς λύῃ
λύομεν	λύωμεν	—
λύετε	λύητε	λύετε
λύουσι	λύωσι	ἄς λύωσι

Παρατηρήσεις.

§ 353. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα **ε** καὶ **ο**, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν **ε** μετὰ τοῦ **ε** τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς **η**, τὸ δὲ **ο** μετὰ τοῦ **ο** εἰς **ω**. ὡς *λυομεν* = *λύωμεν*, *λυεετε* = *λύητε*.

§ 354. Ἡ προστακτικὴ πρῶτον πρόσωπον δὲν ἔχει.

§ 355. Ἡ εὐκτικὴ σχηματίζεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν εἴθε **νά**. ὡς *εἴθε νὰ λύω*.

§ 356. (Τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς διὰ προσθήκης τοῦ **ᾶς**.)

§ 357. Ἡ ὀριστικὴ ἐγκλισις σημαίνει τὸ βέβαιον, ἢ ὑποτακτικὴ τὸ δυνατόν, ἢ προστακτικὴ προδταγὴν καὶ ἢ εὐκτικὴ εὐχὴν.

§ 358. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει ὅτι ἡ πράξις γίνεται τώρα.

Γύμνασμα.—Κλίνον τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐξῆς ρημάτων:

βλέπω, τρώγω, φεύγω, παιδεύω, φυλάττω, ὀνομάζω, πίνω, ἀρπάζω, φέρω, ράπτω, ἀναγινώσκω, λευκαίνω, ἔχω, θέλω, θερμαίνω, πάσχω, λούω, ἀκούω, στέλλω.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ον	ομεν
ες	ετε
ε	ον

Παράδειγμα

ἔλυον	ἐλύομεν
ἔλυες	ἐλύετε
ἔλυε	ἔλυον

Παρατηρήσεις.

§ 359. Τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ παρατατικοῦ εἶναι ὁμοιον πρὸς τὸ πρῶτον ἐνικόν.

§ 360. Ὁ παρατατικὸς ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικήν· ὡς γὰρ ἔλεον, εἴθε γὰρ ἔλεον.

§ 361. Ὁ παρατατικὸς σημεῖνει πράξιν γιγνομένην εἰς τὸ παρελθὸν διαρκῶς.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀορίστου.

Ὁριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
α	ω	—
ας	ῆς	ον
ε	ῆ	ῆ
αμεν	ωμεν	—
ατε	ητε	ατε
αν	ωσι	ωσι.

Παράδειγμα.

ἔλισα	λύσω	—
ἔλισας	λύσης	λύσον
ἔλυσε	λύση	ἄς λύση
ἔλύσαμεν	λύσωμεν	—
ἔλύσατε	λύσητε	λύσατε
ἔλισαν	λύσωσι	ἄς λύσωσι.

Παρατηρήσεις.

§ 362. Ὁ ἀόριστος σημαίνει πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν.

§ 363. Ὁ ἀόριστος, ὅταν λήγῃ εἰς **α**, λέγεται **πρῶτος**.

§ 364. Ῥήματά τινα ἀντὶ πρώτου ἀορίστου ἔχουσι δεύτερον· ὡς *μαρθάνω, ἔμαθον*.

§ 365. Ὁ δεύτερος ἀόριστος λήγει εἰς **ον** καὶ κλίνεται ἐν τῇ ὀριστικῇ, ὡς ὁ παρατατικός.

§ 366. Ὁ πρῶτος ἀόριστος πρὸ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως λαμβάνει **θ**, ὅπερ μετὰ τοῦ οὐρανισκορῶνου χαρακτηῆρος τρέπεται εἰς **ξ**, μετὰ δὲ τοῦ χειλεσορῶνου εἰς **ψ**· ὡς *ἔγραψα, ἔγραψα, ἔπλεξ-σα=ἔπλεξα*.

§ 367. Ὁ ὀδοντόφωνος χαρακτηῆρ πρὸ τοῦ **θ** ἀποβάλλεται· ὡς *ἔπειθσα=ἔπεισα*.

ΑΥΞΗΣΙΣ

§ 368. Ὁ παρατατικός καὶ ὁ ἀόριστος λαμβάνουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν **αὐξήσιν**· ὡς *λύω, ἔλυον, ἔλυσα· ἀκούω, ἤκουον, ἤκουσα*.

§ 369. Ἡ αὐξήσις εἶναι δύο εἰδῶν: **συλλαβικὴ καὶ χρονικὴ**.

§ 370. Συλλαβικὴ αὐξήσις λέγεται τὸ **ε**, τὸ ὅποιον λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· ὡς *λύω, ἔλυον*.

§ 371. Χρονικὴ αὐξήσις λέγεται ἡ τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν. Τὴν αὐξήσιν ταύτην λαμβά-

νοῦσι τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα· ὡς ἀκούω, ἤκουον· ἀρχίζω, ἤρχιζον.

§ 372. Ἡ τροπὴ τῶν ἀρκτικῶν βραχέων φωνηέντων εἰς μακρὰ γίνεται ὡς ἐξῆς :

α	εἰς	η	ἀκούω	ἤκουον	ἤκουσα
ε	»	η	ἐλπίζω	ἤλπιζον	ἤλπισα
ο	»	ω	ὀνομάζω	ὠνόμαζον	ὠνόμασα
αι	»	η	αἰτῶ	ἤτουν	ἤτησα
οι	»	φ	οἰκῶ	ῶκουν	ῶκησα
αυ	»	ηυ	αὐξάνω	ηὔξανον	ηὔξησα
ευ	»	ηυ	εὐλογῶ	ηὔλόγουν	ηὔλόγησα
ι	»	ι	ἱκετεύω	ἰκέτευον	ἰκέτευσα
υ	»	υ	ὑβρίζω	ὑβρίζον	ὑβριτα.

Παρατηρήσεις

§ 373. Ῥήματά τινα παρὰ τὸν κανόνα τρέπουσι τὸ ε εἰς εἰ· ὡς ἔχω, εἶχον· ἔλκω, εἶλκον· ἐθίζω, εἵθιζον.

§ 374. Ἡ αὐξησις, συλλαβικὴ ἢ χρονικὴ, φυλάσσεται μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν· ὡς ἔλυσα, ἔλυσα, ἔλυσον.

§ 375. Εἰς τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα διπλασιάζεται τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξησιν· ὡς ῥέω, ῥῥεον.

§ 376. Ὅσα ῥήματα ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος μακροῦ δὲν λαμβάνουσιν αὐξησιν· ὡς ὠφέλιω, ὠφέλιον.

§ 377. Ὅσα ῥήματα ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν, αὐξάνουσι μετὰ τὴν πρόθεσιν, ὅποτε τὸ φωνῆεν τῆς προθέσεως, ἐκτός τῆς προδ καὶ περι, ἐκθλίβεται· ὡς ἀναβαίνω, ἀνέβαινον.

§ 378. Ὅσα ῥήματα ἄρχονται ἀπὸ ευ ἢ δυς αὐξάνουσι

ἐν τῇ ἀρχῇ. ὅταν μετὰ τὸ **ευ** καὶ **δυσ** ὑπάρχη σύμφωνα ἄλλως αὐξάνουσιν ἐν τῷ μέσῳ ὡς ἐντεχῶ, ηὐτέχουν· ἐνεργετῶ, ἐνεργέτουν· δυστεχῶ, ἐδυστέχουν· δυσκαρεσιτῶ, δυσκρεστουν.

§ 379. Ρημάτια τινὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων αὐξάνουσι καὶ πρὸ τῆς προθέσεως καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἐνροῶ, ἠνρόουν· ἐνοχ.ῶ, ἠνώχ.λουν.

Γύμνασμα.—Γράψον τὸν ἐνεστώτα, τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον τῶν ἐπομένων ρημάτων :

δακρύω, φυλάττω, ἀποθνήσκω, κλαίω, πίπτω, καλύπτω, ὀρίζω, ἀνοίγω, ἐκθέτω, ρέω, πράττω, ἐκλέγω, κλείω, πάσχω, ἰδρύω, σφίζω, κηρύττω, κράζω, ράπτω, τρέφω, πνίγω, διατρίβω, περιέχω.

ΜΕΛΛΩΝ

§ 380. Ὁ μέλλων σημαίνει πράξιν, ἥτις θά γίνη.

Παράδειγμα.

Μέλλων.

θά λύσω

θά λύσωμεν

θά λύσης

θά λύσητε

θά λύσῃ

θά λύσωσι

Παρατήρησις.

§ 381. Ὁ μέλλων σχηματίζεται διὰ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ θά.

Γύμνασια.—Κλίτον τοὺς μέλλοντας τῶν ρημάτων :

γράφω, διδάσκω, ἀρχίζω, ἀρπάζω, τρέχω, κόπτω, ἀκούω,
λούω, τρέφω, κλέπτω, κρύπτω, φωνάζω, στρέφω, παλαίω,
παιδεύω, τρομάζω, ἐνδύω, κρούω.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

§ 882. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικός σημαίνουνσι πράξιν γενομένην εἰς τὸ παρελθόν· ὡς ἔχω λύση, εἶχον λύση.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος.

Ὅριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ἔχω λύση	ἔχω λύση	—
ἔχεις λύση	ἔχῃς λύση	ἔχε λύση
ἔχει λύση	ἔχῃ λύση	ἄς ἔχῃ λύση
ἔχομεν λύση	ἔχωμεν λύση	—
ἔχετε λύση	ἔχητε λύση	ἔχετε λύση
ἔχουσι λύση	ἔχωσι λύση	ἄς ἔχωσι λύση.

Ὑπερσυντελικός.

Ὅριστική.

Εἶχον, εἶχες, εἶχε, εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον λύση.

Γύμνασια.—Σχημάτισον καὶ κλίτον τὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

Μ Ε Τ Ο Χ Η

§ 383. Ἡ μετοχή εἶναι ρηματικὸν ἐπίθετον, ὅπερ μετέχει τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ρήματος.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ.

Ἐρεστώς. ων οὔσα ον. ὡς λύων λύουσα λῦον
Ἀόριστος ας ασα αν. » λύσας λύσασα λῦσαν.

Κλίσις τῆς μετοχῆς.

§ 384. Αἱ μετοχαὶ κλίνονται ὡς ἐπιθ. τα τριγενῆ καὶ τρι-
κατάληκτα.

Παραδείγματα.

Ἐρικὸς ἀριθμὸς.

Ὀν.	ὁ	λύων	ἡ	λύουσα	τὸ	λῦον
Γεν.	τοῦ	λύοντος	τῆς	λυούσης	τοῦ	λύοντος
Δοτ.	τῷ	λύοντι	τῇ	λυούσῃ	τῷ	λύοντι
Αἰτ.	τὸν	λύοντα	τὴν	λύουσαν	τὸ	λῦον
Κλ.	ῶ	λύων	ῶ	λύουσα	ῶ	λῦον

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὀν.	οἱ	λύοντες	αἱ	λύουσαι	τὰ	λύοντα
Γεν.	τῶν	λύόντων	τῶν	λυουσῶν	τῶν	λύόντων
Δοτ.	τοῖς	λύουσι	ταῖς	λυούσαις	τοῖς	λύουσι
Αἰτ.	τούς	λύοντας	τάς	λυούσας	τὰ	λύοντα
Κλ.	ῶ	λύοντες	ῶ	λύουσαι	ῶ	λύοντα

Παρατηρήσεις.

§ 385. Αἱ μετοχαὶ ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὁμοίαν μετὰ τὴν ὀνομαστικὴν.

§ 386. Εἰς τὰς μετοχὰς μετὰ τὴν ἀποβλήτην τῶν συμφώνων *ν* καὶ *τ* ἐκτείνονται τὰ πρὸ αὐτῶν βραχέα φωνήεντα εἰς μακρά.

§ 387. Αἱ μετοχαὶ τοῦ ἀρσενικοῦ γένους λήγουσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς *ων*.

§ 388. Τὰ οὐδέτερα τῶν μετοχῶν σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος καὶ λήγουσιν εἰς *ον*.

Γύμνασιον.—Σχημάτισον καὶ κλίνον τὰς μετοχὰς τῶν ρημάτων: πίπτω, γράφω, φυτεύω, πλέκω, τρέφω, νομίζω, κρύπτω, κόπτω, λούω, φυλάττω, διώκω, ὀρίζω, χωρίζω, αὐξάνω.

ΜΕΣΗ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

Ὀριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
οἶμι	οἶμι	—
εσσι	ησσι	εσο ἢ ου
εται	ηται	ηται
ομεθι	ομεθι	—
εσθε	ησθε	ησθε
ονται	ωνται	ωνται

Παράδειγμα.

Ὅριστική.	Ἰποτακτική.	Προστακτική.
λύομαι	λύωμαι	—
λύεται	λύηται	λύετο ἢ λύου
λύεται	λύηται	ἄ: λύηται
λυόμεθ	λυώμεθ	—
λύεσθε	λύησθε	λύεσθε
λύονται	λύωνται	ἄ: λύωνται

Γύμνασμα. — Κλῖνον τὸν ἐνεστώτα τῶν ἐπομένων ρημάτων:

νίπτομαι, ὀνομάζομαι, λούομαι, γράφομαι, διδάσκομαι, κλείομαι, σκέπτομαι, στρέφομαι, ἐνδύομαι, αἰσθάνομαι, δέχομαι, προφυλάττομαι ὀργίζομαι.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

ομην	ομεθ
εσο	εσθε
ετο	οντο

Παράδειγμα.

ἐλύομην	ἐλυόμεθ
ἐλύεσο	ἐλύεσθε
ἐλύετο	ἐλύοντο.

Γύμνασμα. — Κλῖνον τὸν παρατατικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

Προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἀόριστου.

§ 389. Ὁ ἀόριστος ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ διακρίνεται εἰς παθητικὸν πρῶτον καὶ δεύτερον.

Παθητικὸς ἀόριστος α'.

Ὀριστική.	Υποτακτική.	Προστακτική.
τιν	ω	—
της	ης	τιτι
τι	η	η
τιμεν	ωμεν	—
τιτε	τιτε	τιτε
τισαν	ωσι	ωσι.

Παράδειγμα.

Ὀριστική.	Υποτακτική.	Προστακτική.
ἐλύθην	λυθῶ	—
ἐλύθης	λυθῆς	λύθητι
ἐλύθη	λυθῆ	ἄς λυθῆ.
ἐλύθημεν	λυθῶμεν	—
ἐλύθητε	λυθῆτε	λύθητε
ἐλύθησαν	λυθῶσι	ἄς λυθῶσι.

Παρατηρήσεις.

§ 390. Ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτηρ τῶν ρημάτων εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρὸ τοῦ θ, τρέπεται εἰς χ, ὁ χειλεόφωνος εἰς φ, ὁ δὲ ὀδοντόφωνος εἰς σ· ὡς γράφομαι, ἐγράφη, πλέκομαι, ἐπλέχθη, πείθομαι, ἐπέισθη.

§ 391. Ρήματα τινὰ ἀντὶ πρώτου παθητικοῦ ἀόριστου

ἔχουσι δεύτερον παθητικὸν ἄριστον ὡς κλέπτομαι, ἐκλάπηρ.

§ 392. Ὁ 6' παθητικὸς ἄριστος δὲν ἔχει 0 καὶ κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος.

§ 393. Εἰς τινὰ ρήματα ἔχοντα θεματικὸν φωνῆν ε, ἐκτείνεται τοῦτο εἰς τὸν 6' παθητικὸν ἄριστον εἰς α· ὡς τρέφομαι=ἐστράφηρ, στρέφομαι=ἐστράφηρ.

§ 394. Τὰ ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο ττ, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἀνήκουσιν εἰς τὰ οὐρανισκόφωνον χαρκατήρα ἔχοντα ρήματα ὡς φυλάττω=ἐφύλαξα

§ 395. Τὰ ρήματα τὰ λήγοντα εἰς ζω κλίνονται κατὰ τὰ ὀδοντόφωνα ὡς ὀνομάζω=ὀνόμασα.

Γύνασμα.—Σχημάτισον καὶ κλῖνον τοὺς ἄριστους τῶν ἐπομένων ρημάτων :

φυλάττομαι βρέχομαι, ἐνδύομαι, φαντάζομαι, παιδεύομαι, διδάσκομαι, τρέφομαι, ἀρπάζομαι, πλῆττομαι, ἐκπλῆττομαι,

ΜΕΛΛΩΝ

§ 396. Ὁ μέλλων, ὡς ἐν ἐνεργητικῇ φωνῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ παθητικῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ θά καὶ τοῦ ἄριστου τῆς ὑποτακτικῆς.

Παράδειγμα.

Μέλλων.

θή λυθῶ

θή λυθῆς

θή λυθῆ

θή λυθῶμεν

θή λυθῆτε

θή λυθῶσι.

Γύνασμα.— Σχηματίσων καὶ κλίτων τῶν μέλλοντας τῶν ἐξῆς ρημάτων :

γράφομαι, ὀρκίζομαι, πλύνομαι, ἀγωνίζομαι, πείθομαι, ἀπαλλάττομαι, προφυλλάττομαι, ψεύδομαι, κουράζομαι, εὐφραίνομαι, δανείζομαι, φαίνομαι, ὀνομάζομαι, λούσομαι, καταστρέφομαι, ἐργάζομαι, θλιβόμαι.

Καταλήξεις τῆς μετοχῆς ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Ἐρεστώς.	Παθ. ἀόρ. α'.	Παρακείμενος.
όμενος-η-ον.	εἰς εἰσπ-εν	μένος-μένη,-μένον.

Παραδείγματα

λυόμενος	λυθεῖς	λελυμένος
λυομένη	λυθεῖσθαι	λελυμένη
λυόμενον	λυθέν	λελυμένον

ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

§ 397. Ἡ μετοχή τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης ἢ παθητικῆς φωνῆς λαμβάνει ἐν ἀρχῇ ἀναδιπλασιασμόν.

§ 398. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι τριῶν εἰδῶν :

α') ἐπανάληψις τοῦ πρώτου γράμματος μεθ' ἑνὸς ε· ὡς *λύομαι, λελυμένος.*

β') συλλαβικὴ αὔξησις, ἧτοι προσθήκη ἐνός ε· ὡς *στρέφομαι, ἐστραμμένος.*

γ') χρονονικὴ αὔξησις, ἧτοι ἕκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν· ὡς *ἀξάνομαι, ἠξηνμένος.*

§ 399. Τὸν πρῶτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἐξ ἑνὸς συμφώνου ἢ ἐκ δύο συμφώνων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄρωνον καὶ τὸ δεῦτερον ὑγρὸν ὡς *λύομαι, λελυμένος· τρέφομαι, τεθραμμένος.*

§ 400. Τὸν δεῦτερον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν ἀρχῇ **Θ**, διπλοῦν σύμφωνον, δύο σύμφωνα, οὐχὶ ἄρωνον πρὸ ὑγροῦ, ἢ τρία σύμφωνα· ὡς *ρίπτομαι, ἐρριμμένος· ξηραίνομαι, ἐξηραμμένος· φθείρομαι, ἐφθαρμένος· στρέφομαι, ἐστραμμένος.*

§ 401. Τὸν τρίτον ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἄρχονται ἀπὸ φωνήεντος· ὡς *ὄρχιζομαι, ὄρχισμένος.*

Παρατηρήσεις.

§ 402. Τὰ ρήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ **γν** ἐξαιρετικῶς λαμβάνουσι τὸν δεῦτερον ἀναδιπλασιασμὸν ὡς *γνωρίζομαι, ἐγνωρισμένος.*

§ 403. Εἰς τὰ ἀπὸ **Θ** ἀρχόμενα ρήματα διπλασιάζεται τὸ **Θ**, διότι κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν προηγῆται τοῦ **Θ** βραχὺ φωνῆεν, διπλασιάζεται τοῦτο· ὡς *ρίπτομαι ἐρριμμένος.*

§ 404. Ὁ οὐρανισκόφωνος χαρακτῆρ τῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς **μένος** τρέπεται εἰς **γ**, ὁ χειλεόφωνος εἰς **μ** καὶ ὁ ὀδοντόφωνος εἰς **σ**· ὡς *πέλομαι=πεπλεγμένος, γράφομαι=γεγραμμένος, πείθομαι=πεπεισμένος.*

§ 405. Κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν, ὅταν δύο κατὰ σει-

ρὰν συλλαβὰι ἄρχωνται ἀπὸ δασείας συμφώνου, τὸ πρῶτον δασὺ τρέπεται εἰς ψιλόν ὡς θεθλιμμένος=τεθλιμμένος.

Γύνασμα. — Σχημάτισον καὶ κλίνον τὰς μετοχὰς τῶν ἀκολουθῶν ρημάτων :

ἐργάζομαι, δικάζομαι, αἰσχύνομαι, ξηραίνομαι, φυλάττομαι, κρύπτομαι, στρέφωμαι, θλίβομαι, βρέχομαι, κλίνωμαι, πείθομαι, κλέπτομαι, ἐκπλήττομαι, μαραίνομαι, καταστρέφωμαι, κουράζομαι, ἀναπαύομαι.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
ΕΝ Τῇ ΜΕΣῃ ἢ ΠΑΘΗΤΙΚῇ ΦΩΝῃ.

Παραδείγματα.

Παρακείμενος

Ὀριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική
ἔχω, ἔχεις, ἔχει,	ἔχω, ἔχῃς, ἔχῃ,	ἔχε, ἄς ἔχῃ,
ἔχομεν, ἔχετε, ἔχουσι	ἔχομεν, ἔχητε, ἔχωσι,	ἔχετε, ἄς ἔχωσι,
λυθῆ	λυθῆ	λυθῆ
ῆ	ῆ	ῆ
εἶμι, εἶσαι, εἶναι,	εἶμι, εἶσαι, εἶναι,	ἔσο, ἄς εἶναι,
λελυμένος-η-ον	λελυμένος-η-ον,	λελυμένος-η-ον,
εἶμεθα, εἶσθε, εἶναι,	εἶμεθα, εἶσθε, εἶναι,	ἔστε, ἄς εἶναι,
λελυμένοι-αι-α	λελυμένοι-αι-α	λελυμένοι-αι-α

Ὑπερσυντελικός.

εἶχον, εἶχες, εἶχε,	ῆ ἦμην, ῆσο, ῆτο, λελυμένος-η-ον,
εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον,	ῆμεθα, ῆσθε, ῆσαν,
λυθῆ	λελυμένοι-αι-α

Παρατηρήσεις.

§ 406. Ὁ παρακείμενος ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ σχηματίζεται διὰ τοῦ ἔχω καὶ τοῦ ἀπαρεμφατοῦ τοῦ παθητικοῦ ἀόριστου ἢ διὰ τοῦ εἶμαι καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.

407. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σχηματίζεται, ὡς παρακείμενος, κλίνεται δὲ μετὰ τοῦ εἶχον καὶ ἤμην.

408. Ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς σχηματίζεται καὶ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ὡς ἔχω λύση ἢ ἔχω λελυμένον, εἶχον λύση ἢ εἶχον λελυμένον.

Γύμνασμα.—Σχημάτιον καὶ κλίτων τὸν παθητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντελικὸν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρημάτων.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὀριστικὴ.

Ἐρεστώς.

Παρατατικός.

Μέλιωρ.

λύω, εἰ, εἰ,

ἔλυον, ες, ε,

θά λύσω, ης, ἦ,

ομεν, ετε, ουσι

ομεν, ετε, ον

ωμεν, ητε, ωσι

Ἀόριστος.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

ἔλυσα, ας, ε,

ἔχω, ἔχεις, ἔχει...

εἶχον, ες, ε . . .

ἔλυσκαμεν, ατε, αν

λύση ἢ λελυμένον

λύστη ἢ λελυμένον

Ἑποτακτική.

Ἑνεσιώσ.	Ἀόριστος.	Παρακείμενος.
λύω, ἦς, ἦ.	λύτω, ἦ', ἦ.	ἔχω, ἦς, ἦ . . .
λύομεν, ἦτε, ὦσι	λύσωμεν, ἦτε, ὦσι	λύτῃ ἢ λελυμένον

Προστακτική.

Ἑνεσιώσ.	Ἀόριστος.	Παρακείμενος.
λύε, ἄ; λύη	λύσον, ἄ; λύση	ἔχε, ἄς ἔχη, ἔχετε
λύετε, ἄ; λύωσι	λύσατε, ἄ; λύσωσι ἄ; ἔχωσι, λύσῃ ἢ λελυμένον	

Μετοχή.

Ἑνεσιώσ.	Ἀόριστος.
ὁ λύων, ἡ λύουσα, τὸ λύον	ὁ λύσας, ἡ λύσασα, τὸ λύσας

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐριστική.

Ἑνεσιώσ.	Παρατατικός.
λύομαι, εσαι, εται,	ἐλύομην, εσο, ετο,
λύομεθα, εσθε, ονται	ἐλύομεθα, εσθε, οντο
Μέλλων.	Παθ. ἄορ. α'.
θή λυθῶ, ἦς, ἦ.	ἐλύθη, ἦς, ἦ,
ῶμεν, ἦθε, ὦσι	ἐλύθημεν, ἦτε, ἦσαν
Παρακείμενος.	Ἑπερουντελικός.
ἔχω, εις, ει . . . λυθῆ	εἶχον, ες, ε . . . λυθῆ
ἢ εἶται, εἶται, εἶναι . . .	ἢ ἦται, ἦτο, ἦτο . . .
λελυμένος-η-ον	λελυμένος-η-ον

Υποτακτική.

Έρεστώς.

λύωμαι, ησαι, ηται,

λυόμεθα, ησθε, ωνται

Παθ. άορ. α'.

Παρακείμενος.

λυθῶ, ης, η,

έχω, ης, η . . . λυθῆ

λυθῶμεν, λυθῆτε, λυθῶσι. ἤ είμαι, είται, είναι, λελυμένος-η-ον

Προστακτική.

Έρεστώς.

λύεσο ἢ λύου, ἄς λύηται,

λύεσθε, ἄς λύωνται

Παθ. άορ. α'.

Παρακείμενος.

λύθητι, ἄς λυθῆ,

έχε, ἄς έχη . . . λυθῆ

λύθητε, ἄς λυθῶσι

ἤ έσο, ἄς είναι . . . λελυμένος-η-ον

Μετοχή.

Έρεστώς.

Παθ. άορ. α'.

Παρακείμενος.

λυόμενος-η-ον

λυθείς-είσα-έν

λελυμένος-η-ον

Γύμνασμα — Κλίτων τὰ έξῆς ρήματα :

διδάσκω, κλείω, πείθω, τρέφω, κόπτω, σκέπτομαι, ενδύομαι, πλέκω, τρίβω, αισθάνομαι, δέχομαι, προφυλάττω, όρκίζομαι, αρπάζω, γράφω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ Β' ΑΟΡΙΣΤΟΝ

Ένεργητική φωνή.

Όριστική.

Έρεστώς.

Παρατατικός.

μυθάνω, εις, ει,

έμυθάνων, εις, ει,

μυθάνομεν, ειτε, ουσι

έμυθάνομεν, ειτε, ον

Μέλλων.

θή μάθω, ης, η,

όμεν, ητε, ωσι

Άόριστος β'.

Παρακείμενος.

Υπερσυντελικός.

έμαθον, ες, ε,
έμάθομεν, ετε, ον

έχω, έχεις, έχει . . .
μάθει

είχον, ες, ε . . .
μάθει

Υποτακτική.

Έρεστώς.

Άόριστος δ'.

Παρακείμενος.

μάνθανω, ης, η,
μάνθάνωμεν, ητε, ωσι

μάθω, ης, η,
μάθωμεν, ητε, ωσι

έχω, ης, η . . .
μάθει

Προστακτική.

Έρεστώς.

Άόριστος δ'.

Παρακείμενος.

μάνθανε, άς μάνθανη,
μάνθάνετε, άς μάνθάνωσι

μάθε, άς μάθη,
μάθετε, άς μάθωσι

έχε, άς έχη
έχετε, άς έχωσι
μάθει

Μετοχή.

Έρεστώς.

Άόριστος δ'.

ό μάνθανων-ουσων

ό μάθων, ή μάθοῦσα, τὸ μάθων

Παρατηρήσεις.

§ 409. Ό άόριστος δ' έχει έν τή όριστική τās καταλήξεις του παρατατικού: ώς έμάνθανον, έμαθον.

§ 410. Το δεύτερον πρόσωπον τής προστακτικής του άόριστου δ' έν τή ενεργητική φωνή παροξύνεται, έκτός άλλων έξαιρέσεων: ώς (λάθε, λαθέ, έλθέ, ιδέ).

§ 411. Είς τὸ άπαρέμφοτον του ενεργητικού δευτέρου άο-

ρίστου μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ν ἀναβιβάζεται καὶ ὁ τόνος ὡς μαθεῖν, μάθει.

§ 412. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἀορίστου εἶ' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὀξύνεται ὡς μαθῶν.

Γύμνασμα. — Κλίτων τὰ ἐπόμενα ρήματα :

πάσχω, ἀποθνήσκω, λέγω, βλέπω, ἔρχομαι, λαμβάνω.

ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 413. Ὑγρόληκτα λέγοντα τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτῆρα ὑγρόν ὡς κρίνω.

Παράδειγμα.

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐνεστώς.

ἄγγελλω, εἰς, εἰ,
ἄγγελλομεν, εἴτε, οὕτως

Παρατατικός.

ἄγγελλον, εἰς, εἰ,
ἄγγελλομεν, εἴτε, οὕτως

Μέλλων.

θά ἄγγελλω, ἤσ, ἤ,

όμεν, ἤτε, ὕτως

Ἄοριστος α'.

Παρακείμενος.

Ἐπερσυντελικός.

ἄγγειλα, ας, εἰ, ἔχω, ἔχεις, ἔχει...
ἄγγειλομεν, αἴτε, ἀν ἄγγειλει

εἶχον, εἶχες, εἶχε...
ἄγγείλει.

Υποτακτική.

'Ενεστώς.	'Αόριστος α'.	Παρακείμενος.
ἀγγέλλω, ης, η, ωμεν, ητε, ωσι	ἀγγείλω, ης, η, ωμεν, ητε, ωσι	ἔχω, ης, η ... ἀγγείλη

Προστακτική.

'Ενεστώς.	'Αόριστος α'.	Παρακείμ.
ἄγγελε, ἄς ἀγγέλλη, ἀγγέλλετε, ἄς ἀγγέλλωσι.	ἄγγειλον, ἄς ἀγγείλη, ἄγγειλατε, ἄς ἀγγείλωσι.	ἔχε, ἄς ἔχη... ἀγγείλη

Μετοχή.

'Ενεστώς.	'Αόριστος α'.
ἀγγέλλων-ουσα-ον	ἀγγείλας-κσα-κν

Παρατηρήσεις.

§ 414. Τὰ **ὕγρὸληκτα** ρήματα τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα **λ** γράφονται εἰς τὸν ἐνεστώτη, παρατατικὸν καὶ διαρκῆ μέλλοντα μὲ δύο **λ**.

§ 415. Τὰ ὑγρόληκτα ἐκτείνουσι εἰς τὸν ἀόριστον τὸ θεματικὸν φωνῆεν εἰς μακρόν, ἤτοι τὸ **α** βραχὺ εἰς **η** ἢ **α** μακρόν, τὸ **ε** εἰς **ει**, τὸ **ι** καὶ **υ** βραχέα εἰς **ι** καὶ **υ** μακρά· ὡς βραδύνω ἐβράδυνα, κρίνω ἔκρινα, στέλλω ἔστειλα, ἡμαρτάνω ἡμάρτησα.

§ 416. Εἰς τὰ ὑγρόληκτα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν **αι** ἐκπίπτει τὸ **ι**· ὡς θερμαίνω ἐθέρμαινα.

Γύμνασμα.—Κλίνον τὰ ρήματα :

κρίνω, στέλλω, κλίνω, σπείρω, μένω, ψάλλω, λευκαίνω, μαραίνω, ὑφαίνω, παχύνω, δέρω, μολύνω, απομακρύνω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστική.

Ἐρεστώσ.

ἀγγέλλομαι, εσαι, εται,
όμεθα, εσθε, ονται.

Μέλλων.

θή ἀγγελῶ, ῆς, ῆ,
όμεν, ῆτε, ὡσι.

Παρακείμενος.

ἔχω, εις. ει . . . ἀγγελῆ,

Παρατατικός.

ἠγγέλλομαι, εσο, ετο,
όμεθα, εσθε, οντο.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἠγγέλομαι, ης, η,
ημεν, ητε, ησαν

ὑπερσυντακτικός.

εἶχον, ες, ε . . . ἀγγελῆ

ὑποτακτική.

Ἐρεστώσ.

ἀγγέλλομαι, ησαι, ηται,

όμεθα, ησθε, ωνται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγέλομαι, ῆς, ῆ,
όμεν, ῆτε, ὡσι

Παρακείμενος.

ἔχω, ης, η . . .
ἀγγελῆ

Προστακτική.

Ἐρεστώσ.

ἀγγέλλου, ἄς ἀγγέλληται,

ἀγγέλλεσθε, ἄς ἀγγέλλωνται

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγέλληται, ἄς ἀγγέλλῃ,
ἀγγέλλητε, ἄς ἀγγέλλῶσι.

Παρακείμενος.

ἔχει, ἄς ἔχη . . .
ἀγγέλλῃ.

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

Παθ. ἀόρ. α'.

ἀγγελλόμενος-η-ον

ἀγγεληθείς-εἰσα-έν.

Παρακείμενος ἠγγελεμένος-η-ον.

Παρατηρήσεις.

§ 417. Πολλὰ υγρόληκτα ρήματα ἔχουσι δευτερον παθητικὸν ἀόριστον ὡς στέλλομαι, ἐστάλην.

§ 418. Ὁ δευτερος παθητικὸς ἀόριστος κλίνεται, ὡς ὁ πρῶτος παθητικὸς ἀόριστος, με μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι δὲν ἔχει **θ**

§ 419. Υγρόληκτὰ τινὰ ἔχοντα χαρακτῆρα **ν** ἀποβάλλουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον πρῶτον ὡς κρίρομαι, ἐκρίθην.

§ 420. Εἰς τὸν πρῶτον παθητικὸν ἀόριστον υγρόληκτων τινῶν ρημάτων γίνεται μετάθεσις γραμμάτων ὡς βάλλομαι, ἐβλήθην, τέμνομαι, ἐτμήθην.

§ 421. Ὅσα υγρόληκτα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν **ε** ἢ **ει**, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς τὸν παθητικὸν **ε**' ἀόριστον εἰς **α** ὡς φθείρομαι, ἐφθάρην.

§ 422. Ὁ χαρακτῆρ **ν** υγρόληκτων τινῶν ρημάτων πρὸ τῆς καταλήξεως τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τρέπεται εἰς **μ**, ἄλλων δὲ πάλιν ἀποβάλλεται ὡς κρίρομαι, κεκριμένος, ζηροῖτομαι, ἐξηραμμένος.

§ 423. Εἰς τὰ υγρόληκτα τὰ ἔχοντα ἐν τῷ θέματι **αι** ἀποβάλλεται τὸ **ι** εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον **α**' καὶ εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ὡς θερμαῖτομαι, ἐθερμάνθην· μαραιῖτομαι, μεμαραμμένος.

Γύνασμα.—Κλῖνον τὰ ἐξῆς ὑγ ὄληκτα ῥήματα :

ἐπραίνομαι, στέλλομαι, αἰσχύνομαι, αἰσθάνομαι, μαραίνομαι, θερμαίνομαι, κρίνομαι, φαίνομαι, ψάλλομαι, αὐξάνομαι, τέμνομαι, κατακλίνομαι.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ἢ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 424. **Συνηρημένα ἢ περισπώμενα** λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα **α, ε, ο,** καὶ συναίρουσιν αὐτὸν μετὰ τῶν φωνέντων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ὡς τιμάω-ῶ, ποιέω-ῶ, δηλόω-ῶ.

§ 425. Τὰ συνηρημένα ῥήματα λέγονται καὶ **περισπώμενα**, διότι περισπῶνται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ὡς τιμῶ, τιμῆς, τιμῆ.

§ 426. Ὁ τύπος κατὰ τὸν ὅποιον κλίνονται τὰ περισπώμενα ῥήματα λέγεται **συζυγία τῶν περισπωμένων**. Αὕτη διαίρεται εἰς τρεῖς ἄλλας, ἧτοι εἰς **α', β' καὶ γ'.**

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 427. Κατὰ τὴν **α'** συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται, ὅσα ῥήματα ἔχουσι χαρακτηῖρα **α** ὡς γελάω=γελάω.

§ 428. Τὰ περισπώμενα τῆς **α'** συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς :

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστική.	Ἑποτακτική.	Προστοκτική.
τιμάω-τιμῶ	τιμάω-τιμῶ	—
τιμάεις-τιμάῃς	τιμάῃς-τιμάῃς	τίμα-τίμα
τιμάει-τιμάῃ	τιμάῃ-τιμάῃ	ἄ; τιμάῃ-τιμάῃ
τιμάομεν-τιμῶμεν	τιμάομεν-τιμῶμεν	—
τιμάετε-τιμάτε	τιμάητε-τιμάτε	τιμάετε-τιμάτε
τιμάωσι-τιμῶσι	τιμάωσι-τιμῶσι	ἄ; τιμάωσι-τιμῶσι

Παρατατικός.

ἐτίμαων-ἐτίμων	ἐτίμαες-ἐτίμας	ἐτίμα-ἐτίμα
ἐτίμαομεν-ἐτιμῶμεν	ἐτιμάετε-ἐτιμάτε	ἐτίμαων-ἐτίμων

Μέλλων διαφαίνεται διὰ τὴν ἄνοιαν
 Ἄριστος ἔτιμασθε, ἢ ἔτιμασθε . . .

Παρακείμενος ἔχω τιμήσῃ ἢ ἔχω τετιμημένον
 Ὑπερσυντελικὸς εἶχον τιμήσῃ ἢ εἶχον τετιμημένον

Μετοχή.

Ἐνεστώς.

τιμάων-ῶν,	τιμάουσα-ῶσα,	τιμάον-ῶν.
Ἄριστος	τιμάσας-ασα-αν.	

Παρατηρήσεις.

§ 429. Ὁ χαρακτηριστικὸς α τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς πρώτης συζυγίας μετὰ τοῦ ω, ο καὶ ου τῶν προσωπικῶν κατὰ λήξεων τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ η εἰς α, μετὰ δὲ τοῦ ει καὶ η εἰς α.

§ 430. Τὰ περισπώμενα συναίρονται εἰς τὸν ἐνεστώτα τὸν παρτατικὸν καὶ μέλλοντα· οἱ λοιποὶ αὐτῶν χρόνοι σχηματίζονται ὁμαλῶς, ὡς καὶ οἱ τῶν βαρυτόνων.

§ 431. Τὸ θεματικὸν φωνήεν **α** εἰς τὸν ἄριστον καὶ εἰς τὸν μέλλοντα τρέπεται εἰς **η**, διότι μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ κατὰληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη.

§ 432. Ρήματά τινα ἐξαιρετικῶς συναίρουσιν εἰς **η**· ὡς ζῶ, ζῆς, ζῆ.

Γύνασμα.—Κλίτων τὰ ἐξῆς περισπώμενα ρήματα :

γελῶ, δαπανῶ, ἀγαπῶ, νικῶ, πιπῶ, τολμῶ, σιωπῶ, ἐριωτῶ, πεινῶ, διψῶ, ὀφῶ, χαίρετῶ, ἀπατῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστικὴ

Υποτακτικὴ.

Προτακτικὴ.

τιμάομαι-ῶμαι	τιμάομαι-ῶμαι	—
τιμάεσσι-ἄσαι	τιμάησσι-ἄσαι	τιμάεσο-τιμάου-τιμῶ
τιμάεται-ἄται	τιμάηται-ἄται	ἄς τιμάηται-τιμάται
τιμάομεθα ὠμέθα	τιμάομεθα-ὠμέθα	—
τιμάεσθε-ἄσθε	τιμάησθε-ἄσθε	τιμάεσθε-τιμάσθε
τιμάονται-ῶνται	τιμάωνται ῶνται	ἄς τιμάωνται ῶνται

Παρτατικός.

ἐτιμάομην-ἐτιμῶμην	ἐτιμάομεθα-ἐτιμῶμεθα
ἐτιμάεσο-ἐτιμάσο	ἐτιμάεσθε ἐτιμάσθε
ἐτιμάετο ἐτιμάτο	ἐτιμάοντο-ῶντο.

Μέλλων	θά τιμηθῶ, ῆς, ῆ . . .
Παθ. ἀόριστος α'	ἐτιμηθην
Παρακείμενος	ἔχω τιμηθῆ ἢ εἶμι τετιμημένος-η-ον
Ὑπερσυντελικός	εἶχον τιμηθῆ ἢ ἤμην τετιμημένος-η-ον.

Μετοχή.

Ἐνεστώς	τιμαόμενος ὄμενος-η-ον
Παθ. ἀόρ.	τιμηθείς-εἰσα-έν
Παρακείμενος	τετιμημένος-η-ον.

Γύμνασια. — Κλίτον τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσῳ ρήματα εἰς τὴν παθητικὴν ἢ μέσην φωνήν.

B' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 433. Κετὰ τὴν B' συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ρήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτῆρα ε.

§ 434. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς B' συζυγίας κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὀριστική.	Ὑποτακτική.	Προστακτική.
ποιέω-ποιῶ	ποιέω-ποιῶ	—
ποιεῖς-ποιεῖς	ποιήης-ποιῆῃς	ποιεε-ποιεε
ποιεῖ-ποιεῖ	ποιήη-ποιῆῃ	ᾶς, ποιήη-ποιῆῃ
ποιέομεν-ποιούμεν	ποιέωμεν-ποιῶμεν	—
ποιέετε-ποιεῖτε	ποιήητε-ποιῆητε	ποιέετε-ποιεῖτε
ποιέουσι-ποιούσι	ποιέωσι-ποιῶσι	ᾶς, ποιέωσι-ποιῶσι.

Παρατατικός.

ἐποίουν-ἐποίουν	ἐποίηες-ἐποίηεις	ἐποίηε-ἐποίηει
ἐποιούμεν-ἐποιούμεν	ἐποιέετε-ἐποιείτε	ἐποίουν-ἐποίουν
Μέλλων	θά ποιήσω, ης, η....	
Ἄριστος	ἐποίησα	
Παρακείμενος	ἔχω ποιήσῃ ἢ ἔχω πεποιημένον.	
ὑπερσυντελικός	εἶχον ποιήτη ἢ εἶχον πεποιημένον.	

Μετοχή.

Ἐνεστώς. ὁ ποιέων-ων, ἡ ποιέουσα-ούσα, τὸ ποιέον-ούον.
Ἄριστος. ὁ ποιήσας-ασα-αν.

Παρατηρήσεις.

§ 435. Ὁ χαρακτήρ ε τῶν περισπωμένων ρημάτων τῆς β' συζυγίας μετὰ τοῦ ω τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τρέπεται εἰς ω, μετὰ τοῦ ε καὶ εἰ εἰς εἰ, μετὰ τοῦ η εἰς η, μετὰ τοῦ η εἰς η καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ οὐ εἰς οὐ.

§ 436. Ἡ εὐκτική γίνεται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς ἢ ἐκ τοῦ παρατατικοῦ καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῆς ὀριστικῆς μετὰ τῶν εἴθε νά· ὡς εἴθε γὰ ποιῶ.

§ 437. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε εἰς τὸν μέλλοντα καὶ τὸν ἄριστον τρέπεται εἰς η.

§ 438. Ρήματα τινα συνκίρουνται, ὅπου συμπίπτουσι δύο ε· ὡς π.λέεις-π.λεῖς, π.λέει π.λεῖ.

Γύμνασμα.— Κλῖνον τὰ ρήματα :

ἐπαινῶ, ὠφελῶ, κινῶ, εὐτυχῶ, ζητῶ, ὀμιλῶ, πολεμῶ, εὐεργετῶ, πωλῶ, φιλῶ, μισῶ, παραιτῶ, πλέω, ρέω.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐρεστώς.

Ὁριστική.	Ἑποτακτική.	Προστακτική.
ποιέομαι-οὔμαι	ποιέωμαι-ῶμαι	—
ποιέεσσι-εἴσσι	ποιήσσι-ῆσσι	ποιέεσσι-ποιέου-ποιού
ποιέεσσι-εἴται	ποιήηται-ῆται	ᾶς ποιήηται-ποιῆται
ποιεόμεθα οὔμεθα	ποιεώμεθα-ώμεθα	—
ποιέεσθε-εἴσθε	ποιήσθε-ῆσθε	ποιέεσθε ποιείσθε
ποιέονται-οὔνται	ποιέονται ᾶνται	ᾶς ποιέονται-ᾶνται

Παρατατικός.

ἐποιέομαι-οὔμαι	ἐποιέεσσι εἴσσι	ἐποιέεσσι-εἴσσι
ἐποιεόμεθα-οὔμεθα	ἐποιέεσθε-εἴσθε	ἐποιέονται-οὔνται
<i>Μέλλων.</i>	ἔχῃ ποιηθῶ, ῆς, ῆ . . .	
<i>Παθ. ἀόριστος α'</i>	ἐποιήθη	
<i>Παρακείμενος</i>	ἔχω ποιηθῆ ἢ εἶμαι πεποιτημένος-ῆ-ον	
<i>Ἐπερουντελικός.</i>	εἶχον ποιηθῆ ἢ ἦμαι πεποιτημένος-ῆ-ον	

Μετοχή.

Ἐρεστώς.	ποιεόμενος-οὔμενος-ῆ-ον.
<i>Παθ. ἀόρ.</i>	ποιηθείς-εἰσ-έν.
<i>Παρακείμενος.</i>	πεποιτημένος-ῆ-ον.

Γύμνασμα. — Κλίνον τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνάσματι ρήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

§ 439. Κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλίνονται τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ο.

§ 440. Τὰ ῥήματα τῆς τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων κλίνονται οὕτω:

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστική.

Ἵποτακτική.

Προστακτική.

δηλώω-δηλώ	δηλώω-ῶ	—
δηλόεις-δηλοῖς	δηλόης-δηλοῖς	δήλοε δήλου
δηλόει-δηλοῖ	δηλόη-δηλοῖ	ῆ; δηλόη-δηλοῖ
δηλόομεν-δηλοῦμεν	δηλόωμεν-δηλωῶμεν	—
δηλόετε-δηλοῦτε	δηλόητε-δηλωῶτε	δηλόετε-δηλοῦτε
δηλόουσι-οῦσι	δηλώωσι-δηλωῶσι	ῆ; δηλώωσι-δηλωῶσι

Παρατατικός.

ἐδήλοον ἐδήλουν	ἐδήλοες ἐδήλους	ἐδήλοε-ἐδήλου
ἐδηλόομεν ἐδηλοῦμεν	ἐδηλόετε-ἐδηλοῦτε	ἐδήλοον-ἐδήλουν

Μέλλων.

θά δηλώσω, ἦς, ἦ . . .

Ἀόριστος.

ἐδήλωσα

Παρακείμενος.

ἔχω δηλώσει ἢ ἔχω δεδηλωμένον

Ἵπερσυντελικός.

εἶχον δηλώσει ἢ εἶχον δεδηλωμένον

Μετοχή.

Ἐνεστώς. ὁ δηλώνων, ἡ δηλόουσα-οὔσα, τὸ δηλόον-οῦν

Ἀόριστος. ὁ δηλώσας-ασα-αν

Παρατηρήσεις.

§ 441. Ὁ χαρακτήρ **ο** τῶν ρημάτων τῆς γ' συζυγίας μετὰ τοῦ **ει** καὶ **η** τρέπεται εἰς **οι**, μετὰ τοῦ **η** καὶ **ω** εἰς **ω**, μετὰ δὲ τοῦ **ε**, **ο** καὶ **ου** εἰς **ου**.

§ 442. Ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς γράφεται, ὅπως καὶ ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς.

§ 443. Ὁ χαρακτήρ **ο** εἰς τὸν μέλλοντα καὶ εἰς τὸν ἀόριστον ἐκτείνεται εἰς **ω**.

§ 445. Τὰ ρήματα τῆς γ' συζυγίας τῶν περισπωμένων μεταχειρίζομεθα συνήθως ὡς βαρύτερα παρενθέτοντες μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως **ν'** ὡς *πληρῶ-πληρῶω*.

Γύνασμα. —

Ζημιῶ, κατορθῶ, πληρῶ, φανερῶ, δουλῶ, ἐρημῶ, σκηνῶ, ἐπικυρῶ, βεβαιῶ, ἐλευθερῶ.

Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ἐνεστώς.

Ὅριστικὴ.	Ἐποτακτικὴ.	Προστακτικὴ.
δηλόμαι-οὔμαι	δηλόωμαι-ῶμαι	—
δηλέσσι-οὔσσι	δηλόησσι-ῶσσι	δηλόου-δηλοῦ
δηλέσται-οὔται	δηλόηται-ῶται	ἄς δηλόηται-ῶται
δηλόμεθα-οὔμεθα	δηλόώμεθα-ῶμεθα	—
δηλέσθε-οὔσθε	δηλόησθε ῶσθε	δηλέσθε-οὔσθε
δηλόοντα-οὔντα	δηλῶντα-ῶντα	ἄς δηλῶνται-ῶνται

Παρατατικός.

ἐδηλοῦμαι-οὔμαι	ἐδηλόεσο-οὔσο	ἐδηλόετο-οὔτο
ἐδηλοῦμεθα-οὔμεθα	ἐδηλόεσθε-οὔσθε	ἐδηλόετο-οὔντο

Μέλλων.   θά δηλωθῶ, ῆς, ῆ . . . .

Παθ. ἀόρ. α'.   ἐδηλώθην, ης, η . . . .

Παρακείμενος.   ἔχω δηλωθῆ ἢ εἶμι δεδηλωμένος-η-ον

Ἵπερορτελικός.   εἶχον δηλωθῆ ἢ ἤμην δεδηλωμένος-η-ον

Μετοχή.

Ἐνεστώς.   δηλούμενος-οὔμενος η-ον

Παθ. ἀόριστος.   δηλωθείς-είσας-έν

Παρακείμενος.   δεδηλωμένος-η-ον

Γύνασμα. — Κλίτων τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ γυμνασματι ῥήματα ἐν τῇ μέσῃ ἢ παθητικῇ φωνῇ.

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 445. Ἄκλιτα λέγονται τὰ μέρη τοῦ λόγου, τὰ ὅποια δὲν κλίνονται.

§ 446. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου εἶναι τέσσαρα: ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

1. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 447. Πρόθεσις λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια τίθενται πρὸ τῶν λέξεων καὶ φανεροῦσι διακρότους σχέσεις ὡς εἰς τὴν οἰκίαν, καθ' ὁδόν.

§ 448. Αἱ προθέσεις εἶναι κύριαι ἢ καταχρηστικαί.

§ 449. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶναι 18, διακρίνονται δὲ εἰς ἕξ μονοσυλλάβους, ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ), σύν, πρός, πρό, καὶ εἰς δώδεκα δισυλλάβους, ἀνά, κατά, διά, μετό, παρό, ἀντί, ἐπί, περὶ, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

§ 450. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶναι: ἄχοι, μέχοι, ἄνει, ἔνεκα, πλύν, χωρίς, ἐντός, χάριν, ἄμα, μιά.

Παρατηρήσεις.

§ 451. Ἡ ἐκ πρό φωνήεντος τρέπεται εἰς ἐξ· ὡς ἐκ Μεγάρων, ἐξ Ἀθηνῶν.

§ 452. Τὰ τελικὰ φωνήεντα τῶν προθέσεων πρό φωνήεντος ἐκθλιβονται ἐκτός τῆς πρό καὶ τῆς περὶ· ὡ, κατ' ἐμοῦ, περὶ αὐτοῦ, πρό ἡμῶν.

§ 453. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν προθέσεων εἶναι βραχέα.

Γύμνασμα.— Θέσον εἰς τὰς ἐπομένους προτάσεις τὰς καταλλήλους προθέσεις.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ Ἄνδρέας ἐκάθητο — τῶν τέκνων του — τὴν σκιάδα τοῦ κήπου του. Δύο χρυσαλλίδες ἔχουσαι ποικιλόχρωμα πτερὰ εἰσῆλθον — τοῦ παραθύρου καὶ ἤρχισαν νὰ πειῶσι — τὸ φῶς τῆς λυχνίας, τὴν ὁποίαν — ὀλίγον εἶχον ἀνάψῃ.

2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 454. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι περιδιορίζουσι τὰ ῥήματα.

§ 455. Τὰ ἐπιρρήματα φηνεύουσι χρόνον, τόπον, τρόπον,

καὶ ποσόν· διὸ διακρίνονται εἰς χρονικά, τοπικά, τροπικά καὶ ποσωτικά.

Παραδείγματα.

α') Χρονικά: αὔριον, σήμερον, χθές, τώρα, ἔπειτα, ἄλλοτε, πότε, πέρυσι.

β') Τοπικά: ἄνω, κάτω, ἔξω, ἐνταῦθα, ἀλλοχοῦ, πέραν, πλησίον.

γ') Τροπικά: καλῶς, κακῶς, πεζῆ, σωρηδόν, αἰθῆνης, οὔτως.

δ') Ποσωτικά: λίαν, πολύ, σφόδρα, ὀλίγον, μάλιστα, πολλακίς.

Παρατηρήσεις

§ 456. Τὰ εἰς **οἶ** καὶ **θι** λήγοντα ἐπιρρήματα φανερώνουσι τὴν ἐν τῷ τόπῳ στάσιν, τὰ εἰς **δε** καὶ **σε** τὴν εἰς τόπον κίνησιν, τὰ δὲ εἰς **θεν** τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν.

§ 457. Τὰ δίχρονα εἰς τὸ τέλος τῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἐν γένει εἰς τὸ τέλος ὅλων τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου καὶ τῶν ρημάτων εἶναι βραχέα.

§ 458. Εἰς τὰ ἐπιρρήματα κατατάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς:

α') Τὸ δυνητικὸν ἄν.

β') Τὰ δεικτικὰ ἰδοῦ, ἰδε.

γ') Τὰ βεβαιωτικά ναι, γέ.

δ') Τὸ ἐπαινετικὸν εὖγε.

ε') Τὰ εὐχετικά γένοιτο, εἴθε, ἀμήν.

ς') Τὰ ἐπεξηγηματικά ἦτοι, οἶον, ἦγουν καὶ

ζ') Τὰ προτρεπτικά δεῦτε, ἄγε, ἐμπρός.

3. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

§ 459. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι συνδέουσι λέξεις καὶ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας· ὡς ἐγὼ καὶ σύ.

§ 460. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι :

- α') Συμπλεκτικοί : καί, τέ, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.
 β') Ἀντιθετικοί : μέν, δέ, ἀλλά. ὅμως, ἐνῶ, ἄν καί, καίπερ, μολονότι, καίτοι.
 γ') Διαζευκτικοί : ἢ, εἴτε-εἴτε.
 δ') Συμπερασμακτικοί ἢ συλλογιστικοί : λοιπόν, ἄρα, ὥστε, ὅθεν, ἐπομένως.
 ε') Αἰτιολογικοί : διότι, καθότι, ἐπειδή.
 ς') Χρονικοί : ὅτε, ὁπότε, ἕως, ὅταν, ἀφοῦ, ἐνῶ, μέχρις οὔ, ἀφότου, ἄμα.
 ζ') Ὑποθετικοί : εἰ, ἐάν, ἄν.
 η') Τελικοί : νά, ἵνα, ὅπως.
 θ') Εἰδικοί : ὅτι, ὡς.

4. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 461. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν αἰσθημά τι τῆς ψυχῆς εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον.

§ 462. Τὰ συνθηθέστερα ἐπιφωνήματα εἶναι τὰ ἐξῆς :

- α') Τὸ κλητικὸν ὦ.
 β') Τὸ θαυμαστικὸν ὦ!
 γ') Τὰ σχετλιαστικὰ φεῦ, ἀλλοίμονον, οἶμοι.
 δ') Τὰ γελαστικὰ ἄ, ἄ.
 ε') Τὸ ἐκπληκτικὸν ἄ!

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

— — — — —

§ 463. Ἐτυμολογικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων ἐκ τῶν ἐτύμων καὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

§ 464. Ἐτυμον λέγεται ἡ πρωτότυπος ρίζα, ἐξ ἧς σχηματίζονται συνήθως ἄλλαι λέξεις, προσδύματα δὲ τὰ προστιθέμενα εἰς τὸ ἔτυμον γράμματα.

ΠΕΡΙ ΛΕΞΕΩΝ

§ 465. Αἱ λέξεις εἶναι τεσσάρων εἰδῶν: ἀπλαῖ, σύνθετοι, πρωτότυποι καὶ παράγωγοι.

Ἀπλαῖ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς λέξεως, σύνθετοι δὲ ἐκείναι, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦνται ἐκ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων λέξεων· ὡς λόγος, παρά.λογος.

Πρωτότυπος εἶναι ἡ λέξις, ὅταν παράγῃται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ θέματος, παράγωγος δὲ, ὅταν παράγῃται ἐξ ἄλλης λέξεως· ὡς λέγω = λόγος = λογικός.

§ 466. Τὸ ἐτυμολογικὸν διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον μὲν διδάσκει τὴν ὀρθὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ὀρθὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

Α΄ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

§ 467. **Ρηματικά ὀνόματα** λέγονται, ὅσα παράγονται ἐκ ρημάτων, **παρώνυμα** δέ, ὅσα παράγονται ἐξ ὀνομάτων.

Ἄρσενικά οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 468. Τὰ ἐκ ρημάτων πρᾶξιμα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς **της, τηρ, τωρ, ευς, ος, τος, μος**·

π. χ.	κρίνω — κριτής	σώζω — σωτήρ
	λέγω — ρήτωρ	γράφω — γραφεύς
	βοηθῶ — βοηθός	θνήσκω — θάνατος
	διώκω — διωγμός.	

Γύμνασμα. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων ρημάτων: δικάζω, ψεύδομαι, κλέπτω, ἐργάζομαι, ἐπαιτῶ, διανέμω, δίδω, ψάλλω, νικῶ, δανειζώ, καλῶ, σπείρω, ποιῶ, μανθάνω, πίνω, λέγω, κλαίω, ὀδύρομαι.

Θηλυκὰ οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 469. Ταῦτα λήγουσιν εἰς **η, α, εια, ια, ανη, δις, θρα, τρα, στρα**·

π. χ.	γράφω — γραφή	δουλεύω — δουλεία
	χαιρῶ — χαιρά	ἀναθνήσκω — ἀναθάθρα
	εὐεργετῶ — εὐεργεσία	σκαίπτω — σκαπάνη
	παλαιῶ — παλαιστρα	παραιτῶ — παραιτησις
	φέρω — φερέτρα	

Γύμνασμα. — Σχημάτισον θηλυκὰ οὐσιαστικά ἐκ τῶν ρημάτων: τρέφω, τίκω, ἀμείβω, γιγνώσκω, τολάπτω, πλέκω, βασιλεύω, τυραννῶ, κείμαι, μελετῶ, καλύπτω, ξύω, θερμαίνω, κολακεύω, ποιῶ, πράττω, κολυμβῶ, ῥάπτω, διασκεδάζω.

Οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.

§ 470. Τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα οὐδέτερα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς τον, μα, σμα, ανον, τρον, θρον, τήριον, ος·

π. χ. πίνω — ποτόν	ἀκούω — ἀκουσμα
ποιῶ — ποίημα	δρέπω — δρέπανον
τρυάττω — τάρακτρον	κλείω — κλειθρον
ἀναγινώσκω — ἀναγνωστήριον	βάλλω — βέλος.

Γύμνασμα. — Σχημάτισον οὐδέτερα οὐσιαστικά ἐκ τῶν ρηματων: σπουδάζω, φύω, ἀναγινώσκω, πλάττω, δικάζω, μανθάνω, πράττω, λούω, βαίνω, βλέπω, ὑφαίνω, σκευάζω, ψεύδομαι, ἄδω, ἀναπαύομαι, φέρω.

Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.

§ 471. Ταῦτα λήγουσιν εἰς α, η, ια, εια, οια, της, ουνη.

π. χ. σοφός — σοφία	εὔνους — εὔνοια
ἀμελής — ἀμέλεια	δίκαιος — δικαιοσύνη
ἴσος — ἰσότης	θερμή — θερμη

Γύμνασμα. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπιθέτων: φίλος, ἐπιμελής, γλυκύς, ἀξιος, ταχύς, ἐχθρά, βοηθός, ὑγιής, πλατύς, παχύς, ἄφρων, καθαρός, εὐτυχής, ἐταῖρος, κόλαξ.

Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 472. Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, διακρίνονται εἰς:

α') Μεγεθυντικά λήγοντα εἰς ων καὶ ιας· ὡς χεῖ-
λες — χεῖλων, φρόνιμος — φρονηματίας.

β') Ὑποκοριστικά ἢ σμικρουντικά λήγοντα εἰς
ιον, ἰσκος, αριον, υλλιον, υφιον, υδριον, ἰδιον.

π. χ. βιβλος — βιβλίον

δένδρον — δενδρύλλιον

οἶκος — οἰκίσκος

κέρη — κοράσιον

ἄνθρωπος — ἀνθρωπάριον

νέφος — νεφύδριον

ζῶον — ζωύριον

μάχαιρα — μαχαιρίδιον.

γ') Γονεωνυμικά λήγοντα εἰς ἰδευς· ὡς *λέων-λεον-τιδευς, ἀετός-ἀετιδευς.*

δ') Ἐθνικά λήγοντα εἰς ἰος, εἰος, αἰος, ατης, πτης, ευς, ανος, ηνος, ωτης, ἰνος·

π. χ. Πάρος — Πάριος

Μασσαλία — Μασσαλιώτης

Μιτυλήνη — Μιτυληναῖος

Μέγαρα — Μεγαρεὺς

Ἄργος — Ἀργεῖος

Ἄσια — Ἀσιανός

Σπάρτη — Σπαρτιάτης

Κύζικος — Κυζικηνός

Αἴγινα — Αἰγινήτης

Τάρς — Ταραντίνος.

ε') Τοπικά λήγοντα εἰς ὶων, ἰτης, εἰον· π. χ. *ρόδοι-ροδάι, γυνή-γυναικίτη καὶ γυναικωρίτης, μάγειρος-μαγειρεῖον.*

ς') Πατρωνυμικά λήγοντα εἰς ἀδης καὶ ἰδης· ὡς *Γεώργιος-Γεωργιάδης, Ἀνδρέας-Ἀνδρεάδης, Ἰωάννης-Ἰωαννίδης.*

Γύμνασια. — Σχημάτισον οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν :

κῆπος, ζῶον, Δημήτριος, Ἀστάκη, ἄνθος, κάπνιλος, λύκος, ἄνθρωπος, παῖς, Ρόδος, Ἰταλία, ἰχθύς, νῆσος, ξύλον, λέξις, σκάφος, Ἀθῆναι, Ρώμη, Λάμψακος, Ἡρακλῆς, γαστήρ, καύχημα, γραφεύς, λιμὴν, ἀπάτη, αἶξ.

Ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 473. Ταῦτα λήγουσιν εἰς ἰος, εἰος, ωος, αἰος,

ικός, ρος, λεος, λος, μος, ιμος, εις, ωδης, ινος, ους, εινος, ηλος, ηρος, οιος·

π. χ.	πατήρ—πάτριος	ὑψος—ὑψηλός
	τέλος—τέλειος	ἥρωσ—ἥρῳσ
	φύσις—φυσικός	πῆχυς—πηχιαίος
	σιγή—σιγηλός	ἰσχύς—ἰσχυρός
	χρήσις—χρήσιμος	πείνα πειναλέος
	ξύλον—ξύλωδης	ἄστηρ—ἄστερῆς
	ἄργυρος—ἀργυροῦς	ξύλον—ξύλιος
	ἄλγος—ἀλγεινός	μόχθος—μοχθηρός
	ἀνία—ἀνιάρῳς	γέλωσ—γελοῖος.

Γύναδια.—Σχηματίσθον ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐποικίω. οὐσιαστικῶν: μήτηρ, ἀρχή, χάρις, ἀπάτη, μάχη, νόσος, πένθος, τιμή, φίλος, δαπάνη, λύσσα, εὐωδία, πέτρα, χρυσός, τροφή, ἔλεος, φῶς, σκότος, τέλος, ἄνθρωπος, βασιλεύς, βορράς, νότος, ἀγορά, λόγος, διψα.

§ 474. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιθέτων.

Φίλος—φιλικός, τέλειος—τελειωτικός.
 Δύο—δεύτερος—δευτεραίος—διπλοῦς—διπλάσιος.
 Τέσσαρα—τέταρτος—τεταρταίος—τετραπλοῦς—τετραπλάσιος.

§ 475. Ἐπίθετα ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων.

πρὸ—πρότερος—πρῶτος, ὕστερον—ὑστεραίος—ὑστατος.
 πλησίον—πλησιέστερος—πλησιέστατος,
 κάτω—κατώτερος—κατώτατος,
 ὑπέρ—ὑπέρτερος—ὑπέρτατος—ὑπατος,
 ἔμπροσθεν—ἐμπρόσθιος, σήμερον—σημερινός.

§ 476. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.

λείπω — λοιπός

φεύγω — φυγὰς

ἔλεω — ἐλεήμων

πειθω — πιθανός

στείλω — στιλπνός

γράφω — γραπτός

λύω — λυτέος

πίνω — ποτόν.

Παραιήρησις.

§ 477. Τὰ λήγοντα εἰς **τος** καὶ **τεος** ἐπίθετα λέγονται **ρηματικά**. Ἐκ τούτων, τὰ μὲν εἰς **τος** λήγοντα σημαίνουσι, τὸ δυνατόν νὰ γίνῃ, τὰ δὲ εἰς **τεος**, τὸ πρέπον νὰ γίνῃ.

Γύμνασμα — Σχημάτισον ἐπίθετα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :

ἐγγύς, ἀπό, πέντε, πιστεύω, διώκω, ἔξω, ὀπίσθεν, οἰκτεῖρω, λάμπω, ἔξ, σαφής, χθές, ἔσω, πέρυσσι, μακράν, πάντοτε, ἑπτὰ, πρῶτῃ

§ 478. Ρήματα ἐξ οὐσιαστικῶν.

πόθος — ποθῶ

κῆρυξ — κηρύττω

βῆρος — βαρύνω

τιμῆ — τιμῶ

ἄγγελος — ἀγγέλλω

ἐλπίς — ἐλπίζω

θερμη — θερμαίνω

βασιλεύς — βασιλεύω

δικη — δικαζω.

§ 479. Ρήματα ἐξ ἐπιθέτων.

εὐτυχής — εὐτυχῶ

καθαρός — καθίρω

ἀληθής — ἀληθεύω

ποικίλος — ποικίλλω

ἔτοιμος — ἐτοιμάζω

μαλακός — μαλασσω

λευκός — λευκαίνω

τυφλός — τυφλώττω

δούλος — δουλῶ

φύλαξ — φυλάττω

βραδύς — βραδύνω.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ῥήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων :
 ἀγάπη, δοῦλος, ἄρπαξ, πάχος, χάρις, ὕδρις, τόνος, βρα-
 χύς, ξηρός, χορός, ἵππος, ὁδός, μῆκος, πρῶτος, φαιδρός,
 κίνδυνος, πείνα, δόξα, μισθός, στολή, δυστυχής, ἀσθενής,
 ψάραξ, ἀτακτος, χωλός, κόλαξ, λιμός.

§ 480. Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

χωρίς—χωρίζω

πλητίον—πλησιάζω

ἔγγυς—ἐγγίζω

δίγχι—διγχάζω

ἄ, ἄ—καγγάζω.

Ἐπιρρήματα ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 481. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα λή-
 γουσι εἰς **δον, δε, οι, θεν, οι, θι** ὡς

ἀγέλη—ἀγεληδόν

Ἀθήνη—Ἀθήησι

Μέγαρα—Μεγάρωνδε

μήτηρ—μητρόθεν

οἶκος—οἴκω

ἀγρός—ἀγρόθι.

Παρατηρήσεις.

§ 482. Τὰ εἰς **θον** λήγοντα ἐπιρρήματα εἶναι **τροπικά**.

§ 483. Ὅσα ἐπιρρήματα λήγουσι εἰς **δε**, σημαίνουσι τὴν
 εἰς τόπον κίνησιν, ὅσα δὲ εἰς **θι, οι καὶ οι** τὴν ἐν τόπῳ
 στάσιν.

§ 484. Τὰ λήγοντα εἰς **θεν** σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου
 κίνησιν.

Γύμνασμα.—Σχημάτισον ἐπιρρήματα ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν :

σωρός, πατήρ, οὐρανός, ρίζα, κρουρός, Θῆβαι, οἶκος

Κέρκυρα.

§ 485. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιθέτων.

καλός — καλῶς — καλλίτερον ἢ κάλλιον — κάλλιστα	
νέος — νεωστὶ	πεζός — πεζῇ
μακρός — μακρὰν	πᾶς — πανταχοῦ
πάνδημος — πανδημίει	πᾶς — πάντοτε
πολύς — πολλαίκις	πέντε — πεντάκις.

Παρατηρήσεις.

§ 486. Τὰ εἰς ὧς λήγοντα τροπικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ θετικοῦ τῶν ἐπιθέτων διὰ τροπῆς τοῦ ν εἰς ς.

§ 487. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα συγκριτικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς τοῦ οὐδετέρου τῶν συγκριτικῶν, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ ἐκ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς τῶν ὑπερθετικῶν.

§ 488. Ὅσα ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ τῆς γενικῆς ὀνομάτων, λέγονται **γενικοφάνη**, ὅσα ἐκ τῆς δοτικῆς **δοτικοφάνη** καὶ ὅσα ἐκ τῆς αἰτιατικῆς, **αἰτιατικοφάνη**.

§ 489. Τὰ ἐξ ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων παραγόμενα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς **ακίς**, πλὴν τοῦ **ἑπαξ**, δις καὶ **τοίς**.

Γύνασμα. — Σηματίσων ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

ἑμισθος, πᾶς, κακός, τέσσαρα, ἀγέλαστος, δημόσιος, ἐκατόν, ἀκαιρος, δέκα, ἴδιος, ἦσυχος, πολὺς, ὀλίγος, ταχύς, ἐκασίς, ἐπιτυχής, ἠδύς, σφοδρός.

§ 490. Ἐπιρρήματα ἐξ ἀντωνυμιῶν.

ἄλλος — ἄλλοθι, ἄλλοτε, ἄλλοθεν, ἀλλαχοῦ, ἀλλαχόσε, ἑκαστος — ἐκάστοτε, (ἐκασταχοῦ),

Περὶ συνθέσεως

πόσος—ποσάκις, πότε, πόσον,
τόσος—τοσάκις, τότε, τόσον,
αὐτός—αὐτοῦ, αὐτόσε, αὐτόθεν, αὐτόθι.

§ 491. Ἐπιρρήματα ἐκ ρημάτων καὶ μετοχῶν.

τρέχω—τροχάδην	μιγνύω—μίγδην
κράπτω—κρούδην	ἀναφαίνω—ἀναφανδόν
φύρω—φύρδην	ἐλληνίζω—ἐλληνιστί
ἐτραχλμένος—ἐτραχλμένως	ὁμολογούμενος—ὁμολογουμένως

§ 492. Ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιρρημάτων.

ἄνω—ἄνωτέρω, ἄνωτάτω, ἄνωθεν,
κάτω—κατωτέρω, κατωτάτω, κάτωθεν,
ἐκεῖ—ἐκεῖσε, ἐκεῖθεν.

Γύνασμα.—Σχηματίζονται ἐπιρρήματα ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων :
ἐμπρός, ὀπίσω, ἔξω, αἴρω, ἐκάτερος, οὗτος, βαίνω, γαλ-
αίζω, σπείρω, κύκλω, πανταχοῦ, ἔσω, ἐσπευσμένος.

Β' ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

§ 493. **Σύνθετος** λέγεται πᾶσα λέξις ἀποτελουμένη ἐκ
δύο λέξεων ὡς Ἑλλησπορτος.

§ 494. **Πολυσύνθετος** λέγεται ἡ λέξις, ὅταν ἀποτε-
ληται ἐκ περισσοτέρων τῶν δύο λέξεων ὡς ἀτελιξέρομαι.

§ 495. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν.

ζῶον—φυτὸν = ζωόφυτον.

Γύνασμα.—Διάκρινον τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται αἱ
ἐπόμεναι λέξεις :

ἀτμόσφαιρα, γήλοφος, ἀεροναΐτης, βιβλιοθήκη, ναυμαχία, ἀτμόπλοιον, ἀτμάμαξα, ὑδρόμυλος, κωμπολις, Πελοπόννησος, στρουθοκάμηλος, τραγέλαφος, στρατόπεδον, ἀτμόμυλος.

§ 496. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ρημάτων.

ἱστορίαν—γράφω=ἱστοριογράφος.

Γύμνασμα.— Σχηματίζον σύνθετα ὀνόματα ἐκ τῶν ἐπομένων οὐσιαστικῶν καὶ μετροῶν :

ὁ πόλιν—ἔχων, ὁ ἡνία—ἔχων, ὁ γῆν—μετροῶν, ὁ κτήνη—τρέφον, ὁ νόμοις—θέτων, ὁ ξύλα—ἐργαζόμενος, ὁ ὁδοὺς—περῶν, ὁ χόρτα—τρώγων, ὁ σάρκας—βιβρώσκων, ὁ τὴν νύκτα—φυλάττων, ὁ ἀγγελία—πλάττων, ὁ ὄνιθας—θηρῶν, ὁ χάριτην—πωλῶν, ὁ κλειθρα—ποιῶν, ὁ οἶνον—πίνων, ὁ σχοῦς—ἀρχων, ὁ χοίρους—βόσκων, ὁ πατέρα—κτεινων, ὁ ἄμαξαν—ἐλαύνων, ὁ θάνατον—φέρων, ὁ κακὰ—ἐργαζόμενος, ὁ ῥάβδον—ἔχων, ὁ περὶ φίλων λέγων (φιλολόγος).

§ 497. Ὄνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ταχύς—ποῦς=ταχύπους.

Γύμνασμα.— Διὰκρίνον τὰ ἐπιθετα καὶ τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν ἐγένοντο αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

κακοήθης, γλυκύφρωνος, τρίμηνος, μακρόχειρ, καλλιθρίξ, τετράπους, χρυσόκερως, σιδηρόδρομος, πεντάδραχμον, ἀγαθοεργία, καλλιγραφία, πολύτιμος, ἰσχυρογνώμων, κακόχυμος, πολυετής.

§ 498. Ὄνόματα σύνθετα ἐκ ρημάτων καὶ οὐσιαστικῶν.

ὁ φιλῶν—τὸν λόγον=φιλόλογος.

Γύμνασμα.— Σχηματίζον ὀνόματα σύνθετα ἐκ τῶν ἐπομένων μετροῶν καὶ οὐσιαστικῶν :

ὁ λείπων—τὴν τάξιν, ὁ ριπτόμενος—εἰς κίνδυνον, ὁ φιλῶν—τοὺς ἀνθρώπους, ὁ μισῶν—τὸν ἀδελφόν, ὁ ἀπεφεύγων—

τὸν πόνον, ὁ φέρων—εἶκον, ὁ χαίρων—διὰ τὸ κακόν, ὁ φι-
λῶν—τὴν δόξαν, ὁ ρίπτων—τὴν ἀσπίδα.

§ 499. Ὀνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων.

ὁ πολλὰ—μαθῶν—πολυμαθής.

Γύμνασμα.— Διάνκνον τὰ ἐπιθέτα καὶ τὰ ρήματα, ἐξ ὧν σύγ-
κινεῖται αἱ ἐπόμεναι λέξεις :

παντογνώστης, παντοδύναμος, ἀγαθοεργός, μεγαλόφρων,
μεγαλοπράγμων, πολυγράφος, ὀλιγαρκής, πολυπαθής, πολύ-
πειρος, πολυάσχολος.

§ 500. Ὀνόματα σύνθετα ἐξ ἐπιθέτων.

κυνόλευκος, ἐρυθροκίτριος, καλοκάγαθος, θρασύδειλος,
πάγκαλος, παράγιος.

§ 501. Ὀνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
καὶ οὐσιαστικῶν.

αὐτοκέφαλος, αὐτάδελφος, ἀλλόθρησκος, ἑτερόρρυθμος,
ἀλλόφυλος.

§ 502. Ὀνόματα σύνθετα ἐξ ἀντωνυμιῶν
καὶ ρημάτων.

αὐτήκοος, αὐτάρεσκος, ἑτεροκίνητος, αὐτοκίνητος.

§ 503. Σύνθετα ἐξ ἀκλίτων καὶ κλιτῶν
μερῶν τοῦ λόγου.

α') ἐκ προθέσεων: παράλογος, ἔνδυμα, συγγενής, συμπα-
τριώτης, εἰσόδος, προσβολή, προεξοχή, ἔκθεσις, ἀναφορά, κα-
ταβαίτω, διάλογος, μεταβολή, παράνομος, ἀντάξιος, ἐπι-
στολή, περιγραφή, περιέχω, ἀμφιβολία, ἀποστροφή, ὑποψία,
ὑπέρμαχος.

β') ἐξ ἐπιρρημάτων : ἀεικίνητος, ἀειθαλής, ἀείδιμος, ὀφει-
πλουτος, παλαίφατος, χαμαιμηλον, παλίρροια, παλίμπαι,
ἐξώφυλλον, τηλέγραφος, τηλεόλον.

γ') ἐκ τοῦ στερητικῆς α : ἀόρατος, ἀνάξιος, ἄεργος, ἄ-
φρωνος, ἄυπνος, ἄτεκνος, ἀόμματος, ἄρρωστος, ἀχάριστος,
ἀνεπιτήδειος.

δ') ἐκ τοῦ ἀθροιστικῆς α : ἀδελφός, ἄπας, ἀθρόος.

ε') ἐκ τῶν μορίων ζα, βου, αρι, ευ, ους : ζάπλουτος,
βούκοιτος, βουλιμία, ἀρίδηλος, εὐτυχής, δευτυχής.

Λέξεις παρασύνθετοι.

§ 504. Παρασύνθετοι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι
πράσσονται ἐκ συνθέτων λέξεων· ὡς σύμμαχος, συμμαχῶ,
συμμαχία.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

§ 505. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματι-
κῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς πρέπει νὰ συν-
δέωμεν τὰς λέξεις πρὸς ἀλλήλας, ἵνα ὀμιλῶμεν καὶ γράφωμεν
ὀρθῶς.

ΑΠΑΝ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 506. Πρότασις λέγεται σύνολον λέξεων, διὰ τῶν
ὁποίων ἐκφράζομεν ἔννοιάν τιναν· ὡς ὁ Δημήτριος γράφει,
χρῶν εἶναι λευκή.

§ 507. Ἄπλη λέγεται ἡ πρότασις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐξ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου ἢ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ῥήματος· ὡς ἡ χιών = ὑποκείμενον, εἶναι = συνδετικόν, λευκὴ = κατηγορούμενον· ὁ Δημοσθένης = ὑποκείμενον, γράφει = ῥήμα.

Γύμνασμα.— Διίσκρινον τοῦ ὄρους τῶν ἐπομένων προτάσεων :

Βρέχει—Το μάρορον εἶναι λευκόν—Ἡ γέφυρα εἶναι σιδερέα—Το πλοῖον ἀνεχώρησε—Τὰ ἄνθη εὐωδιάζουνσι—Τὰ πιτνα πετώσι—Ὁ ἀνεμος συρρίζει—Τὰ πρόβατα βόσκουσι—Ἡ γραῖα ἀπέθανε—Τὸ βρέφος κοιμάται—Το ὄξος εἶναι δριμύ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

§ 508. Ὑποκείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλοῦμεν ὡς ὁ κῆπος εἶναι μέγας.

§ 509. Κατηγορούμενον λέγεται ἡ λέξις, ἡ ὁποία φανεροῦναι τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ ὑποκειμένου· ὡς ἡ εἰκὼν εἶναι ὠραία.

§ 510. Πᾶν μέρος τοῦ λόγου τίθεται ὡς ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον ὡς ὁ κῶν ὑλακτεῖ τὸ ἄλφα εἶναι γράμμα.

§ 511. Ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὡς ἡ εἰκὼν εἶναι ὠραία.

Γύμνασμα.—Γράψον δέκα ἀπλᾶς προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΤΙΚΟΥ

§ 512. Συνδετικὸν λέγεται ἡ λέξις, ἣτις συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· ὡς ἡ χιών εἶναι λευκή.

§ 513. Ὡς συνδετικὸν χρησιμεύει συνκρίσιστατα τὸ εἶναι.

Γραμματικὴ Μ. Θ. Διόγγολε

§ 514. Πλὴν τὸ εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνθετικὰ τὰ ῥήματα **καλοῦμαι, λέγομαι, ὀνομάζομαι, γίγνομαι, χειροτονοῦμαι, φαίνομαι.**

Γύμνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομένους προτάσεις :

Ὁ σίτος εἶναι φυτόν. Τὸ ῥόδιον λέγεται καὶ τριαντάφυλλον. Ἡ κόρη καλεῖται Ἰωάννα. Ἐγὼ ὀνομάζομαι Δημήτριος. Ὁ ἄσχυρος εἶναι μέταλλον. Ὁ καιρὸς φαίνεται καλός. Ἡ κάμπη ἐγένετο χρυσάλις. Ὁ διάκονος χειροτονήθη ἱερεὺς.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 515. Τὸ ῥῆμα φανερώνει τὴν διάθεσιν τοῦ ὑποκειμένου ὡς ἡ ἀφθὼν *γράφει*.

§ 516. Τὸ ῥῆμα περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ τὸ συνθετικὸν καὶ συνδέεται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

§ 517. Τὰ ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν διακρίνονται εἰς ἐνεργητικά, παθητικά, μέσζα καὶ οὐδέτερχ· ὡς *γράφω, ἀσθενῶ, ἐνδύομαι, ἐργάζομαι.*

§ 518. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον.

Γύμνασμα. — Διακρίνον τὰ ἐπόμενα ῥήματα ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν: γράφω, κοιμῶμαι, βλάπτω, ἀναπαύομαι, λούομαι, ἐνδύομαι, θερμαίνω, τρέχω, μένω, περιπατῶ, σφύρω, ἀκούω, ἀσθενῶ, σκέπτομαι, κάθημαι, στεροῦμαι, ὀνομάζομαι, ἐρωτῶ, τιμωρῶ, διωπῶ, τιμωροῦμαι.

ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 519. Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν δὲν εἶναι ἀπλῆ· ὡς ὁ Δημήτριος γράφει ἐπιστολήν.

§ 520. Εἰς τὰς συνθέτους προτάσεις διακρίνομεν, ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, συνδετικοῦ καὶ κατηγορουμένου, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

§ 521. Ἄντικείμενον λέγεται ἡ λέξις, ἣτις φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

§ 522. Τὸ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν· ὡς ἀποστρέφομαι τοὺς ψεύστας· ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων· σοὶ εὐχαριστῶ.

§ 523. Ὅταν τὸ ἀντικείμενον τίθηται κατὰ γενικὴν, λέγεται γενικὴ δυντακτικὴ, ὅταν δὲ κατὰ δοτικὴν, δοτικὴ δυντακτικὴ.

§ 524. Ρήματά τινα λαμβάνουσι δύο ἀντικείμενα, ἐξ ὧν τὸ ἓν φανερώνει πρόσωπον καὶ τὸ ἕτερον πρᾶγμα· π. χ. ἡ μήτηρ ἔδωκε τῷ υἱῷ ὡραίων βιβλίων.

Γύμνασμα. — Ἀνάλυσον τὰς ἐπομένους προτάσεις :

Ὁ Κάϊν ἐβόνησε τὸν Ἄβελ. Τὸ παιδίον σταθεῖται πόρῳ. Μὴ ἐξέλθῃς τῆς οἰκίας Ἀπομακρύνθητι τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ὁ Ἰωάννης ἀπολαύει ὑπολήψεως. Ἡ μπλέα γέμει μύλων. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ὑμῖν ἀγαθὰ. Σοὶ εὐχομαι κατευόδιον. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ὁ ἀσθενὴς ἐκοινωνήσε τῶν ἀφράντων μυστηρίων.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 525. Προσδιορισμοὶ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητὴς ἐπαιεῖται ὑφ' ἀπάντων.

§ 526. Οἱ προσδιορισμοὶ διακρίνονται εἰς ἐπιθετικούς, εἰς ἐμπρόθετους, εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ εἰς προσδιορισμοὺς ἐκφερομένους διὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς ὀνόματος καὶ διὰ μετοχῶν.

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 527. Οἱ ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ ἐκφέρονται δι' ἐπίθετου καὶ προσδιορίζουσι ὁμῶς τὴν προτάσεως· ὡς ὁλοῦ ἀγαπῶσι τὸν ἐπιμελῆ μαθητήν.

§ 528. Ὅταν ὁ ἐπιθετικὸς διορισμὸς ἀναφέρηται εἰς ῥῆμα, εἶναι ἐπιρρηματικὸς διορισμὸς· ὡς ἑμίλει ὀλίγον ἐργάϊον πολὺ.

§ 529. Πολλάκις οἱ ἐπιθετικοὶ διορισμοὶ ἀναπληροῦσι τὰ παραλειπόμενα οὐσιαστικά· ὡς ὁ ἄθροπος οὗτος ἔπραξε πολὺ καλὰ.

Γύμνασμα.—Ἀνάλυσον τὰς εἰς προτάσεις :

Ἦγόρασα ἐν ὥραϊον μικρὸν πιπνόν. Ὁ δῆμαρχος εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Θά ἴδωτε ἓνα σεβάσιμον γέροντα. Ὁ Ἄνδρέας ἔχει μικρὰν γαλῆν χωριστάτην. Ἐλαβον μίαν καλὴν ἀγγελίαν. Ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ἀπέθανε. Πεινῶ πολὺ. Ἡ μυλέα εἶναι καρποφόρον δένδρον. Ἀποφεύγετε τοὺς κακοὺς ἄνθρώπους.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 530. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ διορισμοὶ ἐκφέρονται δι' ἐπιρρημάτων καὶ προσδιορίζουσι συνήθως τὰ ῥήματα κατὰ χρόνον, τρόπον, τόπον καὶ ποσόν.

§ 531. Οἱ ἐμπρόθετοι διορισμοὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν προθέσεων καὶ φανεροῦσι χρόνον, τόπον, τρόπον, ποσόν, ὄργανον, ἀναφορὰν καὶ αἰτίαν.

Γύμνασμα.—

Θά ἀναχωρήσω αὐριον. Δὲν ἐγραψας καλῶς. Ὁ ἀνεμος εἶναι πολὺ ψυχρός. Ὁ θεὸς μου μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὰ δένδρα κατὰ τὴν ἀνοιξὴν ἀνοθοῦσι. Πότε θὰ ἔλθῃς; Οἱ θεριστὰὶ διὰ τῶν δρεπάνων θερίζουσι τοὺς στάχυς. Ὁ δυστυχὴς ἀπέθανεν ἐξ ἀστίας. Τὰ ἀνόητα παιδία περιφέρονται εἰς τοὺς δρόμους. Ὁ μακρὸς Λύσανδρος ἐν τῇ οἰκίᾳ εἶναι πολὺ φρόνιμος. Τὰ καλὰ τέκνα εἶναι πολὺτιμος θησαυρὸς εἰς τοὺς γονεῖς.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ

§ 532. Προσδιορισμοὶ διὰ γενικῆς λέγονται ἐκεῖνοι, εἰ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ γενικῆς ὀνόματος.

§ 533. Ἡ γενικὴ ἀναλόγως τῆς σχέσεως, τὴν ὁποίαν φερόναι, λέγεται γενικὴ κτητικὴ, γενικὴ τῆς ιδιότητος, γενικὴ τοῦ ὅλου, γενικὴ τῆς ἕλης, γενικὴ τῆς αἰτίας, γενικὴ τῆς ἀξίας, γενικὴ ἐπιχειρητικὴ καὶ γενικὴ ἀντιχειρητικὴ.

Γύμνασμα.—

Ὁ πατήρ μου με ἀγαπᾷ πολὺ. Ἠγόρασα ἓν ζεύγος ὑποδημάτων. Ἔχω ἓν μεταλλεῖον χρυσοῦ ἢ δεξαμενὴ εἶναι πλήρης ὕδατος. Ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς μου τιμᾶται πεντακοσίων ἀργῶν. Οἱ λύκοι ἔφαγον τὸν ποιμένα τῶν προβάτων. Οἱ ἐργάται τῶν καλῶν ἐργῶν ἀμείβονται. Ἡ ὀκά τοῦ κρέατος τιμᾶται ἕξ γροσίων. Τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶναι ἀλμυρὸν. Ὁ λέων εἶναι ὁ βρασιλεύς τῶν τετραπόδων. Ὁ ἄνθρωπος εὗτος εἶναι ἐνοχος θανάτου.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΔΟΤΙΚΗΣ

§ 534. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ἐκφέρονται διὰ δοτικῆς ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας.

§ 535. Ἡ δοτικὴ διακρίνεται εἰς συντακτικὴν, προσωπικὴν, χαριστικὴν καὶ ἠθικὴν.

Γύμνασμα.—Ἀνάλυτον τὰς ἐπομέναις προτάσεις καὶ διάκρινον τὰ διάφορα εἶδη τῆς δοτικῆς :

Ἄγαπῆτέ μοι ἀδελφέ. Ὁ Θεὸς μοι ἔδωκε καλὰ τέκνα. Μοὶ συνέβη μέγα δυστύχημα. Συγχωρήσατέ μοι. Ὁ ἄνθρωπος οὗτός μοι εἶναι γνωστός. Δώσατέ μοι ὀλίγον ὕδωρ. Δέν μοι λέγετε τὴν ἀλήθειαν. Ἀνοίξατέ μὴ τὴν θύραν.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΙΑ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 536. Οὕτω λέγονται αἱ προσδιορισμοί, αἱ ὅποιοι ἐκφέρονται διὰ μετοχῆς· π. χ. ἡ μικρὰ κόρη διεσκέδαζεν εἰς τοὺς ἀγρούς *scilicet* λέγουσα ἄθνη.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ, ΚΩΔΩΝ, ΠΕΡ. ΟΔΟΣ

§ 537. Πᾶσαι πρότασις δεον νὰ ἔχη συνδετικὸν ἢ ῥῆμα· π. χ. ἡ ἀηδὼν εἶναι πτηνόν· ἡ ἀηδὼν ψάλλει.

§ 538. Πολλαὶ προτάσεις ἀποτελοῦσι περίοδον, πολλάι δὲ περίοδοι λόγον.

§ 539. Αἱ προτάσεις χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ κόμματος, αἱ δὲ περίοδοι δια κατω τελείας.

§ 540. **Κῶλα** λέγονται τὰ μέρη τῆς περιόδου, τὰ ὅποια χωρίζονται δι' ἄνω τελείας.

Γύμνασμα.—Διάκρινον προτάσεις, κῶλα καὶ περιόδους ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ.

ΚΥΡΙΑΙ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

§ 541. Αἱ προτάσεις διακρίνονται εἰς κυρίας καὶ δευτερεύουσας.

§ 542. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις προσδιορίζουσι τὰς κυρίας καὶ εἶναι χρονικαί, αἰτιολογικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, συμπερασματικαί, ἀναφορικαί, ἐρωτηματικαὶ καὶ εἰδικαί.

§ 543. Ἐκ τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων, αἱ χρονικαὶ ἐκφέρονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ἕως, πρὶν, ἀφοῦ, ἄμα, ἄχρι, μέχρι· π. γ. ὅταν ἐρωτᾷσαι, λέγε τῆρ ἀλήθειαν· αἱ αἰτιολογικαί, διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων, διότι, ἐπειδὴ ὡς δὲν ἐξέρχομαι, διότι εἶμαι ἀσθεγής· αἱ ὑποθετικαὶ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, ἂν, ἂν ὡς ἐὰν ἤμην πλοῦσιος, θὰ ἔκαμτον πολὺ καλὰ· αἱ τελικαὶ διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων, ἵνα, νά, ὅπως· π. γ. ὁ ὑπηρέτης ἤθελ, ἵνα λάβῃ τῆρ ἐπιστολήν· αἱ συμπερασματικαὶ διὰ τοῦ συμπερασματικοῦ συνδέσμου, ὥστε· π. γ. ὁ Κλεάνθης εἶναι τόσο ἀμελής καὶ ἀπρόσεκτος, ὥστε πολλὰκις λησμοεῖ τὰ βιβλία του εἰς τὸν οἶκον· αἱ ἀναφορικαὶ διὰ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων· π. γ. ὅστις θέλει, ἄς ἐπάγῃ· αἱ ἐρωτηματικαὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων· π. γ. τίς εἶναι τοῦτο τὸ βιβλίον; ποῦ θὰ εἴθης; καὶ αἱ εἰδικαί, διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων, ὅτι, ὡς· π. γ. ἔμαθον ὅτι θὰ ἀναχωρήσητε.

§ 544 Αἱ κύριαι προτάσεις συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, ἀντιθετικῶν καὶ διαζευτικῶν συνδέσμων.

Γύμνασμα.— Δύο μὲν ἐν τῷ ἀναγνώσει ὧ κυρίας καὶ δευτερεύουσας προτάσεις.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΟΧΗΣ

§ 545. Ἡ μετοχὴ τίθεται ὡς προσδιορισμὸς εἰς τὰς κυρίας ἢ δευτερεύουσας προτάσεις· π. γ. ὁ ἐκτελών μετὰ περισκέψεως πράξιν τινα καλεῖται γρόγιμος.

§ 546. Ἡ μετοχή διακρίνεται εἰς ἀναφορικήν, χρονικήν, τελικήν, ὑποθετικήν, αἰτιολογικήν, τροπικήν καὶ κατηγορηματικήν.

§ 547. Ἀναφορική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν ἀναλύηται εἰς ἀναφορικήν πρότασιν· ὡς ὁ Νῶε, ὧν (ὁ ὁποῖος ἦτο) ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήθ, εἶχε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ καὶ τὸν Ἰάφεθ.

§ 548. Ἐκ τῶν ἄλλων μετοχῶν, ἡ χρονική σημαίνει χρόνον, ἡ αἰτιολογικὴ αἰτίαν, ἡ ὑποθετικὴ ὑπόθεσιν καὶ ἡ τελικὴ σκοπὸν, ἀναλύεται δὲ ἐκάστη εἰς πρότασιν διὰ τῶν σχετικῶν συνδέσμων π. χ. ὁ πατήρ μου ἀπολύσας (ὑποῦ ἀπέλυσε) πάντας τοὺς ὑπηρέτας ἐκράτησε μόνον ἕνα. Ὁ Φίλιππος βαρυνθεὶς (ἐπειδὴ ἐδαρύνθη) ἔλεγε ὅτι δὲν ἔχει καιρὸν. Ἀπουσιάζων καθ' ἐκάστην (ἐὰν ἀπουσιάζῃς) οὐδὲν θάλακτορθώσης γὰ μάθη. Ὁ μικρὸς Ἀνδρέας μετέβη εἰς τὴν πόλιν ἀγοράσων (ἕνα ἀγοράσῃ) φάρμακα διὰ τὴν ἀσθεῖν ἡμέτερα του.

§ 549. Ἡ τροπὴ μετοχὴ σημαίνει τρόπον καὶ δὲν ἀναλύεται εἰς πρότασιν π. χ. ὁ γενναῖος Πέτρος, καταφρονῶν τὰς σεκοφαντίας καὶ τὰς παραλόγους φιλομαρίας τῶν ἐχθρῶν του, ἔμεινε σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του.

§ 550. Ἡ κατηγορηματικὴ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς κατηγορούμενον π. χ. ὁ Γέλων οὐδέποτε εἶναι εὐχαριστημένος.

Γύμνασμα. — Ἀντικατάστησον τὰς ἐν τῇ ἀναγνώσματι μετοχὰς διὰ τῶν καταλλήλων προτάσεων καὶ τούναντίον τρέψον κατὰ τὸ δυνατόν τὰς δευτερευούσας προτάσεις εἰς μετοχὰς

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΟΣ

§ 551. Ἡ μετοχὴ εὐρίσκειται ἐνίοτε ἀπολύτως ἐν τῇ προτάσει κατὰ γενικήν καὶ λέγεται γενικὴ ἀπόλυτος π. χ. γε-

νομένου λιμοῦ ἐν Χααάρ, ἐτελείωσεν ὁ σῖτος ἐν τῷ οἴκῳ Ἰακώβ.

§ 551. Ἡ γενική ἀπόλυτος ἔχει ὑποκείμενον διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως καὶ φανερώνει συνήθως χρόνον ἢ αἰτίαν· π. γ. ὁ Γεώργιος εἶναι ἀξιώπαιτος, διότι ἀποθαρόντος (ὅταν ἀπέθανε) τοῦ πατρὸς του, ἀνέλαβε τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ Αἴτιον

§ 553. Εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα τίθεται ἐμπρόθετος διορισμὸς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπό, ὅστις λέγεται **ποιητικὸν αἷτιον**, διότι φανερώνει τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὑπὸ τοῦ ὁποίου πάσχει τὸ ὑποκείμενον· π. γ. ἡ γῆ φωτίζεται καὶ θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

§ 554. Τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα τρέπονται εἰς παθητικά. Ἐν τῇ τροπῇ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος τρέπεται εἰς ποιητικὸν αἷτιον· π. γ. ὁ πατήρ ἐτιμώρησε τὸν υἱόν· ὁ υἱὸς ἐτιμωρήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

Γύμνασμα — Τρέψον τὰ ἐπόμενα ἐνεργητικὰ ῥήματα εἰς παθητικά :

Οἱ ἰατροὶ θεραπεύουσι τοὺς ἀσθενεῖς. Ἡ χὼν ἐκάλυψε τὴν γῆν. Ὁ οἰκοδόμος κατασκευάζει οἰκίας. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον εἰς ἑξ ἡμέρας. Ἡ γαλῆ συνέλαβε τὸν μῦν. Ὁ γεωργὸς καλλιεργεῖ τὴν γῆν.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ

§ 555. Μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ μετὰ τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι περιέχου-

σιν ἔννοιαν συγκρίσεως τίθεται **δεύτερος ὄρος συγκρίσεως**, πρὸς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ σύγκρισις· ὡς ἡ οἰκία ἡμῶν εἶναι ὠραιοτέρα τῆς ἰδιῆς σας.

§ 556. Ὁ δεύτερος ὄρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν ἢ κατ' ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ διαζευκτικοῦ συνδέσμου ἢ π. χ. ὁ ἵππος εἶναι μεγαλύτερος τοῦ κυνός· ὁ ἵππος εἶναι μεγαλύτερος ἢ ὁ κύων.

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 557. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἀπικνωτῶσιν εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· ὡς δὲν **πρέπει γὰρ ἐπάγητε μοι φαίνεται** ὅτι οἱ ὀδοιπόροι ἔχρασαν τὸν δρόμον.

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ

§ 558. Ὄταν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχη ἄρθρον λέγεται **ὀνομαστικὸν** καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς οὐσιαστικόν· ὡς τὸ *γραφειν* = γραφή.

§ 559. Ὄταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξέρχεται ἀπὸ ῥήμα διακρίνεται εἰς **τελικόν** καὶ **εἰδικόν**.

§ 560. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον ἀναλύεται εἰς τελικὴν πρότασιν δια τῶν τελικῶν συνδέσμων, τὸ δὲ εἰδικὸν εἰς εἰδικὴν πρότασιν δια τῶν εἰδικῶν συνδέσμων· ὡς *θέλω ἐξελεῖν* = *θέλω γὰρ ἐξελεῖν*, ὁ Ἀνδρέας εἶπεν ἀνχωρήτην (ὅτι θὰ ἀνχωρήσῃ) μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Λονδίον.

§ 561. Ἀντὶ τῶν τελικῶν καὶ εἰδικῶν ἀπαρεμμάτων μεταχειρίζομεθα σχεδὸν πάντοτε τελικὰς καὶ εἰδικὰς προτάσεις·

ὡς ὁ Πέτρος εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ (ἐλθεῖν) αὔριον. Ὁ Γέλωρ δὲν θέλει τὰ φάγη (φαγεῖν).

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 562. Αἱ προθέσεις ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀποτελοῦσι τοὺς ἔμπροθέτους διορισμοὺς, συντάσσονται δὲ πάντοτε μετὰ πλάγιας πτώσεως· π. χ. ὁ Σόλων ἦλθεν ἐκ Πατρῶν.

§ 563 Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ὁ θεὸς μου κατοικεῖ πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 564. Ὡς αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις, οὕτω καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐπιρρημάτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς π. χ. ὁ Κίμων διὰ τῆς ἡμέρας διήρχετο ἔξωθεν τῶν καταστημάτων καὶ παρετήρει μετὰ περιεργείας τὰ πωλούμενα ἀντικείμενα.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 565. Ἐκ τῶν ἐπιφωνημάτων μόνον τὸ κλητικὸν ὦ συντάσσεται πάντοτε μετὰ κλητικῆς, τὰ ἄλλα συντάσσονται μετὰ μιᾶς τῶν λοιπῶν πτώσεων ἢ μετ' ἔμπροθέτου διορισμοῦ· π. χ. ὦ Παῦλε! ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος! ὦ τὸν ἀόρητον! Ἄλλοιμορον! εἰς τὴν πτωχὴν καὶ ταλαιπωροὺν ταύτην γυναῖκα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚ ΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

1. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ὑπῆρχε καὶ **Δυϊκός** ἀριθμός, ἔστις ἐσήμαινε δύο τινά.

2. Ὁ Δυϊκός ἀριθμός εἶχεν ἐπίσης πέντε πτώσεις, μίαν δὲ κατάληξιν διὰ τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν καὶ ἑτέραν διὰ τὴν Γενικὴν καὶ Δοτικὴν.

Καταλήξεις τοῦ Δυϊκοῦ ἀριθμοῦ.

	α' κλίσις	β' κλίσις	γ' κλίσις
Ὀν. Αἰτ. καὶ Κλητ.	α	ω	ε
Γεν. καὶ Δοτ.	αιν	οιν	οιν

Κλίσις τοῦ ἄρθρου.

Ἔνισος.	Δυϊκός καὶ τῶν τριῶν γενῶν.	Πληθυντικός.
ὁ	Ὀν. καὶ Αἰτ. τῶ	οἱ
ἡ	Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν	αἱ
το	Κλητ. ῶ	τά

3. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ Δυϊκοῦ ἐπικρατεῖ καὶ τῶν τριῶν γενῶν.

ΚΛΙΣΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

1. Πρωτόκλιτα.

Ἑνικός.	Διτικός	Πληθυντικός.
ὁ ταμίης, ου, ς, αν, α.	Ὀν. καὶ Αἴτ. τῷ ταμίᾳ, Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν ταμίαιν, Κλητ. ὦ ταμίᾳ.	οἱ ταμίαι, ῶν, αῖς, ας, αι.
ὁ μαθητής, ου, ῆ, ἦν ά.	τῷ μαθητᾷ, τοῖν μαθητοῖν, ὦ μαθητά.	οἱ μαθηταί, ῶν, αῖς, ας, αί.
ἡ οἰκία, ας, ς, αν, α.	τῷ οἰκίᾳ τοῖν οἰκίαιν ὦ οἰκία.	αἱ οἰκίαι, ῶν, αῖς, ας, αι.
ἡ ἀμαξία, ης, η, αν, α.	τῷ ἀμαξίᾳ τοῖν ἀμαξίαιν ὦ ἀμαξία.	αἱ ἀμαξίαι, ῶν, αῖς, ας, αι.

4. Τὸ α τοῦ Δουτικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι μακρόν.

5. Ἡ Ὀνομαστικὴ τοῦ Δουτικοῦ εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν, ἡ δὲ Γενικὴ πρὸς τὴν Δοτικὴν καὶ σημαίνουν· τῷ ταμίᾳ = οἱ δύο ταμίαι καὶ τοὺς δύο ταμίαις, τοῖν ταμίαιν = τῶν δύο ταμιῶν καὶ τοῖς δύο ταμίαις, ὦ ταμίᾳ = ὦ δύο ταμίαι.

2. Δευτερόκλιτα.

Ἑνικός	Διτικός	Πληθυντικός
ὁ καρπός, ἡ ὄδος, τὸ φυτόν,	τῷ καρπῷ, τοῖν καρποῖν, ὦ καρπῷ, τῷ ὁδῷ, τοῖν ὁδοῖν, ὦ ὁδῷ, τῷ φυτῷ, τοῖν φυτοῖν, ὦ φυτῷ,	οἱ καρποί. αἱ ὁδοί. τὰ φυτά.

3. Τριτόκλιτα.

ὁ κόραξ	τὸ κόρακε, τοῖν κοράκοιν, ὦ κόρακε	οἱ κόρακες
ἡ πόλις,	τὴν πόλει, τοῖν πόλεσιν, ὦ πόλει,	αἱ πόλεις
τὸ σῶμα	τὸ σῶματε, τοῖν σωματοῖν, ὦ σῶματε	τὰ σώματα

ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΤΤΙΚΗ ΚΛΙΣΙΣ

6. Κατὰ τὴν Δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς **ωσ** καὶ οὐδέτερα εἰς **ων**. π.χ.

Ἐπικός.	Διτικός	Πληθυντικός.
ὁ νεός	Ὀν. καὶ Αἰτ.	οἱ νεῶ
τοῦ νεῶ	τῷ νεῶ	τῶν νεῶν
τῷ νεῶ	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς νεῶς
τόν νεῶν	τοῖν νεῶν	τούς νεῶς
ὦ νεός	Κλ. ὦ νεῶ	ὦ νεῶ
ἡ ἀπόκρεως	Ὀν. καὶ Αἰτ.	αἱ ἀπόκρεω
τῆς ἀπόκρεω	τῷ ἀπόκρεω	τῶν ἀπόκρεων
τῇ ἀπόκρεω	Γεν. καὶ Δοτ.	ταῖς ἀπόκρεως
τὴν ἀπόκρεων	τοῖν ἀπόκρεων	τὰς ἀπόκρεως
ὦ ἀπόκρεως	Κλ. ὦ ἀπόκρεω	ὦ ἀπόκρεω
τὸ κατώγεω	Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὰ κατώγεω
τοῦ κατώγεω	τῷ κατώγεω	τῶν κατώγεων
τῷ κατώγεω	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖς κατώγεω
τὸ κατώγεων	τοῖν κατώγεων	τὰ κατώγεω
ὦ κατώγεων	Κλ. ὦ κατώγεω	ὦ κατώγεω

7. Τὰ ὀξύτονα τῆς δευτέρας Ἀττικῆς κλίσεως ὀνόματα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις ὀξύνονται, τὰ δὲ περισπώμενα περισπῶνται π.χ. ὁ *λεῶς*, τοῦ *λεῶ*.... ὁ *Ταμῶς* τοῦ *Ταμῶ*....

8. Τὰ προπαροξύτονα εἰς ὅλας τὰς πτώσεις προπαροξύνονται.

9. Τὸ **ο** τῆς κοινῆς δευτέρας κλίσεως ἐν τῇ Ἀττικῇ τρέπεται εἰς **ω**, ἢ δὲ δίφθογγος **οι** εἰς **ω**· π. χ. *γαός* = *γεός*, *γαοί* = *γεώ*.

10. Ἐπιθέτα τινα κλίνονται ὁμαλῶς κατὰ τὴν δευτέραν Ἀττικὴν κλίσιν· ὡς ὁ καὶ ἡ ἰ.λεως, τὸ ἰ.λεωρ.

11. Τὰ εἰς **πλευσ** λήγοντα ἐπιθέτα σχηματίζουσιν ἐξαιρετικῶς τὴν Ὀνομαστικὴν, Αἰτιατικὴν καὶ Κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου εἰς **α**· ὡς ὁ καὶ ἡ σύμπ.λεως, τὸ σύμπ.λεωρ, πληθ. τὰ σύμπ.λεα, ᾧ σύμπ.λεα.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

12. Ἐκτὸς τῶν παραθετικῶν καταλήξεων τέρος καὶ τάτος ὑπῆρχον ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ τὸ πάλαι καὶ αἱ καταλήξεις **ων** διὰ τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν καὶ **ιστος** διὰ τὸν ὑπερθετικόν· π. χ. *ἡδύς*, *ἡδύτερος* *ἡδύτατος* καὶ *ἡδύς*, *ἡδέων*, *ἡδίστος*.

Ὅμαλὰ καὶ ἀνώμαλα παραθετικά.

<i>ἀγαθός</i>	<i>ἀμείνων</i>	<i>ἀμεινον</i>	<i>ἄριστος</i>
»	<i>βελτίων</i>	<i>βέλτιον</i>	<i>βέλτιστος</i>
»	<i>κρείττων</i>	<i>κρείττον</i>	<i>κράτιστος</i>
»	<i>λόφων</i>	<i>λόφον</i>	<i>λόφιστος</i>
<i>καλός</i>	<i>κάλλιον</i>	<i>κάλλιον</i>	<i>κάλλιστος</i>
<i>καχός</i>	<i>κάκιων</i>	<i>κάκιον</i>	<i>κάκιστος</i>
»	<i>χείρων</i>	<i>χείρον</i>	<i>χείριστος</i>
<i>μέγας</i>	<i>μείζων</i>	<i>μείζον</i>	<i>μέγιστος</i>

ἐχθρὸς	ἐχθίων	ἐχθιον	ἐχθιστος
αἰσχρὸς	αἰσχίων	αἰσχιον	αἰσχιστος
μικρὸς	μείων	μείον	ἐλάχιστος
»	ἐλάσσων	ἐλασσον	»
»	ἥττων	ἥττον	»
ὀλίγος	μείων	μείον	»
»	ἐλάσσων	ἐλασσον	»
»	ἥττων	ἥττον	»
πολύς	πλείων	πλείον	πλείστος
ρῆδιος	ρῆϊων	ρῆϊον	ρῆϊστος
μακρὸς	μάσσων	μάσσον	μήκιστος
ἀλγευὸς	ἀλγίων	ἀλγιον	ἀλγιστος

Κλίσις τῶν παραθετικῶν.

13. Ἐὰ ἐπίθετα τοῦ συγκριτικοῦ βαθμοῦ εἶνε τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· π. γ. ὁ μείζων, τοῦ μείζονος, ἡ μείζων, τῆς μείζονος, τὸ μείζον, τοῦ μείζονος κτλ. Δυσκῆς καὶ τῶν τριῶν γενῶν: τῷ μείζονε, τοῖν μείζονοι, ᾧ μείζονε.

14. Εἰς τὴν ἐνικήν αἰτιατικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θελυκοῦ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἐκπίπτει πολλάκις τὸ ν καὶ προκύπτουσιν οἱ συνηρημένοι τύποι: τὸν καὶ τὴν μείζω, οἱ καὶ αἱ μείζονε, τοὺς καὶ τὰς μείζονε, ᾧ μείζονε, τὰ μείζω, ᾧ μείζω.

15. Ἐὰ ὑπερθετικά κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ὡς ὁ ἄριστος, ἡ ἀρίστη, τὸ ἄριστον.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

16. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὸ **δύο** συνήθως ἔμενεν ἄκλιτον, ἐνίοτε δ' ἐκλίνετο εἰς τὸν Δυϊκὸν ἀριθμὸν ὡς ἐξῆς: Ὀν. καὶ Αἰτ. *δύω*, Γεν. καὶ Δοτ. *δυοῖν*.

17. Κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν προετάσσετο τὸ μικρότερον καὶ εἶπετο τὸ μεγαλύτερον ὡς *δύο καὶ δέκα* ἢ *δώδεκα*, *ὀκτώ καὶ δέκα* ἢ *ὀκτώκαιδέκα*.

18. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑκτὸν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπόλυτα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν μετὰ περιληπτικοῦ ὀνόματος: π. χ. *διακοσία ἵππος* = *διακόσιοι ἵπποις*, *τριακοσία ναῦς* = *τριακόσιαι νῆες*.

19. Εἰς τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά ἐκτὸς τῆς καταλήξεως **ας** ὑπῆρχε καὶ ἡ κατάληξις **υς-υος**: π. χ. *πεντηκοστὸς υος*, *ἑκατοστὸς υος*.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Προσωπικαί.

α' πρόσωπον.

Ἐρ. ἐγώ Δυϊκὸς Ὀν. καὶ Αἰτ. *νώ*

Πλ. ἡμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. *νών*

β' πρόσωπον.

Ἐρ. σὺ Δυϊκὸς Ὀν. καὶ Αἰτ. *σφῶ*

Πλ. ὑμεῖς » Γεν. καὶ Δοτ. *σφῶν*

γ' πρόσωπον.

Ἐρ. Ὀν. αὐτός, Γεν. *οῦ*, Δοτ. *οῖ* καὶ εἰ, Αἰτ. *ἔ*

Πλ. » σφεῖς » σφῶν » σφῖσι » σφᾶς.

20. Ὁ Δυϊκὸς **νώ** = ἡμεῖς οἱ δύο καὶ ἡμᾶς τοὺς δύο· **νών** = ἡμῶν τῶν δύο καὶ ἡμῖν τοῖς δύο· **σφῶ** = ὑμεῖς οἱ

δύο καὶ ὑμᾶς τοὺς δύο. **σφῶν** = ὑμῶν τῶν δύο καὶ ὑμῖν τοῖς δύο.

21. Ἡ τοῦ γ' προσώπου **οὔ** = αὐτοῦ, **οἷ** = αὐτῶ, **ἔ** = αὐτόν, **σφείς** = αὐτοί, αὐταί, **σφῶν** = αὐτῶν, **σφίσιν** = αὐτοῖς, αὐταῖς, **σφᾶς** = αὐτούς, αὐτάς, **σφέα** = αὐτά.

22. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνουσι πολλάκις ἐν τέλει τὸ ἐπιτατικόν γε· ὡς ἔγωγε, σύγε, ἡμεῖς γε.

Ἀυτοπαθεῖς.

α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.
ἐμαυτοῦ . . .	σεαυτοῦ . . .	ἐαυτοῦ . . .
ἡμῶν αὐτῶν . . .	ὑμῶν αὐτῶν . . .	ἐαυτῶν . . .

23. Ὁ πληθυντικὸς τοῦ γ' προσώπου ἀπαντᾷ καὶ περιφραστικῶς· ὡς *ἐαυτῶν καὶ σφῶν αὐτῶν· ἐαυτοῖς-αἰς-ὰ καὶ σφίσιν αὐτοῖς-αἰς-ὰ· ἐαυτοὺς-ὰς-ὰ καὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ αὐτάς καὶ σφέα αὐτά.*

24. Ἡ τοῦ β' προσώπου **σεαυτοῦ γίνεταί** καὶ **σεαυτῶ, σεαυτόν** . . .

Κτητικά.

α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.
ἐμός, ἡ, ὄν . . .	σός, ἡ, ὄν . . .	έός, ἐή, ἐόν,
ἡμέτερος, α, ὄν . . .	ὑμέτερος, α, ὄν . . .	σφέτερος, α, ὄν.

25. Ὁ ἐνικός τοῦ γ' προσώπου ἐός, ἐή, ἐόν σημαίνει ὁ ἰδικός του, ἡ ἰδική του, τὸ ἰδικόν του, ὁ δὲ πληθυντικὸς σφέτερος, α, ὄν, ὁ ἰδικός των, ἡ ἰδική των, τὸ ἰδικόν των.

26. Ἡ τριτοπρόσωπος ἐός, ἐή, ἐόν ἀντικλιθίσταται διὰ τῆς αὐτοπαθεῦς μετὰ τοῦ ἄρθρου· ὡς *έός, ἐή, ἐόν, = ὁ ἐαυτοῦ, ἡ ἐαυτοῦ, τὸ ἐαυτοῦ· σφέτερος, α, ὄν = ὁ ἐαυτῶν, ἡ ἐαυτῶν, τὸ ἐαυτῶν.*

Δεικτικά.

27. Αἱ δεικτικά ἀντωνυμίας οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος, τόσος, τασόςδε, τοσοῦτος, τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος τηλικός, τηλικόςδε, τηλικούτος κλίνονται ὁμαλῶς ἔχουσι ἐν τῷ Δυϊκῷ ἀριθμῷ τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον τῶν τριῶν γενῶν ὡς οὗτος, αὕτη, τοῦτο· Δυϊκός τούτω, τούτου· ὅδε, ἥδε, τόδε· Δυϊκός τῶδε, τοῖνδε.

Ἀλληλοπαθεῖς.

<i>Δυϊκός</i>		<i>Πληθυντικός</i>
καὶ τῶν τριῶν γενῶν		ἀλλήλων
Αἰτ.	ἀλλήλω	ἀλλήλοις, αἰς, εἰς,
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλους, ας, α.

Ἀόριστοι.

	Ἀρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδέτ.
Ἐνικός	τίς	τί
Δυϊκός	Ἵν. καὶ Αἰτ. τινέ	
καὶ τῶν τριῶν γεν.	Γεν. » Δοτ. τινούιν	
Πληθυντικός	τινές	τινά.

28. Ἡ γενική καὶ δοτική τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἡ ὀνομαστική καὶ αἰτιατική τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουσι διπλοῦς τύπους ὡς τινός καὶ του, τινί καὶ τῷ, τινά καὶ ἅττα.

29. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐξῆς: ἔνιοι, ποιός, ποσός, δεῖνα, αἱ ἐπιμεριστικά ἐτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, αἱ ἀρνητικά καὶ ἀπαγορευτικά οὐδεῖς, οὐδέτερος, μηδεῖς, μηδέτερος, καὶ ἄμφω—ἄμφω, ἀμφότεροι, αἰ, α, παντοῖος, ἀλλοῖος, ἀλλοδαπός.

Ἐρωτηματικά.

Ἄρσ. καὶ Θηλ.

Οὐδέτ.

Ἐνικός

τίς

τί

Δυϊκός

Ἄρσ. καὶ Αἰτ. τίνε

καὶ τῶν τριῶν γενῶν Γεν. » Δοτ. **τίνοι**

Πληθυντικός

τίνες

τίνα.

30. Ὡς ἡ ἀρίστος, οὕτω καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ **τίς** ἔχει εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ διπλοῦς τύπους μὴ ὑποκειμένους εἰς τὴν ἐγκλίσιν τοῦ τόνου ὡς **τίος** καὶ **τοῦ**, **τί** καὶ **τῶ**.

31. Ἐρωτηματικά εἶναι προσέτι αἱ ἐξῆς: **πότερος**, **ποῖος**, **πόσος**, **πηλίκος**, **ποδαπός**.

Ἀναφορικά.

32. Ἀναφορικά ἀντωνυμῖαι εἶναι αἱ ἀκλόουθοι: **ὅς**, **ὅστις**, **οἷος**, **ὁποῖος**, **ὅσος**, **ὁπόσος**, **ἡλίκος**, **ὀπηλίκος**, **ὀποδαπός**.

33. Ἡ γενικὴ **οὔτινος** εὑρίσκεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ **ὄτου**, ἡ δοτικὴ **ᾧτινι** = **ὄτω** καὶ ὁ πληθυντικός **ᾗτινα** = **ᾗτι** μετὰ δασείας κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀρίστον ᾗτινα (τινά).

34. Ἐν τῷ Δυϊκῷ ἀριθμῷ ἐπικρατεῖ τὸ ἀρσενικὸν γένος ὡς **ὅστις**, **ἡτις**, **ὅ,τι** Δυϊκός ᾧτινε. οἰντινοιν.

ΡΗΜΑΤΑ

35. Αἱ συζυγίαι ἢ αἱ κλίσεις τῶν ρημάτων εἶναι ὅστω, μία τῶν **βαρυτόνων**, τρεῖς τῶν **περισπωμένων** καὶ τέσσαρες τῶν εἰς **μι**.

ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ἑριστική.

*Ἐρεσ. λύω, εις, ει, ετον, ετον, ομεν, ετε, ουσι.

Παρακ. ἔλυον, ες, ε, ετον, ἔτην, ομεν, ετε, ον.

Μέλλ. λύσω, βεις, σει, θετον, θετον, σομεν, δετε, δευσι.

*Ἀόρ. ἔλυσχα, σασ, βε, σατον, φάτην, βαμεν, βατε, βαν.

Παρακ. λέλυκα, ας, ε, ατον, ατον, αμεν, ατε, ασι.

*Υπερ. ἐλελύκειν, εις, ει, ειτον, εἴτην, ειμεν, ειτε, εσαν,

Ἰποτακτική.

*Ἐρεσ. λύω, ης, η, ητον, ητον, ωμεν, ητε, ωσι

*Ἀόρ. λύσω, ης, η . . .

Παρακ. λελύκω, ης, η . . .

Εὐκτική.

*Ἐρεσ. λύοιμι, οισ, οι, οιτον, οἴτην, οιμεν, οιτε, οιεν

Μέλλ. λύσοιμι, οισ, οι . . .

*Ἀόρ. λύσαιμι, εις, εις, αιτον, αἴτην, αιμεν, αιτε, ειχν.

Παρακ. λελύκοιμι, οισ, οι . . .

Προστακτική.

*Ἐρεσ. λύε, ἔτω, ετον, ἔτων, ετε, ἔτωσαν καὶ ὄντων

*Ἀόρ. λύσον, ἄτω, ατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν καὶ ἄντων.

Παρακ. λέλυκε, ἔτω . . .

Ἀπαρέμφατος.

*Ἐρεσ. λύειν. Μέλλ. λύσειν. Ἀόρ. λύσχι. Παρακ. λελυκέναι.

Μετοχή.

*Ἐρεστώς.

λύων, ουσα, ον

*Ἀόριστος,

λύσας, ασα, αν.

Μέλλων.

λύσων, ουσα, ον.

Παρακείμενος.

λελυκώς, υἷα, ὄς.

36. Οἱ περισσότεροι τῶν χρόνων ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἐκφέρονται περιφραστικῶς· ὡς λύσω=θὰ λύσω, λέλυκα=ἔχω λύσει· ἐλελύκειν=εἶχον λύσει, λύοιμι=θὰ λύω ἢ θέλω λύσει, λύσοιμι=θέλω λύσει, λύσαιμι=ἤθελον λύσει, λελύκοιμι=ἤθελον ἔχει λελυμένον, λύετω=ἄς λύῃ, λυσάτω=ἄς λύσῃ, λέλυκε=ἔχει λελυμένον, λελυκέτω=ἄς ἔχῃ λελυμένον.

37. Οἱ τύποι τοῦ Δυϊκοῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ σημερινῇσι: *λύετον*=*σεῖς οἱ δύο λύετε ἢ αὐτοὶ οἱ δύο λύουσι· ἐλύσατον*=*σεῖς οἱ δύο ἐλύσατε· ἐλύσατην*=*ἐκεῖνοι οἱ δύο ἔλυσαν· λύετον*=*σεῖς δύο λύετε· λυέτων*=*ἐκεῖνοι οἱ δύο ἄς λύωσι κ.κ.ε.*

38. Ὁ Πρακείμενος ἐν τῇ Ὑποτακτικῇ, Εὐκτικῇ καὶ Προστακτικῇ γίνεται καὶ περιφραστικῶς ὡς ἐξῆς:

Ἑποτακτικὴ.

λελυκώς,	υἷα,	ός	ᾧ,	ῆς,	ῆ,
λελυκότε,	υἷα,	ότε	ῆτον,	ῆτον,	
λελυκότες,	υἷαι,	ότα	ᾧμεν,	ῆτε,	ᾧσι

Εὐκτικὴ.

εἶην	εἶης,	εἶη,
εἶτον,	εἶτην,	
εἶμεν,	εἶητε,	εἶεν

Προστακτικὴ.

ἔσθι,	ἔστω,
ἔστον,	ἔστων,
ἔσθε,	ἔστωσαν καὶ ἔστων.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστικὴ.

Ἔνεστ.	λύομαι, ἡ, εται, εσθον, εσθον, ὀμεθα, εσθε, ονται.
Παρατατ.	ἐλύομην, ου, ετο, εσθον, ἐσθην, ὀμεθα, εσθε, οντα.
Μ.Μέλλων	λύσομαι, ἡ, εται . . . .
Π. »	λυθήσομαι, ἡ, εται . . . .
Μ. Ἀόρ.	ἐλύσαμην, ω, ατο, ασθον, ἀσθην, ἄμεθα, ασθε, αντο.
Π. »	ἐλύσθην, ης, η, ητον, ἦτην, ἡμεν, ητε, ησαν.

Παρακείμενος.

Ἑπερουντελικός.

λέλυμαι, σαι, ται, ἐλελύμην, σο, το,
 σθον, σθον, μεθα, σθε, σθον, σθην, μεθα, εσθε,
 λελυμένοι, αι, α, εἶσι. λελυμένοι, αι, α, ἦταν.

Ἰποτακτική.

Ἐρεστ. λύωμαι, η, ηται, ησθον, ησθον, ὠμεθα, ησθε, ωνται
 Μ. Ἄορ. λύσωμαι, η, ηται . . .
 Π. » λυθῶ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Παρακείμενος.

λελυμένος η, ον, ὦ, ἦς, ἦ,
 λελυμένω, α, ω, ἦτον, ἦτον,
 λελυμένοι, αι, α, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.

Εὐκτική.

Ἐρεστ. λυοίμην, οιο, οιο, οισθον, οίσθην, οίμεθα, οισθε, οιντο.
 Μ. Μ.Ε.Ι.Ι. λυσοίμην, οιο, οιο . . .
 Π. » λυθησοίμην, οιο, οιο . . .
 Μ. Ἄορ. λυσαίμην, αιο, αιτο, αισθον, αίσθην, αίμεθα, αισθε, αιντο
 Π. » λυθείην, εἴης, εἴη, εἶτον, εἴτην, εἶμεν, εἶτε, εἶεν

Παρακείμενος.

λελυμένος η, ον, εἶην, εἶης, εἶη
 λελυμένω, α, ω, εἶητον, εἶήτην καὶ εἶτον, εἶτην,
 λελυμένοι, αι, α, εἶμεν, εἶητε εἶησαν καὶ εἶεν.

Προστακτική.

Ἐρεστώς. λύου, ἐσθω, εσθον, ἐσθων, εσθε, ἐσθώσαν καὶ ἐσθων.
 Μ. Ἄορ. λύσχι, ἀσθω, ασθον, ἀσθων, ασθε, ἀσθώσαν καὶ ἀσθων.
 Π. » λύθητι, ἦτω, ητον, ἦτων, ητε, ἦτώσαν καὶ ἐντων.

Παρακείμενος.

λέλυσο, ὕθω ἢ λελυμένος, η, ον, ἔσθι, ἔστω,
 ὕσθον, ὕσθων λελυμένω, α, ω, ἔστων, ἔστων,
 ὕσθε, ὕσθωσαν καὶ ὕσθων λελυμένοι, αι, α, ἔστε, ἔστωσαν καὶ ἔστων

Ἀπαρέμφατος.

Μετοχή.

Ἔνιστ.	λύεσθαι	λυόμενος, η, ον,
Μ. Μέλλων	λύσεσθαι	λυσόμενος, » »
Π. »	λυθήσεσθαι	λυθησόμενος » »
Μ. Ἀόρ.	λύσασθαι	λυσάμενος » »
Π. »	λυθῆναι	λυθείς, εἶσα, ἐν
Παρακ.	λελύσθαι	λελυμένος, η, ον

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

43. Τὰ περισπώμενα ρήματα τῆς α' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆν α' π. χ. τιμάω=τιμῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὀριστ.	Ἐνεστ.	τιμῶ, ῥι, ῥι, ἄτον, ἄτον, ὦμεν, ἄτε, ὦσι.
Ἔποτ.	»	τιμῶ, ῥι, ῥι . . .
Εὐκτικὴ	»	τιμῶμι, ῶς, ῶ, καὶ τιμῶην, ῶης, ῶη, ῶτον, ῶτην, ῶμεν, ῶτε, ῶεν.
Προστ.	»	τίμα, ἄτω, ἄτον, ἄτων, ἄτε, ἄτωσαν καὶ ἰόντων.
Ὀρ.	Παρακ.	ἐτίμων, ας, α, ἄτον ἄτην, ὦμεν, ἄτε, ὦν.
	» Μέλλων	τιμήσω, Ἀόρ. ἐτίμησα, Παρακ. τετίμηκα,
		Ἐπερσυν. ἐτετιμήκειν.
Ἀπαρ.	Ἐνεστ.	τιμᾶν. Μετ. Ἐνεστ. τιμῶν, ὦσα, ὦν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρεστ.	τιμῶμι, ᾶ, τιμᾶται, ἄσθον, ἄσθον, ὠμεθα, ἄσθε, ὦνται.
Ὅρ. Ἐρεστ.	τιμῶμαι . . . .
Εὐκτική »	τιμῶμην, ὦο, ὦτο, ὦσθον, ὠσθην, ὠμεθα, ὦσθε, ὦντο.
Προστ. »	τιμῶ, ἄσθω, ἄσθον, ἄσθων, ἄσθε, ἄσθωσαν καὶ ἄσθων.
Ὅρ. Παρατ.	ἐτιμῶμην, ἄσο, ἄτο, ἄσθον, ἄσθην, ὠμεθα, ἄσθε, ὦντο.
» Μ. Μέλλων	τιμῆσομαι. Π. Μέλλ. τιμηθήσομαι
» Μ. Ἀόρ.	ἐτιμησάμην. Π. Ἀόρ. ἐτιμήθην
» Παρακ.	τετίμημι. Ὑπερσ. ἐτετιμήμην
Ἀπαρ. Ἐρεστ.	τιμᾶσθαι. Μετ. Ἐρεστ. τιμώμενος, η, ον.

Β'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

44. Τὰ ῥήματα τῆς β' συζυγίας ἔχουσι θεματικὸν φωνῆεν
 α· π. γ. ποιῶ=ποιῶ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρεστ.	ποιῶ, εἰς, εἰ, εἶτον, εἶτον, οὔμεν, εἶτε, οἷσι.
Ὅρ. Ἐρεστ.	ποιῶ, ῆς, ῆ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι.
Εὐκτική »	ποιοίμι, οἶς, οἶ καὶ ποιοίην, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην, οἶμεν, οἶτε, οἶεν.
Προστ. »	ποιεῖ, εἶτω, εἶτον, εἶτων, εἶτε, εἶτῶσαν καὶ οὔντων.
Ὅρ. Παρατ.	ἐποιούν, εἰς, εἰ, εἶτον, εἶτην, οὔμεν, εἶτε, οὐν.
» Μέλλ.	ποιήσω, Ἀόρ. ἐποίησα, Παρακ. πεποίηκα, Ὑπερσ. ἐπεποιήκειν.
Ἀπαρ. Ἐρεστ.	ποιεῖν Μετ. Ἐρεστ. ποιῶν, οὔσα, οὔν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐν. ποιούμι, ἦ, εἶται, εἶσθον, εἶσθον, ούμεθ, εἶσθε, οὔνται.

Ἦπ. » ποιῶμι, ἦ, ἦται, ἦσθον, ἦσθον, ὠμεθ, ἦσθε, ὦνται.

Ἐνκτ. » ποιούμεν, οἶο, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθ, εἶσθε, οἶντο.

Προστ. » ποιῶ, εἶσθω, εἶσθον, εἶσθων, εἶσθε, εἶσθωσαν καὶ εἶσθων.

Ὅρ. Παρ. ἐποιούμην, οὔ, εἶτο, εἶσθον, εἶσθην, ούμεθ, εἶσθε, οὔντο.

» Μ. Μέλλ. ποιήσομαι.   Ἠ. Μέλλ. ποιηθήσομαι.

» Μ. Ἀόρ. ἐποιήσαμην   Ἠ. Ἀόρ. ἐποιήθην

» Παρακ. πεποιήμαι.   Ἦπερ. ἐπεποιήμην.

Ἀπαρ. Ἐρεστ. ποιείσθαι.   Μετ. Ἐρεστ. ποιούμενος, η, ον.

Γ'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΩΝ

45. Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν περισπωμένων ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνηεν ο· π.χ. δηλόω = δηλώ.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐν. δηλώ, οἶς, οἶ, οὔτον, οὔτον, οὔμεν, οὔτε, οὔσι.

Ἦπ. » δηλῶ, οἶς, οἶ, ὦτον, ὦτον, ὦμεν, ὦτε, ὦτι.

Ἐνκτ. » δηλοῖμι, οἶς, οἶ καὶ δηλοῖην, οἶης, οἶη, οἶτον, οἶτην, οἶμεν, οἶτε, οἶεν.

Προστ. » δήλου, οὔτω, οὔτον, οὔτων, οὔτε, οὔτωσαν καὶ οὔντων.

Ὅρ. Παρ. ἐδήλουν, ους, ου, οὔτον, οὔτην, οὔμεν, οὔτε, ουν.

» Μέλλ. δηλώσω. Ἀόρ. ἐδήλωσα, Παρακ. δεδήλωκα, Ἦπερ. ἐδεδήλωκειν.

Ἀπαρ. Ἐν. δηλοῦν   Μετ. Ἐρεστ. δηλῶν, οὔσα, οὔν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. δηλοῦμαι, οἶ, οὔται, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθ, οὔσθε, οὔνται.

Ἦπ. » δηλώμει, οἶ, ῶται, ῶσθον, ῶσθην, ῶμεθ, ῶσθε, ῶνται.

Εὐκτ. » δηλοῖμην, οἶ, οἶτο, οἶσθον, οἶσθην, οἶμεθ, οἶσθε, οἶντο.

Προστ. » δηλοῦ, οὔσθω, οὔσθον, οὔσθων, οὔσθε, οὔσθωσαν καὶ οὔσθων.

Ὅρ. Παρ. ἐδηλούμην, οὔ, οὔτο, οὔσθον, οὔσθην, οὔμεθ, οὔσθε, οὔντο.

» Μ. Μέλλ. δηλώσομαι Π. Μέλλ. δηλωθήσομαι

» Μ. Ἀόρ. ἐδηλωτάμην Π. Ἀόρ. ἐδηλώθη

» Παρακ. δεδήλωμαι Ἦπερσ. ἐδεδηλώμην

Ἀπαρ. Ἐρ. δηλοῦσθαι Μετ. Ἐρ. δηλούμενος, η, ου.

Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ

46. Εἰς τὴν α' συζυγίαν τῶν εἰς μι ἀνήκουσιν, ὅσα ρήματα ἔχουσι θεματικὸν φωνῆν α· π. χ. ἴστημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρ. ἴστημι, ἴστης, ἴστησι, ἴσταν, ἀτον, ἀμεν, ἀτε, ἄσι.

» Παρατ. ἴστην, ἦς, η, ἀτον, ἄτην, ἀμεν ἀτε, ἀσαν.

» Μέλλ. στήσω Ἀόριστος α' ἔστηξα.

» Ἀόρ. β' ἔστην, ἦς, η, ἦτον, ἦτην, ἦμεν, ἦτε, ἦσαν.

» Παρακ. ἔστηκα, ἀς, ε, ἔσταν, ἔσταν, ἔσταμεν, ἀτε, ἄσι.

» Ἦπερσ. ἐστήκειν καὶ εἰστήκειν, εἰς, εἰ, ἔσταν, ἔστατην, ἔσταμεν, ἀτε, ἀσαν.

Ἦποτ. Ἐρ. ἰστώ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ῶμεν, ἦτε, ῶσι.

- εἶκτ. ἐν. ἰσταίην, ης, η, αἶτον, αἶτην, αἶμεν, αἶτε, αἶεν.
 » ἀόρ. β' σταίην, ης, η, αἶτον, αἶτην, αἶμεν αἶτε, αἶεν.
 προστ. ἐν. ἰστη, ἰστάτω, ἰστατον, ἄτων, ατε, ἄτωσαν, ἄντων.
 » ἀόρ. β' στῆθι, στῆτω, στῆτον, ἦτων, ἦτε, ἦτωσαν, ἄντων.
 ἀπαρ. ἐν. ἰσάναι. ἀόρ. δ' στῆναι. παρακ. ἐστηκέναι, ἐσάναι.
 μετοχ. » ἰστάς, ἄσθ, αν. ἀόρ. δ' στάς, ἄσθ, ἄν.
 » παρ. ἐστηκώς, υἶα, ὅς καὶ ἐστώς, ὠσθ, ὠς.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅρ. ἐνεστ. ἰσταμαι, σαι, ται, σθον, σθον, μεθ, σθε, νται.
 » παρατ. ἰστάμην, σο, το, σθον, σθην, μεθ, σθε, ντο.
 » μ. μέλλ. στήσομαι. π. μέλλ. στηθήσομαι καὶ σταθήσομαι.
 » μ. ἀόρ. α' ἐστησάμην π. ἀόρ. α' ἐστήθην καὶ ἐστάθην.
 » παρακ. ἔσταμαι. ἱπερσ. ἐστάμην.
 ὑποτ. ἐν. ἰσῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὠμεθα, ῆσθε, ὠνται.
 Εἶκτ. Ἐνεστ. ἰσταίμην, αἶο, αἶτο, αἶσθον, αἶσθην, αἶμεθα,
 αἶσθε, αἶντο.
 Προστ. Ἐνεστ. ἰστασο, ἄσθω, ασθον, ἄσθων, ασθε, ἄσθωσαν
 καὶ ἄσθων.
 Ἀπαρ. Ἐνεστ. ἰστασθαι. Μετ. Ἐνεστ. ἰστάμενος, η, ον.

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

47. Εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν ε· π. χ. τίθημι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

- Ὅριστ. Ἐνεστ. τίθημι, τίθης, τίθησι, τίθητον, ετον, εμεν,
 ετε, έασι.

Ὅριστ. Παρατ. ἐτίθην, εἰς, εἰ, εἶπον, εἶτην, εἶμεν, εἶτε, εἶσαν.

Ὅριστ. Ἀόρ. ἔθηκα, ας, ε, ἔτετον, ἔτην, εἶμεν, εἶτε, εἶσαν.

Ὅριστ. Μέλλ. θήσω. Παρακ. τέθεικα. Ὑπερθ. ἐτεθείμεν.

Ὑποτ. Ἐνεστ. τιθῶ, ῆς, ῆ, ῆτον, ῆτον, ὦμεν, ῆτε, ὦσι.

Ὑποτ. Ἀόρ. ὁ. θῶ, θῆς, θῆ . . . .

Εὐκτ. Ἐνεστ. τιθείην, εἶης, εἶη, εἶτον, εἶτην, εἶμεν, εἶτε, εἶησαν καὶ εἶεν.

Εὐκτ. Ἀόρ. ὁ. θέην, εἶης, εἶη . . . .

Προστ. Ἐνεστ. τίθει, ἔτω, εἶπον, ἔτων, εἶτε, ἔτωσαν καὶ ἐντων.

Προστ. Ἀόρ. ὁ. θές, θέτω . . . .

Ἀπαρ. Ἐνεστ. τιθέμαι. Μετ. Ἐνεστ. τιθείς, εἶσα, ἐν.

Ἀπαρ. Ἀόρ. ὁ. θεῖναι. Ἀόρ. ὁ. θεῖς, εἶσα, ἐν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐνεστ. τίθεμαι, ἐσσι, ἐτσι, ἐσθον, σθον, ἐμεθα, ἐσθε, ἐνται.

Ὅρ. Παρατ. ἐτιθέμην, ἐσο, ἐτο, ἐσθον, ἐσθην, ἐμεθα, ἐσθε, ἐντο.

Ὅριστ. Μ. Μέλλ. θήσομαι. Π. Μέλλων. τεθήσομαι.

Μ. Ἀόρ. ὁ. ἐθέμην, ου, ἐτο, ἐσθον, ἐσθην, ἐμεθα, ἐσθε, ἐντο.

Π. Ἀόρ. ἐτίθην. Παρ. τέθειμαι. Ὑπερθ. ἐτεθείμην.

Ὑποτ. Ἐνεστ. τιθῶμαι, ῆ, ῆται, ῆσθον, ῆσθον, ὦμεθα, ῆσθε, ὦνται.

Ὑποτ. Ἀόρ. ὁ. θῶμαι, θῆ, θῆται . . . .

Εὐκτ. Ἐνεστ. τιθείμην, εἶο, εἶτο, εἶσθον, εἶσθην, εἶμεθα, εἶσθε, εἶντο.

Εὐκτ. Ἀόρ. ὁ. θείμην, θεῖο, θεῖτο . . . .

Προστ. Ἐνεστ. τίθεσο, ἐσθω, ἐσθον, ἐσθων, ἐσθε, ἐσθωσαν καὶ ἐσθων.

Προστ. Ἄορ. ὅ. θοῦ, θέσθω . . . .
 Ἄπαρ. Ἐρεστ. τίθεσθαι. Μετ. Ἐρεστ. τιθέμενος, η, ον.
 » Ἄορ. ὅ. θέσθαι. » Ἄορ. ὅ. θέμενος, γ, ον.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ Εἰς ΜΙ.

48 Εἰς τὴν γ' συζυγίαν τῶν μι ἀνήκουσι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ο· π. χ. δίδωμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅρ. Ἐρεστ. δίδωμι, δίδως, δίδωσι, δίδοτον, οτον, ομεν, οτε, ἴασι.

Ὅρ. Παρατ. ἐδίδουν, ους, ου, οτον, ὄτην, ομεν, οτε, οσαν.

» Ἄορ. ἔδωκα, ας, ε, ἔδοτον, ὄτην, ομεν, οτε, οσαν.

» Μέλλ. δώσω. Παρακ. δέδωκα. Ὑπερσ. ἐδέδωκιν.

Ἑποστ. Ἐρεστ. διδώ, ῶς, ῶ, ῶτον, ῶτον, ῶμεν, ῶτε, ῶτι.

» Ἄορ. ὅ. δῶ, δῶς, δῶ . . . .

Ἐνκτ. Ἐρεστ. διδοίην, ης, η, οίτον, οίτην, οίμεν, οίτε, οίεν.

» Ἄορ. ὅ. δοίην, ης, η . . . .

Προστ. Ἐρεστ. δίδου, διδότω, δίδοτον, ὄτων, οτε, ὄτωσαν καὶ ὄντων.

Προστ. Ἄορ. ὅ. δός, δέτω, ὄτον, ὄτων, ὄτε, ὄτωσαν καὶ ὄντων.

Ἄπαρ. Ἐρεστ. δίδάναι. Μετ. Ἐρεστ. διδούς, οὔσα, ὄν.

» Ἄορ. ὅ. δοῦναι. » Ἄορ. ὅ. δούς, οὔσα, ὄν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐρεστ. δίδομαι, σαι, σται, σσηον, σθηον, ὀμιθα, σθε, ὄνται.

Ὅριστ. Παρατ. ἐδιδόμην. εσο, οτο, οσθον, ὄσθην, ὄμεθα, οσθε, οντο.

Ὅρ. Μ. Μέλλ. δώσομαι. Παθ. Μέλλ. δεθήσομαι.

Μ. Ἀόρ. Ὑ'. ἐδόμην, ου, οτο, οσθον, ὄσθην, ὄμεθα, οσθε, οντο.

Π. Ἀόρ: ἐδέσθην. Παρακ. δέδομχι. Ὑπερσ. ἐδεδόμην.

Ὑποτ. Ἐρεστ. διδώμι, ῶ, ῶται, ῶσθον, ῶσθον, ῶμεθα, ῶσθε, ῶνται.

Ὑποτ. Ἀόρ. Ὑ'. δῶμαι, δῶ, δῶται . . .

Εὐκτ. Ἐρεστ. δίδομην, οῖο, οῖτο, οῖσθον, οῖσθην, αἰμεθα, οῖσθε, οῖντο.

» Ἀόρ. Ὑ'. δοίμην, οῖο, οῖτο . . .

Προστ. Ἐρεστ. δίδωσο, ὄσθω, οσθον, ὄσθων, οσθε, ὄσθωσχι καὶ ὄσθων.

Προστ. Ἀόρ. Ὑ'. δοῦ, δέσθω, δέσθων . . .

Ἀπαρ. Ἐρεστ. δίδωσθχι. Μετ. Ἐρεστ. διδόμενος, η, εν.

» Ἀόρ. Ὑ'. δέσθχι. » Ἀόρ. Ὑ'. δόμενος, η, εν.

Δ' ΣΥΖΥΓΙΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

49. Κατὰ τὴν δ' συζυγίαν τῶν εἰς μι κλίνονται τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν υ· π. χ. δείκνυμι.

1. Ἐνεργητικὴ φωνή.

Ὅριστ. Ἐρευτ. δείκνυμι, δείκνυς, υσι, υτον, υτον, υμεν, υτε, ὑπι.

Ὅριστ. Παρατ. ἐδείκνυν, υς, υ, υτον, ὑτην, υμεν, υτε, υσαν.

Ὅρ. Μέλλ. δείξω. Ἀόρ. ἐδειξα. Παρ. δέδειχα. Ὑπ. ἐδεδείχειν.

- Ἵποτ. Ἐνεστώς. δεικνύω, ης, η . . . .
 Ἐνκτ. » δεικνύοιμι, οἰς, οἰ . . . .
 Προστ. » δεικνυ, ὑτω, ὑτον, ὑτων, ὑτε, ὑτωσαν
 καὶ ὑντων.
 Ἀπαρ. Ἐνεστ. δεικνύναι. Μετ. Ἐνεστ. δεικνύς, ὄσθ, ὄν.

2. Μέση ἢ παθητικὴ φωνή.

- Ὅριστ. Ἐνεστ. δεικνύομαι, ὑσαι, ὑται, ὑσθον, ὑσθον, ὄμεθα,
 ὑσθε, ὑνται.
 Ὅριστ. Παρατ. ἐδεικνύμεν, ὑσο, ὑτο, ὑσθον, ὄσθην, ὄμεθα,
 ὑσθε, ὑντο.
 Ὅριστ. Μ. Μέλλ. δειξομαι. Π. Μέλλ. δειχθήσομαι.
 Μ. Ἀόρ. ἐδειξάμεν. Π. Ἀόρ. ἐδείχθην.
 Παρακ. δέδειγμα. Ἵπερσ. ἐδέδειγμα.
 Ἵποτ. Ἐνεστ. δεικνύομαι, η, ηται, ησθον, ησθον, ὄμεθα,
 ησθε, ὄνται.
 Ἐνκτ. Ἐνεστ. δεικνυοίμεν, οἰο, οἰτο, οἰσθον, οἰσθην, οἰμέθα,
 οἰσθε, οἰντο.
 Προστ. Ἐνεστ. δεικνυσο, ὄσθω, ὄσθον, ὄσθων, ὄσθε, ὄσθωσαν,
 ὄσθων.
 Ἀπαρ. Ἐνεστ. δεικνύσθαι. Μετ. Ἐνεστ. δεικνύμενος, η, ὄν.

Τ Ε Λ Ο Σ .